

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

2002
ноябриин
7
Четверг

№130
(20640)

Убэлэй
эхин
сагаагшан
гахай
харын
3
гарагай
5

Бурятия
МЯСО
ПРОМ

ПАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН БОЛОН ЭБЛЭРЭЛГЫН ҮДЭРӨӨР!

ХҮНДЭГЭ НҮХЭДУУД!
Паналаа нэгэдэлгын болон эблэрэлгын үдэрөөр Тааналды Буряад Республикын Советын үмэнгөө, өөрынгөө зүгөө хэрхэнгөө халуунаар амаршалнаб!
Манай ороной түүхэдэ һонирхолтой, үндэстэй олон үйлэ хэрэгүүд, үдэрүүд болоһон гээшэ. Эдэнэй үдэрүүд шэнээр сэгнэгдэлэг, үдэрүүдэдэшье ородог байна. Зүгөөр үдэрүүд зуун жэлэй асарн эхэ үйлэ хэрэг хэблэн, ороной хүгжэлтэдэ шэнэ шата дубликын Ардаг Ордон түүхэдэ үдэрүүд хэрхэтэдэ үлэхэ.
Совет засагтай жэлүүдтэ бүхы оймнай үрү нөөр тэмдэглэдэг байһан Россин Президентын Зарлигаар 6 үдэр тэшинээр нэрлэгдэһэн. Манай Советые нэгэдүүлхын тула паналаа нэгэдэлгын болон эблэрэлгын үдэр тоогдоһон байгаа. Энэ һайндэр үдэрүүд гэхэн һанал бодолые Россин Имантескэ бүхы шахуу хүсэнүүд дэмжээ Имантал ноябриин 7-ой үдэрэй историческа шэнэ юумэ үүсхэлгын, һанал бодолтой эбсэлгын, арад нийлүүлэн нэгэдүүлгын үдэр тогтооһинь эхэ һүлдэтэй.

Паналаа нэгэдэлгэ болон эблэрэлгэ. Хүнүүдые баряанда абалгатайгаар һаяхан Москвада болоһон уршагта үйлэ хэрэгүүдэй һүүлээр эдэ үгэнүүд тон шэнээр соностоно, онсо удхатай болоно. Энэ ушар манай общество дотор паналаа нэгэдэлгын бата бэхи байлгын шалгалта болоо гэхэдэ хэтэрүүлнэ бэшэбди. Саашадаа манай общество дотор хайшан гэжэ ажаһуултайб, ямар юумэ шухалада тоололтойб, ямар юумэн үнэтэй сэнтэйб гэжэ гүн ухаагаараа, зүрхэ сэдхэлээрээ сэгнэхэ шухала бшуу.
Манай республика дотор олон үндэһэ яһатад, олон шажаһанай түлөөлэгшэд амгалан тайбанаар, үгээ ойлголсон ажаһууна гэжэ би, олон үндэһэ яһатанай ажаһуудаг Буряад ороной Президент байһан туладаа, тэмдэглэжэ шадаха байһандаа баяртайб. Энэманай хүнүүдэй зол жаргалай, обществон энхэ тайбан байдалай эшэ үндэһэнгээшэ.
Буряад ороной бүхы улад зондо эдүүр энхэ, зол жаргалтай ябахыень, али бүхы талаар амжалта туйлахыень зүрхэ сэдхэлһээ хүсэнэб!
Буряад Республикын Президент-Правительствын Түрүүлэгшэ Леонид ПОГАНОВ.

ХҮНДЭГЭ НЮТАГААРХИД!
Паналаа нэгэдэлгын болон эблэрэлгын үдэрөөр Буряад Республикын Ардаг Хуралай Советэй ба депутадуудай зүгөө Буряад оронойнгоо бүхы арад түмэниие үнэн зүрхэнгөө халуунаар амаршалнаб!
Россин общество нийлүүлэн нэгэдүүлхэ, эблэрүүлхэ зорилготойгоор энэ үдэр 1996 ондо Россин Федерацида байгуулагдаа һэн.
Агуухэ Октябриин революциин ээлжээтэ ойн баярай үдэр манай общество дотор тэмдэглэгдэлэг энэ һайндэр манай республикын арад түмэндэ урдынхидал мэтэ хүндэтэй һайндэр гээшэ. Манай арад оронойнгоо урданай түүхэдэ, элинсэг хулинсагуудайн аа эһо заншалнуудта хүндэтэйгөөр хандадаг юм.
Манай түрэл Буряад ороной, бүхы Россин гүрэнэй һалбаран хүгжэхын аша туһада эдүүр энхэ, зол жаргалтай ябахыетнай, шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай нютагаархидтай хүсэнэб!
Ардаг Хуралай Түрүүлэгшэ Александр ЛУБСАНОВ.

ХҮНДЭГЭ НҮХЭДУУД!
ХҮНДЭГЭ МАНАЙ ВЕТЕРАНУУД!
Паналаа нэгэдэлгын болон эблэрэлгын үдэрые мүнөөдэр тэмдэглэжэ байнабди. Россин ажалшан арадай эрлэхэг зориг, эрид шиндэнги байлга 85 жэлэй урда тээ бумбэрэсг дэлхэйе доһолгоо һэн. Энэ үдэр дэлхэйн түүхэдэ шэнэ хуудана нээһэн байгаа. Тингэжэ дэлхэйн карта дээрэ шэнэ гүрэн мүндэлөө һэн.
1917 оной хубисхал олон үндэһэ яһатанда адли тэгшэ эрхэ олгоһон байгаа. Энэнь Россин гээглэнги бүхы заха булангуудай ажалшан аралта эрхэ сүлөө олгожо, һуудал байдалаа, соёл болбосоролоо хүгжөөхэ арга олгоһон түүхэтэй. Энээнэй ашаар бата яһатанай түүхэ, эрдэм ухаан, соёл болбосорол, литература, искусство амжалтатангаар хүгжөөдөө.
Тинш мүнөө энэ һайндэр өөрнөөр ишел эдхотодо ажаһуугшадые халуунаар амаршалаат, шэнэ зуун жэл, шэнэ мянган жэл мааналта буланамнай амгалан тайбан байхыень хүсэнэб.
Улаан-Үдэ хотын мэр Геннадий АИДАЕВ.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 85 жэлэй ойдо зорюулагдаһан митинг ноябриин 7-до Улаан-Үдэ хотын мэдүүдэй талмай дээрэ үглөөнэй 11 сахнаа эхилхэ.

НИСР болон КПРФ-эй Буряадай реском.

БУРЯТ МЯСО ПРОМ

ЗАКУПАЕТ КРУПНЫЙ РОГАТЫЙ СКОТ

взрослый - до **21** р. за **1** кг. живого веса
 молодняк - до **23** р. за **1** кг. живого веса

ПУНКТЫ ПРИЕМА:

Улан-Удэнский мясокомбинат	42-61-64
Еравнинский р-н приемный пункт п. Сосново-Озерск	21-8-50
Баргузинский р-н приемный пункт п. Усть-Баргузин	91-8-08
Селенгинский р-н приемный пункт п. Селендум	97-8-49
Курумканский р-н приемный пункт с. Могойта	96-4-75
Закаменский р-н Закаменский мясокомбинат	0-55-86 0-33-02

оплата транспортных расходов

Республикада албанан ба эрхэтэн ёһоо
уялгага нэрэгтэй солотойгоор бэсүүдэг гэж
аюултай, хүшэр бэрхэшээлтэй. Гэбшье эрх
зоригтой, уялгадаа үнэн сэхэ байхааа г
хуули ёһо наринаар сахиха, мэргэ
шадабаритай, зориг түгэдэр ябаха хэрэгт
Милициин хүдэлмэридэ эдэ бүхы ш
шанарнууд үдэр бүри хэрэгтэй байдаг лэ.
Энэ һайндэртэнэ Буряад Республикын М
гэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ элүүр энхэ,
жаргалтай ябахыень, хүшэр хүндэ албандаа
амжалтанууды туйлахыень хүсэнэб!
Буряад Республикын Президент
А.В.ПОТАПОВ

ХАРИЛСАА ХОЛБООМНАЙ УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

Манай Буряад ороной болон
Корейн Республикын олзын хэрэг
эрхилэгшэд үнгэрһэн зуун жэлэй
90-дэхи онуудһаа харилсаа холбоо
тогтоонхой. Тэрэгэһэнһээ хойшо
тус ороной олон тоото
делегашинууд манай республикада
эрһэн байха.

Корейн Республикын
Владивостогто байдаг генеральна
консул Чой Джэ Кынинэ (зураг
дээрэ) һаяхан Буряад оролдоо
угтахдаа, республикын
Правительствын Түрүүлэгшын
орлогшо Владимир Гейдебрехт
хоёр ороной хоорондохи
харилсаан улам үргэдэжэ байна
гэжэ тэмдэглээ. Экономикын
талаар харилсаа холбоогоо
үргэдэхыень хүсэнэбдигэжэ Буряад
Республикын Правительствын
нэгэдэхи вице-премьер мэдүүлбэ.

ашаар Корейн хахал аралдээрхи
байдал яһала таарамжатай
һайнаар хүгжэжэ байна гэжэ
господин Чой Джэ Кын хөөрөбэ.

Владивосток хотодохи
генеральна консулствын вице-
консул Ом Ги Ен, Урда Корейн
«НТК» гэжэ сотово хэлхээ
холбооной компаниин президент
Ен Хэ Джун, манай республикаһаа
- экономика хүгжэлтын болон
гадаадын харилсаа холбооной
министрэй орлогшо Александр
Макаров, гадаадын экономика
харилсаа холбооной хорооной
түрүүлэгшэ Дмитрий
Ивайловский, Улаан-Үдэ
хотодохи солонгос соелой түбэй
түрүүлэгшэ Геннадий Лигай
гэгшэд уулзалгада хабаалаба.

Президентын һунгалтын
һүүлээр танай республикада
боложо байһан үйлэ хэрэгүүдэй
хойноһоо анхаралтайгаар
адаглан хинанабди гэжэ
генеральна консул мэдээсэбэ.
Бэрхэшээл түбэгүүдэй ушараһыё
һаань» хоёр талын хоорондохи
холбоо барисаан хүгжэжэ байна.
Оронойнгоо хоёр хубинэ
ниилүүлэн нэгдүүлхэ талаар
Корейн Республикын Президент
Ким Тэ Джунай хүсэлэл
оролдолгонууды гаргаһанай

РОССИН - КОРЕЙН ХУРАЛДААН

«Транскорейн түмэр замые Транссибирийн түмэр замтай холбон
ниилүүлгэ. Евразийн үргэн ехэ нотагуудай холбоо тогтоолгын
хараа түсэбүүд» гэхэн Россин-Корейн хуралдаан Новосибирскдэ
«Сибирь» гэжэ зохид буудалда үнгэргэгдэжэ байна. «Сибирийн
хэлсээн» гэжэ мого нотагууд хоорондын эблэлэй болон Корейн
Республикын түлөөлэгшэдэй үүсхэлээр энэ хуралдаан эмхидхэгдээ.
Ушарынь гэхэдэ, Корейн Республикын тусхай делегаци нёдондо
жэл Новосибирскдэ эрхэдээ, иимэ хуралдаа эмхидхэхыё хэлсээ
һэн.

Корейн Сеулай гүрэнэй университетэй уласхоорондын
шэнжэлэгшүүдэй түбэй, Новосибирсктэй анда хого болохо Тэджоной
захиргаанай түмэр харгы замай эрдэм-шэнжэлэлгын институтдай
хүдэлмэрилэгшэд, Корейн Республикын олзын хэрэг эрхилэгшэдэй
түлөөлэгшэд энэ хуралдаанда уригдаһан байгаа.

Россин талаһаа - Сибирийн зам харилсаанай гүрэнэй
университетэй, Сибирийн уласхоорондын харилсаанай болон мого
нотагуудыё шэнжэлгын институтдай, Россин Федерациин
Президентын Сибирийн федеральна округтохи Бүрин эрхэтэ
түлөөлэгшын аппаратай хүдэлмэрилэгшэд, Новосибирскэ областин
захиргаанай, Новосибирскын мэрийн хүтэлбэрилэгшэд, РАН-ай
СОА-ой экономикын болон промышленна үйлэдбэрийе эмхидхэлгын
институтдай, Новосибирскэ гүрэнэй техникескэ университетэй,
Томско университетэй, Россида ажаһуудаг солонгос яһатанай
Сибирийн соёлтой таһагай хүдэлмэрилэгшэд, багшанар хуралдаанда
хабаадажа, энэ шухала асуудалуудаар элдхэллүүдыё хэлһэн, үгэ
хэлһэн байгаа.

Энэ хуралдаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалуудаар зохихо
шиндхэбэринүүд абтаха, холын хараата зорилгонууд баталагдаха
ёһотой.

Саашадаа иимэ хуралдаанууд жэл бүри үнгэргэгдэхөөр
хараалагдана.

Буряад Республикын Президент болон
Правительствын хэлбэлэй албан.

Ноябриин 10-Россин милициин үдэр

МИЛИЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ П.В.ПОТАПОВАЙ ЭЛҮГЭЭН АМАРШАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Россин милициин үдэрөөр Таанадыё Буряад
Республикын Правительствын үмэнэһөө, өөрингөө
зүгһөө халуунаар амаршалааб!

Энэ жэлэй һайндэр өнсо шэнжэтэй юм.
Ушарынь гэхэдэ, Россин МВД-гэй 200 жэлэй он
тэмдэглэгдэжэ байна. Хоёр зуун жэлэй туршада
министерствын хүдэлмэрилэгшэд манай Эсэгэ
ороной түүхэдэ олон толотомо хуудаһануудыё
бэшээ, гэмтэ ябадалтай тэмсэлэй һайн һайхан
хэрэгтэ асари ехэ хубитаяа оруулаа.

Буряад Республикын МВД алдарты ёһо
заншалнуудтай юм. Юрын үдэриүүдгэһыё,
һайндэриүүдгэһыё, манай орондо тохёолдоһон
хүшэр хүндэ үе сагтаһыё республикыннай
милиционерүүд арад зоной амгалан байдалыё
сахин хамгаалдаг, гэмтэ ябадалнуудыё элирүүдэг.

үмсын болон ниитын зөөри аршалан хамгаан
Буряад ороной МВД-гэй олохон хүдэлмэрилэгшэ
Чечен Республикада албанан ба эрхэтэн ёһо
уялгага нэрэгтэй солотойгоор бэсүүдэг гэжэ
аюултай, хүшэр бэрхэшээлтэй. Гэбшье эрх
зоригтой, уялгадаа үнэн сэхэ байхааа г
хуули ёһо наринаар сахиха, мэргэ
шадабаритай, зориг түгэдэр ябаха хэрэгт
Милициин хүдэлмэридэ эдэ бүхы ш
шанарнууд үдэр бүри хэрэгтэй байдаг лэ.

Энэ һайндэртэнэ Буряад Республикын М
гэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ элүүр энхэ,
жаргалтай ябахыень, хүшэр хүндэ албандаа
амжалтанууды туйлахыень хүсэнэб!

Буряад Республикын Президент
А.В.ПОТАПОВ

ШЭНЭ МИНИСТР

Дары зарлагдаһан зүблөөн
һаяхан Буряад Республикын
Дотоодын хэрэгүүдэй
министерствын клуб соо болобо.
Республикын дотоодын
хэрэгүүдэй таһагуудай
начальнигууд, Дотоодын
хэрэгүүдэй министерствын
аппаратай элдэб албанууд болон
п о д р а з д е л е н и н ү ү д э й
начальнигууд, хуули ёһо сахидыг
зургаануудай коллегийн гэгшүүд
зүблөөндэ хабаадаһан байгаа.

Урдын министр
И. И. К а л а ш н и к о в а й
республикын Арадай Хуралай
депутатадаар һунгагдаһанай
һүүлээр энэ тушаалда
томилдоһон Буряад
Республикын дотоодын
хэрэгүүдэй министрэй
танисаһан байна.

Урда тээнэ Эрхүүгэй
областин дотоодын хэрэгүүдэй
управлениин начальнигай
орлогшоор хүдэлһэн, ниитын
аюулгүйе сахиха милициин
начальник, милициин полковник
Михаил Владимирович Цукрук
дотоодын хэрэгүүдэй шэнэ
министр болобо.

Милициин хүдэлмэрилэгшэд
Жагсаалда дабшана.

А.БАТОМУНКУЕВАЙ фото.

ОЛОНДО МЭДЭЭСЭЛ ТАРААГШАДТА - ШАНГУУД

Хуули ёһо сахиха талаар олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй
дунда үнгэргэгдэһэн конкурсын дүнгүүд согсологдожо, илагшад
болон шангай һуури эзлэгшэдтэ үнэтэ шангууд, дурасхаалай
бэлэгүүд барюулагдаба.

Буряад Республикын Президентын зүбшэлэгшэ (хэлбэлэй
секретарь) - Президент болон Правительствын Мэдээсэлэй ба
хэлбэлэй хэлтэсэй дарга А.П.Капустин энэ долоон хоногой эхиндэ
үнгэргэгдэһэн брифинг нээхэдээ, энэ конкурс өнсо шэнжэтэй
байгаа гэжэ тэмдэглээ. Ушарынь юуб гэхэдэ, хуули ёһо сахиха
талаар үнгэргэгдэһэн конкурс алдарты һара үдэртэ - Россин Дотоодын
хэрэгүүдэй министерствын 200 жэлэй ойдо зориулагдаһан байгаа.
Манай республикын журналистнууд энэ шухала, һонирхолтой,
ажабайдалдамнай сэхэ хабаатай темэдэ хайхарангүй байжа шадаагүй.

Буряадай гүрэнэй телерадиокомпани, «Правда Бурятия»,
«Бурятия», Хяагтын аймагай «Ленинское знамя», Хэжэнгын аймагай
«Хэжэнгын гол» сонинууд түрүү һууринуудыё эзлэжэ, дипломуудта,
мүнгэн шангуудта хүртэбэ. Ехэ бүлэг журналистнууд, тусхайлбал,
С.Языков болон И.Петонова (хоюулаа БГТРК-һаа), Е.Сурмач
(«Ленинское знамя»), А.Петрунин («Тарбагатайская пива»),
Г.Намжилов («Бурятия») болон бусад шагнагшадтай тоодо ороһон
байна. Олохон авторнууд урмашуулгын бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Конкурсдо илалта туйлажа, дипломуудаар, дурасхаалай
бэлэгүүдээр шагнагдаһан журналист нүхэдөө халуунаар амаршалаад,
ажалдаа үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэе.

Сергей Доржитаров - дэлхэйн чемпио

Буряад орондомнай
холын Грециһээ баяр
мэдээсэл хүрэбэ. ТЭНДЭ
Салоники хотодо самбо
дайшалхы (боевое самбо)
зүйлөөр дэлхэйн чемпион
хоёрдохойё болоһон байна.
мүрысөөндэ манай Буряад
түлөөлэгшэ Сергей Доржитаров
хабаадаа. «Бурятзолотой»
акционернэ бүлгэмэй аюул
байдалай албан
хүдэлмэрилэгшэ С.Доржитаров
Россин чемпион болоод
эрхэдэ хүртэһэн юм.

57 килограмм хүрэн
шэнгүүртэ манай спортсмен
дэлхэйн чемпион болобо гэжэ
Энэ амжалтыень тэрэгшэ
һоригшо Тумэн Санжидан
хубаалдахаараа хубаалдана.

Һүүлэй жэлүүдтэ Буряад
түлөөлэгшэ иимэ амжалта туйлаагүй юм гээд хэлэ
шухала.

Борис БАЛДА

АРХИДАЛГА БОЛОН ХАРА ТАМХИ ТАТАЛГЫЕ УСАДХАН ЗАЙСУУЛАЯ!

Республикын арад түмэндэ, ништын ба шажанай нэгдэлнүүдтэ, предприятинуудай, эмхинүүдэй болон бүхы түхэлэй зөөршин эмхи зургаануудта, Буряад ороной хуурин тосхонуудай, аймагуудай ба хотонуудай захиргаанай толгойлогшонорто, республикын залуушуул болон эхэпэрнүүдтэ Буряад Республикын Президентын дэргэдэхи Старейшиннүүдэй Советэй

ХАНДАЛГА

ХҮНДЭГЭ ШОТАГААРХИД!

Манай түрэл Буряад орон дотор, бүхы Россидалагли, хүүлэй жэниүүдтэ архидалга болон харатамхи таталга үргэвөөрдлгэжэ байна. Нимэ гутамнаг муухай ябадалай хойшололнууд улам үргэжэ, ажабайдалдамнай аюул тойбо татажа байнхай. Хүн зоной бэсын тамир муудана, элдэб үбшэн тахал хүжэри дэлэриэ. Имагтал байнша ондо архини аюул хойшололнууд турбан жидэй урда гэхингээ 2 дахин үргэжэ. Байнша оной эхиндэ 10 мянгагаран хүн зон алкоголизмын үбшэн дэлэжэ, бүридхэдэ абтахан байгаа. Архи тамхингаа уламжалан, гэр бүлын хөмөрөөн улам үргэдэнэ, айл бүлгүүд хандаран халана. Хара тамхи таталга манай обществые бэрхшээл түбтэ оруулжа байнат эд гэмдэлтэй. Энэ өнгөө уламжалан, залуу хүнүүд олоороо үхэнэ, элдэб гэмтэ ябадалнуудыг гаргана. Мүнөө Буряад орон доторнай хүн бүхэнэй хүргэсэд архи уушта 21 литр г хүрнхэй.

Хүүлэй жэниүүдтэ эхэпэрнүүдэй дунда архидалга илангаяа дэлгэржэ байнхай. Манай хотонууд болон хуурин тосхонуудай үйлсэ гудамжануудаар харууһангүй үхибүүд улам олоороо зайжа, гэнжэ ябадат болонхой. Гараха түрэхэһөө ухаагар дутуу, эрэмдэ үхибүүдолошорно.

Эдэ бүхы хангалтагүй ушар баримтануудыг бидэ бултадаа шахуу мэдэжэ, дураа тутажэ баниабди. Тээд, хүндтэ шотагаархид, энэ уршаг аюулыгэй зайсуулхын үндэһөөрнүсэдхын тула юу хэсэ байншаа ойгожо ятаабди. Ямаринье лицензгүй, зүбшөөлгүй аал, элдэб хангалтагүй муу архи дарга хуули бусаар асаржа, худалдалаг байнхыень республикымнай хүдөө шотагуудай, хотонуудай, хүдэмыршгэнэй хууринуудан хүн зон найн мэдэнэ бшуу. Эдигэр хүн зоние архидуулжа, гэднэй бэемахагайе хорложо байна. Зүгөөр шотагай захиргаануудай, участково милиционернуудэй, ветерануудай болон эхэпэрнүүдэй эмхинүүдэй эдэ бүгдые усадхаха талаар хэмжээнүүдые абажа байншаань хаань, мүнэй үрэ дүнүүд гүйтадангүй.

Манай үе сагай эдэ бүхы гутамнаг муухай үзэгдэлүүдаха үегэнэй үрхэсүдхэл хүдэлгэнэ, ханаань зобооно. Тинмэһээ Буряад Республикын Президентын

дэргэдэхи Старейшиннүүдэй Совет хаяхан зарлахан суглаан дээрээ эдэ бүхы асуудалнуудыг зүбшэн хэсэхэдэ, Буряад ороной олон үндэнэ яһатанһаа бүридлэй арад зондо, ништын болон шажанай нэгдэлнүүдтэ, предприятинуудан, эмхинүүдэй болон бүхы түхэлэй зөөршин эмхи зургаануудан хүтэбэригэнэ. Буряад ороной хүдөө шотагуудай, хуурин тосхонуудай, аймагууд болон хотонуудай захиргаануудан толгойлогшонорто, республикын залуушуул болон эхэпэрнүүдтэ хандахыг нингдэригэй байгаа.

Архидалгатай болон хүн зоной дунда архи дарга хуули бусаар худалдалгатай тэмээхэ, хара тамхи хуули бусаар дэлгэрүүлгэтэй тэмээлыг эдбхижүүлжэ талаар Тарбагатайн аймагай хүдөөгэн захиргаанай, Дээдэ-Жэрэм тосхоной ветеранай эмхини эдбхи үүсхыг үргэвөөр хайшаажэ, нэбтэрүүдэн дэлгэрүүлжэ дуралхалдэмж хыень Буряадан Правительствоа хандан байнхон Республика дотор архидалга болон харатамхи таталгатай тэмээхэ хэмжээнүүдыг улам эдбхижүүлхыень шотагай сагай бүхы байгуулануудта дуралханабди. Тодорхой дуралхануудыг Улаан-Үдэ хотын мэригтэ оруулабди.

Буряад Республикын Президент Л.В.Потапов манай дуралхануудта анхаралтайгаар хандажа, архидалга болон хара тамхи таталгатай тэмээхэ тухан асуудалыг республикын Правительствон зүбшэн хэлээнгэ тагнаха шиндхэбэриг абаабди.

ХҮНДЭГЭ ШОТАГААРХИД!

Хэрбэ бидэ бултадаа хүсэлт оролдононуулаа нигүүлжэ, архидалга болон хара тамхи таталгатай эригшүүтэ гэмтэ үншамын манай общество өргөүлгэ үгэ үлхэ гээбэ тохо.

Архидалга болон хара тамхи таталгатай саг үргэжэ гэмт хыень, өүүр энхэ байдал нэбтэрүүлхэ, соёл болон спорт хүжөөхэ талаар хүдэмыршгэнэй эдбхижүүлхыень Буряад Республикын Президентын дэргэдэхи Старейшиннүүдэй Совет предприятиянуудай, ажaxyнуудай, хүдөө ажaxyн үйлдэбэригн кооперативуудай, колхоз совхозуудай, хүдөөгэн болон хуурин тосхонуудай захиргаануудай хүтэбэригэнэ гүйнэ.

Архидалга болон хара тамхи таталгатай

эригшүүд гэмтэжэ, гэмтэ ябадал болон үхибүүдэй харууһангүй байлгатай гэмтэ эдбхигтэй ээрхабадахыень бидэ шотагай сэхээндэ - ба шанаарта, врачинуудта, соёлон хүдэмыршгэнэдтэ, хүдөө ажaxyн мэригтэ гэдэ ханданабди.

Архидалгыг ходоодоо буруушаажэ байнша манай өшнсэ хүлисануудай ёһо заншалнууд маанадта найн жэнгэ болохо байна. Хара тамхи татаха гэншэ урдандаа манай үндэнэ яһатанай дунда өгтө үзэгдэлтгүй байнхон юм.

Хүндтэ шотагаархид, түрэл шотагуудта, хотонуудтаа ололон хандагалгатай хэмжээ ябуулануудыг, ништын суглаануудыг ходоодоо эмхилжэ, өүүр энхэ ажабайдал нэбтэрүүлхыг оролдохо ёһотойбди. Залуушуулан хөөрдлэхэ, уулзалануудыг эмхилжэ, лекцинуудыг уншаха шухала. Ушарын гэхэдэ, имагтал залуу үегэн манай ерөөдэй хайюмдаа

Архидалга болон хара тамхи таталгыг усадхан зайсуула! Эдэ гутамнаг муухан юумтэ гарга зайсуулжа шадаха гэн!

- Буряад Республикын Президентын дэргэдэхи Старейшиннүүдэй Совет
- Л.Ц.Будлаев, Н.Ф.Воробьев,
 - Г.Н.Бородкин, Н.В.Бузукин,
 - С.Н.Будлаев, А.А.Вязицкий,
 - М.Ц.Гармаев, В.Н.Рассадин, В.В.Смолин,
 - В.И.Струневич, Д.Ю.Цыбикжанов,
 - А.Д.Чукаев, Н.Е.Шекольников,
 - Ц.М.Цапзанов, Ф.Е.Фимов,
 - А.К.Едонов, П.Д.Ж.Жагсанов,
 - А.Н.Жаркой, Н.Е.Мельников,
 - В.Н.Банкеев, Д.С.Анцев, К.Д.Цыбаев,
 - В.Н.Затеев, А.А.Кванташанин.

РЕАКЦИЯ: Манай обществын үрхэсүдхэл хүдэмыршгэн, ханаа зобооһон тон сэхэ асуудал тухай энэ хангамга дотор хэлэгдэнэ. Тэр өшнсэ ажамтагайгаар шидхэхын, нэгуригн аюулаи хэмжээ бага болгохын тула бидэ бултаараа оролдохо ёһотойбди. Архидалга болон хара тамхи таталгыг нэгэ үгээрөөр усадхан зайсуулжа шадахагүй байнхон элит.

Республикымнай үндэр наһатай бүхы хүнүүд энэ асуудал шидхэхын тула саг үргэжэ эригшгэнээр хүдэлжэ ёһотой гэжэ Буряад Республикын Президентын дэргэдэхи Старейшиннүүдэй Советтэ маанадта мэдэгсэнэ. Тинмэһээ, хүн зонгэй уншагшаг, ханаань аюулнуудай, хүсэлтнүүдтэ, дуралхануудта редакцияга эмгэжэ байгнат.

Улаан-Үдэ Түбэй дэлгүүр дээрхи үгээрэй үзэгдэлнүүд...

ХҮН БҮХЭНДЭ ХАБААТАЙ

Республикын Президентын дэргэдэхи хуурин тосхонуудай муниципальна тосхонуудай толгойлогшонортой саг хуудалга зүбшэн нарадаа хоёр дахин үргэжэ. Юрчид, тэрэ республикын бүхы наһагай ажaxyн хүрээдэй сэхэ, ороо ошоньгэ хүтэбэригэн хамтын зургаан байнша. Тинмэһээ Правительствын дэргэдэхи Старейшиннүүдэй суглаануудта бүхы республикын ажабайдалда манай гол шухала асуудалнуудыг зүбшэн хэлэгдэнэ.

Архидалга болон харатамхи таталга үргэжэ, ажабайдалдамнай аюул тойбо татажа байнхай. Хүн зоной бэсын тамир муудана, элдэб үбшэн тахал хүжэри дэлэриэ. Имагтал байнша ондо архини аюул хойшололнууд турбан жидэй урда гэхингээ 2 дахин үргэжэ. Байнша оной эхиндэ 10 мянгагаран хүн зон алкоголизмын үбшэн дэлэжэ, бүридхэдэ абтахан байгаа. Архи тамхингаа уламжалан, гэр бүлын хөмөрөөн улам үргэдэнэ, айл бүлгүүд хандаран халана. Хара тамхи таталга манай обществые бэрхшээл түбтэ оруулжа байнат эд гэмдэлтэй. Энэ өнгөө уламжалан, залуу хүнүүд олоороо үхэнэ, элдэб гэмтэ ябадалнуудыг гаргана. Мүнөө Буряад орон доторнай хүн бүхэнэй хүргэсэд архи уушта 21 литр г хүрнхэй.

Хүүлэй жэниүүдтэ эхэпэрнүүдэй дунда архидалга илангаяа дэлгэржэ байнхай. Манай хотонууд болон хуурин тосхонуудай үйлсэ гудамжануудаар харууһангүй үхибүүд улам олоороо зайжа, гэнжэ ябадат болонхой. Гараха түрэхэһөө ухаагар дутуу, эрэмдэ үхибүүдолошорно.

Эдэ бүхы хангалтагүй ушар баримтануудыг бидэ бултадаа шахуу мэдэжэ, дураа тутажэ баниабди. Тээд, хүндтэ шотагаархид, энэ уршаг аюулыгэй зайсуулхын үндэһөөрнүсэдхын тула юу хэсэ байншаа ойгожо ятаабди. Ямаринье лицензгүй, зүбшөөлгүй аал, элдэб хангалтагүй муу архи дарга хуули бусаар асаржа, худалдалаг байнхыень республикымнай хүдөө шотагуудай, хотонуудай, хүдэмыршгэнэй хууринуудан хүн зон найн мэдэнэ бшуу. Эдигэр хүн зоние архидуулжа, гэднэй бэемахагайе хорложо байна. Зүгөөр шотагай захиргаануудай, участково милиционернуудэй, ветерануудай болон эхэпэрнүүдэй эмхинүүдэй эдэ бүгдые усадхаха талаар хэмжээнүүдыг абажа байншаань хаань, мүнэй үрэ дүнүүд гүйтадангүй.

Манай үе сагай эдэ бүхы гутамнаг муухай үзэгдэлүүдаха үегэнэй үрхэсүдхэл хүдэлгэнэ, ханаань зобооно. Тинмэһээ Буряад Республикын Президентын

Буряад Республикын Президент болон Правительствон хэблэлэй албан.

ЯРКИЙ ТАЛАНТ АКТЕРА И РЕЖИССЕРА

70-ий театральний сезон - это не малый срок для театра и за этот период театр испытал многое; были удачи, и не удачи, были полные залы и не полные, смена руководства и смена поколений артистов. И каждая фамилия актеров театра несет свою индивидуальную, присущую только ему историю для бурятского искусства. Одним из них является Содном Дашиевич Будажапов.

В 1934 г в селе Верхний-Торей Джидинского р-на в семье Будажапова Дарижаба и Дарины родился единственный сын, которого назвали Содномом. Со слов земляков, мальчик с детства был особенным, отличался от других, любил петь, красивый голос - это наследственное, так как по родове с материнской стороны все поющие.

В 1958 году вместе с ныне работающими в театре Ц.Д. Пурбуевым, Г.Б. Бутухановым, Н.Ц. Шагдаровой, В.И. Амхановой и др. Содном Будажапов с отличием заканчивает актерский факультет Ленинградского государственного театрального института им. А. Островского, у профессоров института Т.Г. Соиниковой и С.С. Клинина. Свою актерскую деятельность С. Будажапов начал на сцене Бурятского театра драмы ярко, талантливо и занял положение одного из ведущих артистов. Образы, созданные им вошли в историю бурятского драматического искусства - Р.Д. Дымбылов «Кнут тайши» Х. Намсараева, Петруччио «Угрошение строитивой» В. Шекспира, Войничский «Дядя Ваня» А. Чехова, Казанец «Стряпуха», «Стряпуха замужем» А. Сафронова, Каландаришвили «Кузнецы победы» Д.Р. Батожабая, Васильева «Бешенные деньги» А. Островского и можно бесконечно перечислять, сыгранные им роли.

В 1967 году уходит из театра и уезжает учиться в аспирантуру при Ленинградском государственном институте театра, музыки и кино на актерско-режиссерском отделении. После окончания, приехав, сразу ставит спектакль «Тополек мой в красной косынке» по Ч. Айтматову. В этот период произведения Ч. Айтматова были очень модными и популярными, вышли фильмы «Джамия», «Первый учитель». Очень интересно, глубоко - профессионально, талантливо осуществил эту постановку как режиссер.

И в марте 1973 г. во II-ом Всероссийском фестивале национальной драматургии и театрального искусства народов СССР, который проходил в г. Ленинграде, был награжден

дипломом I степени.

За этот спектакль, Совет Министров Бурятской АССР, присуждает ему и исполнителям главных ролей республиканскую премию в области литературы и искусства.

Как режиссер он осуществил такие постановки русских, советских и монгольских драматургов, как «Эддрээ» - лауреата Государственной премии МНРД Намдага, «Мой бедный Марат» А. Арбузова, «Доходное место» А. Островского, «Клятва» Ц. Шагжина. Как режиссер помог раскрыться многим молодым актерам и его талантливые ученики продолжа-

ют его дело на сцене театра, как Д.Д. Дашинамжилов (народный артист РБ), как преподаватель - доцент ВСГАКИ Д.В. Халмадова и др.

Для драматического актера быть поющим это очень важно. Он обладал красивым тембром голоса. И сейчас звучат по радио песни в его исполнении в дуэте с С. Уладаевой, это знаменитые песни «Хаанахнайл ааб» и «Эхэ тухай дуун» - «Песня о матери».

Анастасия Сергеевна Иванова - заслуженный работник культуры РБ - наш парикмахер, знала, что я его землячка, всегда мне рассказывала о нем с восхищением о его таланте, о его голосе, о его ролях.

С 1975 года он работает главным режиссером театра оперы и балета. Им поставлены такие оперные спектакли, как «Отелло», «Аттила» Дж. Верди, «Тоска» Дж. Пуччини, «Оптимистическая трагедия» А. Холминова, «Прозрение» Б. Ямпилова и др. Он помимо всего этого еще занимался педагогической деятельностью, был доцентом кафедры театральной режиссуры Восточно-Сибирского государственного института культуры. Его профессиональное мастерство, его талант, стремление к совершенству неоднократно отмечались и награждались медалями «За трудовое отличие», «За доблестный труд, юбилейной медалью МНР и звания полученные им. Заслуженный артист Бур АССР, заслуженный артист РФ, Народный артист РФ.

И я как землячка, как его ученица, потому что он меня «пашел» в Нижне-Торейской школе 1971 году, всегда с теплотой и благодарностью вспоминаю о нем. Единственное - очень жаль, что за год его работы главным режиссером в театре - 1985-86 гг., я не успела поработать с ним, в связи уходом в декретный отпуск. Он поставил тогда спектакль «Затмение луны» Ц. Дона.

Но, всегда с восхищением и с гордостью вспоминаю о своих земляках - актерах о Найдан Гендуновой и Содном Будажапове, которые оставили после себя «большой шлейф» в актерской профессии.

А. ЦЫДЫПОВА,
заслуженный артистка
Бурятии.

НА СНИМКЕ: в спектакле А.Сафронова «Стряпуха» заняты известные артисты, супруги - Намсалма Шагдарова (Павлина), Содном Будажапов (Казанец).

Фото их архива музея театра.

Х. Намсараевой нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад

ХҮНЭЙ СЭДЬХЭЛДЭ МҮР ҮЛӨӨХЭ

Үргэн уужам Буряад орон соогоо нилээд сууда гаража, Агынгаа, Усть-Ордынгаа аха дүүнэртэ үнинэй бэээ танюулхан, Хориин аймагай Булам нотагһаа уг гарбалтай, Буряад Республикын арадай артист Чимит Дарижапович РИНЧИНОВ табин жэлэй саана түрөө бэлэй.

Чимит Ринчиновэй 50 жэлэй ойн урда тээ уулзажа, хүндэтэ артисттай энэ хөөрөөгөө эхилэн байнабди.

- Чимит Дарижапович, хүн гэнтэ ехэ болошодоггүй, эжы аба тухайгаа, балшар наһаяа уншагдахда хөөржэ үгыт.

- Эжы баабай хоёрни хүдөөдэ хүдэлхэн юм ааб даа. Хонин дээрэ, үбнэ ногоогоо абажал, маанадаа хүльемнай дүрөөдэ хүргэжэ, урданайнгаа ёһо заншалда хургажа ябагша хэн даа.

Хориин 1-дэхи хургуулида нагаса абгайндаа байгаад дүүргэжэ бэлэй.

- Та хайшан гээд артистын мэргэжэлтэй болоо хэмтэ?

- 1971 ондо хургуулиа дүүргэжэ байха үедэм буряад драмын театрай ахамад режиссер Ф.С.Сахиоров тосхон бүхэнөөр агитаци хэжэ, Владивостогто национальна студия артист болохоёо ханаһан бэлгитэй үхибүүд ошохо, туршаад үзэйт даа гээ хэн.

О, ёо! Аяар хоёр зуу гаран хүн суглараабди. Тэдээн сооһоо 26 үхибүүд орообди. Хоёрын дүүргээгүй, болёо. Артист гэшэмнай миин юрын хүн болодоггүй юм. Энэшни өөрын табисууртай, хуби заяатай гэшэ ааб даа. Тиигээд лэ республикын нотаг бүхэнһөө хүдөөгэй үхибүүд Владивосток ябашо хэмди. Заримамнай поездоһоёо нуужа үзөөгүй, самолёдоорһоёо ниддэжэ үзөөгүй - элдэб зон ябаабди. Номгон далай, корабль гэшэмнай юун бэ гэжэ мэдээ бэлэйбди.

Дүрбэн жэлэй турша соо теори шудалжа гараад, жаахан дипломно спектакльнуудта наадахах. Тэндэ хураһан зон сооһоо арбан хоёр хүн мүнөө театртаа хамта хүдэлнэбди. Хэд бэ гэбэл: театрай директор, Россин габыята артист, Гүрэнэй шангай лауреат Д.Сультимов, ахамад режиссёр, Буряад Республикын габыята артист, Гүрэнэй шангай хоёр дахин лауреат, философийн эрдэмэй кандидат Ц. Бальжанов, Россин габыята артист О. Бабуев, Россин габыята артист Д.Д. Бочиктоев, Буряад Республикын артистнар Ц. Цыбиканов, Е. Очирова, Е. Дамбаева, Д. Дамдинова, Е. Цыдыпова, директорэй орлогшо, соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ Н.Шагдырова, Буряад Республикын арадай артист С. Хажитов олон жэлдэ Хүүхэлдэйн театрта ахамад режиссёроор хүдэлөө, хоёр дээдэ хургуули дүүргэнэ юм. Байналди даа булгаараа, хори наймадахи жэлээ суг хүдэлнэбди.

- Оюутан ябахадаа, тание кинодо буулгуулан гэжэ дуулаа хэм, тэрээн тухайгаа хөөрөт.

- Владивостогто 1972 ондо «И на Тихом океане» гэнэн фильмдэ курсаараа япон сэрэгшэд болоо хэмди. Олег Бабуев бидэ

хоёрто эпизодическа роль хүртэбэ. Эпизодной оройдоо болохо үгэбэгүй. Авдюшко - ород, бэээ томо артист, маанадые буугаар татажа, хэдэ дахин мүргүүлбэ, дабхар-дабхар дубль хэжэ тархидамнай томо гэгшын «шишка» гаргаба «Ничего, ребята, я тоже так начинал», - гэжэ хэлэбэн.

1974 ондо суута режиссер Акира Куросавэй «Дерсу Узала» гэнэн фильмдэ, 1983 ондо «Не имеющий чина», 1991 ондо «Нет чужой земли» (Халзанов), 1993 ондо «Сон в начале тумана» (Халзанов), 2000 ондо «Пока мои ноги несут меня» (Германи, Белорусси), 2002 ондо «Сибирская мечта» (США) гэнэн фильмүүдтэ багахан эпизодическа рольнуудта наадаһан байнаб.

«Пока мои ноги несут меня» гэнэн фильмдэ Ирина Пантаевагай урилгаар Дабацу Юндунов, Николай Кондрашкин, би гээд Мүльхэн далай хажууда, хүүлээрнэ Минскдэ буулгабарид хабаадалсаабди.

- Театрта һая ерээд хүдэлхэдэтнай ямар байгааб? Тэрэ саг тухай хөөрөт.

Ахатан артистнар хургагша хэн, сэдьхэлэ образ гарга гэжэ заадаг, мүлидэг байгаа.

Би бүхыдөө 27 жэлэй туршада 20 гарын рольнуудые наадаһанби. Тоолоо һаа, олон.

Газар уһан дээрэ ганса буряад театр ха юм даа. Театрнай өөрынгөө соёлтой, хэлэ бэшэг, ёһо заншал арадтаа нэбтэрүүлдэг. Арадаймнай зохёохы зам аргагүй ехэ, уран зохёолшодойнго зүжэгүүдые сценэ дээрэ гүйсэдхэхэдэ харюусалгатайһоёо гэшэнь хэлэшэгүй. Цырен Шагжинай «Будамшуу» гэнэн пьесын 3-дамы постановкодо мини талаанда һорни баяннай роль дайралдажа, Нина Гармаевна Токуруноватай Михаил Гомбоевич Елбоновтой 15 жэлэй турши мянгаад спектакль Буряад орондоо, Агаар, Усть-Ордагаар, Монголоор ябажа наадагдаа. Совето Союзай 70 жэлэй оидо национальна театрнууд фестивалда, Түбэй телевиденээр «Будамшуу харуулагдаа хэн. Режиссёр Ц.Бальжанов «Бальжан хатан» гэжэ зүжэг буряад арадай залуушуулай хүдэлмэри гээд мүн лэ түүхэд оронхой.

Телевиденидэ «Түдэб баабайнда» гэнэн дамжуулгада журналистын Жанна Дымчиковагай хүтэлбэри доро Буряад Республикын арадай артистка Светлана Бунееватай хоёр жэл оло хүдэлөөб. Олон дамжуулга буулгаабди. Трамвай автобус соо, хүдөө нотагаар ябахадаһни: «Үү, энэ Түдэб баабай ябана», - гээд, зон танижа байда Түрүүн «Будамшуугаар» һорни баян ябана гэгшэ хэн. Эндэ хүндэнь ехэ, хүнэй сэдьхэлдэ мур үлөө гэжэ ханагшаб.

Мүнөө театрай 70 жэлэй ой болохон Д.Н.Сультимовай хүтэлбэри доро амбалтаа хүдэлнэбди. Шэтэ, Дархан гастрольдо ошодог заншалтайбди. III Уласхорондын «Сибирский гранит» фестивалда хабаадаабди. Ойн хэмжээ ябуулга Россин национальна театрнуудай байдал тухай конференци үнгэрхэ. Энэ конференцидэ үндэ айлшад Москваһаа, Санкт-Петербургдаа Монголһоо, Эрхүүһээ, Шэтэһээ эрхэ юм.

- Танай саашанхи хараа түсэб?

- А.П.Чеховэй «Чайка» пьесэдэ Ц. Бальжанов найруулга доро гол геройнуудай нэгые наадаһан «Ромео и Джульетта» гэнэн зүжэгтэ багахан роль үгэнхэй. Өөрынгөө хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй Гурбан хүн сугларжа, пьесэ олонхойбди. Бүтэ байхадан, харана аабзат даа. Театраймнай түсэб эхэ. Шэнэ жэлһээ эхилээд, шоу, үльгэрһи үнгэрхэ, мүн хори буряадуудай Сагаан хаан ошоһоор 300 жэл тэмдэглэгдэхээр хараалагдаа.

- Гэр бүлэ тухайгаа хөөрөт.

- Татьяна Дмитриевнаатая 26 жэл ажаһуунаби. Хоёр басагатайбди, нэгэ зээтэйб. Ехэ басаган дүүргээд, табадахи жэлээ 3-дахы лингвистический гимназида хүдэлнэ. Хоёрдохы басаган Шэбэртэ хадамда гаранхай, хүбүүтэй, эзэмни нүгөө хургуулида орохо юм.

Чимит Дарижапович институтдаа ганса таб дээрэ хураад, ВЛКСМ-һээ эрхим һайна хураһанай түлөө Хүндэлэлэй грамота тэмдэгүүдээр шагнагдаһан, курсынгаа комсомольбан юм. 1976 ондо Буряадай АССР-эй Верховедэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота шагнагдаа. 1985 ондо Буряад Республикын габыята артист гэнэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. 1987 ондо арадай артист, 1995 ондо Гүрэнэй шангай лауреат гэнэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө хэн.

1987 онһоо 1990 он болотор театрай профкомой түрүүлэгшээр хүдэлхэн, 1992 ондо дахяад профкомой түрүүлэгшээр хунгагдаһан Театрайнгаа зоной түлөө арга шадалаараа тухай гэжэ оролдодог хүн юм.

Соёлма БАЙМИНОВ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ч.Ринчинов һорниин роль

Драммын академическэ театрай 70 жэлэй ойдо

САМОРОДОК ИЗ КИЖИНГИНСКОЙ ДОЛИНЫ

Рабсалов Сундун Бимбаевич (1909-1982 г.)

Родился в селе Куорка Кижингинского района в семье крестьянина-середняка Бимбаевича...

С 15 октября 1933 г. - артист Бурят-Монгольского драматического театра.

С 27 октября 1941 по 15 октября 1945 года - сержант Советской Армии на Дальнем Востоке в составе в/ч 649.

С 9 августа по 3 октября 1945 года находился в Маньчжурин в войне с Японией.

С 20 октября 1945 года по 1982 год - артист Бурятского театра им. Х. Намсараева.

В 1959 году принимает участие во 2-ой декале культуры и искусства Бурятии в Москве.

15 мая 1965 года присвоено звание заслуженного артиста Бурятской АССР.

В 1969-м, 1976-м годах принимал участие в творческих отчетах театра в Москве, в Калмыкии, в 1965-м, 1972-м годах выезжал на гастроли в Монголию.

В 1963-65-67-69 годах - народный заседатель в Народном суде Улан-Удэ.

Удостоен высокого звания «Народный артист Бурятской АССР».

Таковы основные вехи жизни Сундуна Бимбаевича Рабсалова, человека, отдавшего служению театру 45 лет своей жизни.

Пик творчества Сундуна Бимбаевича приходится на

послевоенные годы. К 1950-ым годам коллектив театра состоит в основном из зрелых, сложившихся художников сцены.

Но характеру творчества актеров старшего поколения его можно отнести к группе самодеятельных, талантливых артистов, к которым очень подходило определение «самородок». Для них характерен интуитивный метод работы, сочетание большого мастерства и богатой интуиции. К ним, в первую очередь, относятся Сундун Рабсалов и Найдан Гендунова.

Сундун Бимбаевич Рабсалов - мастер эпизода, мастер небольшой роли. Он являлся представителем реалистически-бытового направления. Часто актеру приходилось выстраивать свое сценическое поведение на основе собственного жизненного опыта и личной оценки драматургической ситуации, заданной автором. Сундун Бимбаевич выделялся особо «рабсаловским» искусством: одухотворенность, особая искрометность, чуть лукавый юмор, талантливая человечность, мудрая простота.

Особенно удачными для него самого и любимыми для зрителей

были роли Старика Бадмы в водевиле «Индя дуранай харгы» («Дорога любви») и «Дуранай хүснэ» («Сила любви») (1978-79 гг.). До сих пор в памяти зрителей старшего поколения сохранился неповторимый образ Гурэмбэ Ламы из спектакля Намсараева «Кнут тайши» и многие другие.

За годы работы Сундуном Бимбаевичем созданы более 80 больших и малых ролей, в каждой из них - частичка его жизни, надежд, свершений.

В.Д. БАБУЕВА, зав. музеем театра, заслуженный работник культуры РБ.

ЭХЭ, ЭСЭГЫНГЭЭ БУЯНГААР...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

Эхэн ажал болонго. Эгэ томо артистуудай хажуудаа нургуули...

К 300-летнему юбилею первого Пандидо Хамбо-ламы России Дамбы Даржаа Заяева

СУБУРГАН В ЦАГАН-ЧЕЛУТАЕ

В селе Цаган-Челутай Кяхтинского района при большом скоплении верующих недавно прошло открытие и освящение субургана. Памятная святая ступа увековечила имя уроженца кяхтинских мест, основоположника и первого миссионера распространителя буддизма в Забайкалье Дамбы Даржаа Заяева. Первый Пандидо Хамбо-лама России родился в 1702 году в селе Нарин-Хундуй (ныне исчезнувшего) на правом берегу Чикоя, недалеко от священной горы Хуктэ Хан, которому испокон веков поклонялись буряты, живущие на правом берегу Чикоя, и их соседи монголы на левобережье.

Церемонию освящения провели Пандидо Хамбо-лама Сангхи России Дамба Аюшеев, ширэ-лама Мурочинского дацана «Балдан-Брэйбун» Бато Шареев, настоятель Гэгэтуйского дацана Матвей Чойбонов, ширэ-лама Тамчинского дацана Солбон-лама и сужители дацана «Балдан-Брэйбун». На открытии ступы присутствовали глава Кяхтинского района Валерий Цыремшилов, председатель рескома профсоюзов работников налоговых органов Федор Гармаев и другие официальные лица. С концертом выступили почетные гости - народные артисты СССР Дугаржап Дашиев, заслуженный артист России и Бурятии Андия Галсанова и Жаргал Бадмацэренев и другие самодетельные артисты.

напарники Шиндав Батор и Бахлайн Раджам в начале лета 1713 года тайно убежали в ставку Богдо Гэгэна учиться буддийскому учению. Наделенный от природы особыми способностями и талантом, он в течение 20 лет настойчиво овладевает и постигает философию буддизма. Окончив несколько духовных заведений, Дамба Даржаа удостоивается звания Гэбжэ, затем Гэсэл. После сдачи экзаменов Далай-лама VII присваивает ему звание Гэлэн и Дамба Даржаа занимает высокое место в среде высших иерархов буддизма. В 1741 году Его Святейшество Далай-лама VII дает напутствие Дамбе Даржаа и благословляет в путь в Забайкалье для распространения буддийского учения. Потем временем это была великая миссия и наши предки до прихода буддизма поклонялись шаманской вере.

Пржевальского, Козлова, Потанина, Обручева, Семенова, Тянь-Шанского и других великих путешественников. Принято считать, что эти наши замечательные соотечественники были первыми россиянами, побывавшими в Центральной Азии, но на самом деле первооткрывателем является россиянин Дамба Даржаа Заяев.

двух делегатов от Бурятии. От Хоринского рода выдвинули Сагдана, от селенгинских степей нашего ламу Дамбу Даржаа Заяева. В начале 1768 года в Санкт-Петербурге императрица Екатерина II, ознакомившись с положением буддизма в Забайкалье, наградила его орденом Андрея Первозванного. Екатерина II своим высочайшим указом назначила его Пандидо Хамбо-ламой России, что явилось значительным событием не только в Забайкалье, но и в России.

Напомним, что Дамба Даржаа ознакомился с Центральной Азией, ее природой, в то время совершенно неисследованной европейцами за 150 лет до географических открытий

Старейшины 11 цонгольских родов, населяющих долины и межгорные пади, собрали 11 юрт из кошмы и соорудили первый в Забайкалье буддийский молельный дом в районе села Хутор. В том же 1741 году Гэгэн Дамба Даржаа с несколькими хувараками отслужили в долине Чикоя хурал. До сих пор эти места носят название Поддугантай, Субургунтуй. В памятном 1741 году также был построен Хилгантуйский дацан и его первый настоятель Дамба Даржаа Заяев по совету Его Святейшества Далай-ламы VII назвал храм «Балдан-Брэйбун».

Начало духовному возрождению бурятского народа положил наш выдающийся земляк, основоположник буддизма в России Дамба Даржаа Заяев.

В 1767 году, когда на российский престол вступила Екатерина II, на коронацию императрицы пригласили

Ф. ГАРМАЕВ
председатель оргкомитета
освящения Субургана
председатель рескома
профсоюзов работников налоговых
органов Бурятии, заслуженный
экономист РБ
Фото Е. СУРМАЕВ

БИБЛИ - БҮРЯАД ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

Библи болбол Нангин Бэшэгүүдэй суглуулагдамал нудар гэшэ. Энэ нударыг душоод гаран авторнууд бэшэжэ бүридүүлэн. Библи хоёр хубиһаа бүридэдэг - «Хуушан Хэлсэн» ба «Шэнэ Хэлсэн» гээд. «Хуушан Хэлсэн» («Ветхий Завет») болбол урданай еврей, зарим хубиһаа арамей хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэнэ. «Шэнэ Хэлсэн» - грек хэлэн дээрэ. Тус бэшэгүүдэй бэшэгдэнэ үе сарта эдэ хэлэнүүд дээрэ үе сагайһаа соёл болбосорол харуулжа байгаа шуу.

Һэдэлгэнүүд хэгдэнэ. Нангин Судар оршуулгын институт Маркын, Иоаннай дуулган «Баярта мэдээнүүд» буряад хэлэн дээрэ ном болгон гаргахадга (оршуулгашан С.Б.Будаев), «Шалгахын тула хэблэгдэбэ» гэхэн тэмдэгтэйгээр хэблүүлэ һэн. Эдэ номуудыг уншалан хүнүүдэй хэлэхээр, тус оршуулганууд хүрхэй номууд боложо гараагүй, түүхэй, алдуу эндүү олонтой байгаа.

Юртэмсын зарлага» гээд оршуулна. С.Б.Будаев ород хэлэнэй хуули дүримөөр Есүүс Христые түлөөнэй үгөөр «ши» гэжэ үгшэлэн оршуулна. Тээд буряад зон аба эжыдээ, аха заха дээдэ хүнүүдтээ «та» гэжэ хандадар.

Хари хэлэнүүд дээрэ оршуулагдара Библи гэхэй дээрэ түрүүшын һуури эхлэдэг нудар гэшэ. Хэлэнүүдэнгэһе талаар Библи түрүү һуури ээлнэ. Матфейн түүрэн бэшэһэн намтар түүхэ болохо «Баярта мэдэ» 1867 ондо Николай Симонович Болдонов ородоһо буряадшалһан байха юм. Зүгөөр энэ оршуулгань ном боложо гараһан юм гү - орой мэдэгдэнэгүй. 1909 ондо буряад миссионер Честохин энэ Матфейн түүрэн бэшэһэн намтар түүхэ болохо «Баярта мэдэ» буряадшалһа, 2000 хэлэгээр Эрхүүдэ гаргаланһинь, 1907 ондо энэнь ехэ шалгалта шүүмжэлгэдэ ороһон байна. 1912 ондо Библи оршуулагшадай Эрхүүгэй комитетдэй гэшүүд Маркын, Лукагай, Иоаннай дуулган «Баярта мэдээнүүд» оршуулжа, тэдэн ном боложо гараһаниһа баһал мэдэгдэнэгүй. Һүүдэй арбаад жэлдэ «Баярта мэдээнүүд» оршуулха талаар

Һаяхана «Дүхэрнэгэй» хуудһануудта Балдангөржийн Цэрэндаш оршуулгашанай буряадшалһан «Баярта мэдээн» хэлэгүүд толилогдоо һэн. Цэрэндаш оролто үгэ соогоо шигэжэ бэшэһэ: «Номуудай ном гэгдэдэг гайхамшагта ном - Библиһа түрэлхи буряад хэлэн дээрэ уншаха һайхан сарг тулажа ербэ». Мүнөөдөр гэхэйһэн мянга гаран үндэгдэнэ яһатанай хэлэн дээрэ Библи оршуулагданхай. Тээд буряадаар ондо ондоогоор оршуулагдана. Иимэ байжа болохо болобоһе, дан ехэ зүрилдөөтэй байхадаа тиимэһе һайн бэшэ гэжэ үзэгдэнэ. Юундэб гэхэл, доктор, профессор С.Б.Будаев «Бог - Бурхан», «притча - таамаг үгэ», «пророк - лүндэншэн» гээд оршуулхадань, Монголой Библиһин нийгэмлэгэйхин Буддын шажанай терминээр Библи оршуулжа, хоёр ондоо зүйлыг хоорондонь худхажа, бусайдуулжа болохогүй гээд: «Бог - Оршолонто Юртэмсын Ээлн», «притча - нургаалта үльгэр», «пророк - Оршолонто

Цэрэндаш Библи оршуулгын талаар яһала дүршэлтэй болоһон хүн гэшэ. Библи гэхэмнай юрын ном бэшэ, бэшэгэһинь гүрим тон онсо, нэгэ тээ ошоожо, муугаар, дунуугаар оршуулбал, бүхы хойтохи үгдэһэ ондоо болошохо ороо ааб даа. Монгол хэлэн дээрэ тэрэнэй оршуулан «Шэнэ Гэрээ» би уншаа һэм. Онсо илгашы, һайн талань гэхэдэ, монголшүүд монгол хэлэн дээрэ Библи оршуулахадга, Иоанһы - Иоанһи, Маркы - Маарх, Лукае - Луух, Матфейе - Матай гээд, бүхы нэрлүүдэһинь монгол болгон оршуулхадань, уншахада ехэ зохид, аятай байна. Монгол хэлэн бээе даһан ехэ баян хэлэн гэжэ харагдана. Мүнөө манай буряад хэлэ абажа харахада (современный бурятский язык - гэхэбди), ехэ һонин байна. Сэрэн гэхэн анханай буряад нэрэ «Цырен» гээд бэшэдэг, уншадар, үгүүлдэг болонхойбди. Сэрэмэһе - Цыремпил, Ошорые - Очир г.м. Буряад хэлээ ород хэлэндэ гадхуулжа, дахажа хэлэн ушар болоно гү даа? Миний түрэнһэн нотагта Митя гэжэ ород нэрлэй хүн ажаһуудар һэн. Тээд тэрэнһе манай нотагайхин Митыка гэдэггүй - Миудхэ гэхэдэг байгаа. Николай гээһе Мухуула гэхэдэ. Нэгэ профессорэй Библиһин оршуулга

тушаа «Литературная газета» һонин соо бэшэһеһинь уншаа һэм. Библиһе ондо хэлэн дээрэ оршуулахадга, хэлэн хутжэлтэ абажа баяжадаг, хэлэнэй хутжэлтэ һайнаар нүлөөлдэг юм гэжэ бэшэһэн байгаа һэн. Энэһыһе зүб хаи. Библи гэхэн нударай гэхэйһэн үндэг яһатан бүхэнэй хэлэн дээрэ бии болоно байгаа сарта манай буряад хэлэн дээрэ оршуулаатай байха дүүрэн эрхэтэй манай буряад хэлэн яһала баян, гүнзгий бээе даһанхай хэлэн ха юм. Бидэ өһөдгө соёл болбосоролтой, өөрыгөө хүндрэг өөрыгөө хэлэн дээрэ уншаха дүүрэн эрхэтэйбди. Тиһи, энэ Библиһин нударай нэгэ хуби болохо «Баярта мэдээнүүд» буряад хэлэн дээрэ Балдоржийн Цэрэндашай оршуулгаар бии болоно байһаниһа дэмбэрэлтэй һайн хэрэг эхин гэхэ байһаб.

Надежда ГАРМАЕВА
журналист, Россиян Ур
зохёолшодой холбооний гэшүүд

«Сагаан үбгэн-2002» гэгээн конкурсно

АЖАЛАЙ БОЛОН ДАЙНАЙ ДҮЛЭН СООГУУР...

Буряад оронтой ажалтай ба дайнай баатарнуудан иргэн болохо Даба Будаевич Бадмаев тухай миний мөөгөөрөөн. Даба аха 1916 оной Луу жэлдэ Олон шотагай Будын Бадмында 15-дахы үхибүүн боложо үлгэрлэн намтартай. Хоёртой Даба Будаевич Жаргаланта шотаг хуряа...

байна. Эндэ Халхын голтой хатуу шанга байлдаанда хабаадалсажа, Сталиной медалда хүртэни 23-тан омог дорюун хуёуун 1939 оной хүүлээр шотагаа бусахан юм. Ингэжэ түрэл колхозойнгоо таряан ажалда механизаторнуудан бригадираар табигдажа, забда сүлөөгүй хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Уданшөгүй, военкомаднаа повесткэ ерэжэ, Даба Будаевич дахин сэргэлшэн формо үмдэжэ, Зүүн фронт мордоо лэн. Эндэ жолоошонооршье, минометчигооршье, отделение командирааршье, взводой командирааршье ябаа. 1945 ондо Квантунай армитай болоһон байдлаанай гал бурма соогуур орожо хүндөөр шархатаад, Шэтын госпитальдо зургаан һара соо хэбтээ лэн. Аяар найман жэлдэ сэргэй албанда, дайнда ябаһан эрлэхэ сэргэй 1947 ондо одоол табигдажа ерээ бэлэй.

«Дайсанаа даралсажа ерһэн Даба Будаевич амгалан байдалайнгаа ажалтай жолоо бүхөөр барижа, хореод жэлдэ Оронгой МТС-тэ, тракторна болон полеводуудай бригадануудта бригадираар оролдосотой шамбай хүдэлжэ гараһан алдартай. Гэр бүлөөрөө мал ажалдашье хонишоноор, үхэршэнөөр инаад олон жэлдэ хүдэлөө. Үнэн сэхэ, ажалдаа үсэд нэгээрүү, шог зугааша, түүхэ домог хөөрөгшэ энэ үндэр наһатай үбгэжөөлнэй шотаг дээрээ эгээл хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн гэхэдэ, адуу болохогүй. Дайнда харууһан иргэн габыяагайн түүлөө «Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын II шатын орден», Жуковой медаль, мүн табяад жэлдэ аша ех тэйгээр ажалалһанын гэршэ дүүрэн грамотанууд, тэмдэгүүд, медалууд. Эхэ хубүүн Васильев, Москвагай

Тимирязевай иргэмжэгэ хүдөө ажалтай академи дүүргэжэ, Иналга дээрээ наһанынгаа амаралтада гаратарлаа хүдэлөө, Цыремжит нүхэртээ зургаан үхибүүтэй болоһон, ашанар үзэгэртэй. Цыретор хубүүнгийн - зоотехник, Ринчин-Хандан, баһа, табан үхибүүтэй, олон тэгээр, ашанартай. Шура басаганин Мунко нүхэртээ гурбан үхибүүтэй, ашанар эзэнэртэй. Ингэжэ Даба Будаевич аятан зохидоор ульмы дээрээ үндэлэн үргэжэ хүндэлжэ үри хүүгэдэйнгээ, ашанар эзэнэртэйнгээ, гурбанар, дүшээрэйнгөө дулаахан дүхэриг соо сэнтэй хургаануудаа хэлэжэ, амар жаргажа нуудаг аша буйнтай буурал толгойтон үбгэжөөл гэлшэ. Дарима НИМАЕВА.

«Гуа сэсэн хатан-2002» гэгээн конкурсно

Зэдын аймагай Дээдэ-Торинхоо уг гарбалтай Республкийн габыяата артистка Любовь Цыбановна ЦЫДЫПОВАГАЙ 50 шавайнь алтан ойдо, Х.Намсараевай бэлхэтэ буряад драмын академическэ театрай 70 жэлэй ойдо зорюулан, энэ ашлагаа эхилхэдэ яалай. Дээдэ-Торинхоо артистнууд Найдан Гендунова Содном Жапов, Дугаржап Дашнев, Любовь Цыбанова, Эрдэни Жалцанов гараһан. 1971 ондо артист С.Буджапов эгээн үлгэрээр Доодо-Торин ород хургуули үлгэржэ байһан. Любыве оложо шалгаад «Шинэ артистка болохо байнаш, саашадаа нура» гэжэ харууһан Тингэжэ тэрэ жэлдээ Алас-Саловын искусствын институтда орожо, 1975 ондо амжалтатгайгаар дүүргээд, 28-дахы жэлээ

АРТИСТКА БОЛОХОО ТҮРЭНЭН ЛЭ

ма буряад театртаа хүдэлжэ байнхай. Цыбановна дурдана: Миний түрүүшын ехэ үлгэрүүд гэхэдэ, Монголой драматург Л.Орлов «Энгэр газар» жүжэгтэ Баяраа. Энэ үлгэр Россин габыяата артист Б.Аюшин «Ашга», премьерой хүлээр, шамда театртаа харгы нээгдэбэ гэжэ режиссер хэлэһэн. Энэ артистын хүтэлбэри дор ажаллаһанаа байнаар Любовь Цыбановна дурдана. Энэ артистнууд Н.Гендунова, Д.Дондоков, С.Алсалов, С.Буджапов, Н.Токуренова үлгэртэй хүдэлһэндөө баяртайб. Энэ үлгэрөө «Хари хүнэй гашуудал» соо Бато Бадмаев ролнэ наадагдаа. Энэ ролин үлгэр хубүүдэй ролнэ Р.Ибрагимбековэй «Алаанда ади», А.Салынскиин «Албаншица» жүжэгүүдэ.

сугтаа нураһан артистнууд ахалагша Олег Бабуев, Елена Дамбаева, Д.Дамдинова. А.Цыдыпова 1999 оной апрель һарада Монгол ошожо, уласхоорондын фестиваль-конкурсно һайнаар хабаадажа, лауреадууд боложо ерһэн намтартай. Фестиваль монгол хэлэн дээрэ үлгэрэгдөө юм ха. Фестивальда ошоходонь, Россин арадай артист М.Жапхандаев, национальн циркын монгол багшанар Борхуу, Сэлэнгэ, Түмэрөө туһалһан. 28 жэл театрта ажаллахадаа, элдэб шүбүү, зэрлиг ангуудыг: тахья, турлааг, үнэгэн, шандаган, хурьган г.м. А.Цыдыпова наадаһан. Бүхыдөө 60-аад ролнуудыг наадаа. А.Цыдыпова түрһэн тоонто шотагаа ошоод, зуһан найр наанда барилдажа байһан заахан хургуулин хурашадта гаран бэлгүүдыг бэлэглэжэ байна гэжэ дуулаа лэм. Яба ябан С.Буджапов шонги ерээдүйн артистнуудыг олохол байха гэжэ найдагдана.

Энэ үлгэрлэн ханадада тоонто Тори шотагайнгаа зоной үргэмжөөр, эхэ эсэгэнгээ буян үршөөлөө хүнэй зэргэ хүн боложо, нуоусда хургаан баһанарангаа аша туһаар артистка болохо хуби заяатан баһааб гэжэ Любовь Цыбановна хооронь. А.Цыдыпова ролнэ гэмгүй һайнаар наадажа, герой бүхэргэнгөө шонжэ тухыдыг онсо оорын маягтайгаар гагшан дархалдаг гэлшэ.

Наран эртэ, наһан үшөөшье залуу, саашадаа түрэл арадаа сэдхэл хүдэлгэмэ ролнуудыг наадажа, үгшэн найханаар үндэр наһа элдэжэ, эдүүр энхэ, ходоодо арюун сэдэр зандаа, республикын түрүү хүнүүдтэ оролсожо, намарай найхан сэдхэлтэй, урагшатай ябыт да гэжэ бултаараа шотагаархин, харагшад үрэнгэбди. А.Цыдыпова саган сэдхэлтэй, хурса, ехэ наһагайшуулыг хүндэлдэг, хоёр баатар Баясхаан Саян хубүүдтэй, аша дүүрэн бэлхэтэй эхэнэр. Хүжэ торгон замбуулинда Мүндэлһэндөө жаргалтайш. Толи залгаа жэлнүүдтэ Театртаа зорюуһандаа жаргалтайш. Дугар ВАНЖИЛОВ, хүдөө бэлхэгшэ.

«Наран Гоохон-2002» гэгээн конкурсно

АЛАС ХОЛУУР СУУРХАНАН АЛТАН ДАНГИНА АЛЁНА

Оройдоол 16 наһатандаа Улаан-Үдэ хотынгоо 49-дэхи хургуули һаял дүүргэһэн, «Квартал Дэис» гэгээн хатарай ансамблин солистка Алена Албашеева ехэ амжалта туһалаа лэн. Тыва Республикын нинсэхэ хото болохо Кызылда «Мисс Центр Азин-99» гэжэ гоё найхан дангинануудан (топ-модель) Уласхоорондын конкурсно талаан бэлгэгэрээ, зохидохон абари зангаараа, сэдэр найханаараа, үндэр тэгшэ бээрээ олон сооһоо шалгаржа, уласхоорондын конкурсын Вице-мисс (2-дохы хуури) эзэлжэ. «Алтан дангина» гэгээн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм.

Энэ ехэ амжалтадань тус конкурсын жюрин гэшүүн, Улаан-Үдэ хотын модельнз агенствын хүтэлбэрлэлэгшэ Софья Петровна Ни, «Квартал Дэис» ансамблин балетмейстер Светлана Николаевна Шершинева, гэртэхининь - эсэгэн Эдуард Константинович, эхэн, Марина Алексеевна ехэ туһалһан, үнэн зүрхэнһөө баясаһан байна. «Мисс Центр Азин» гэгээн гоё найханай конкурсно Кызылда болохо гэжэ мэдһэн хүтлэн абамин Кызыл багахан хото гэжэ ошохоёмин хоринһон байгаа, гэгэньшэ тэндэ ошоходоо, наһан бодолһоомни хурагтгүй дээрэ байгаа. Бидэниие түүрэг лицейдэ байлаа, юуб гэхэ аюулгүй байхын тула. Эндэ ерэхынгээ урда вокзал соо нюур нюураараа нэгэ басагантай уулзахадаа, энэл басаган конкурсно хабаадаха гэжэ тухайлаа лэм. Тэрэшье баһал намай ойлго. Бэе бэе ехэ эрьдэлжэ байжа харан, харан тараа нэмди. Тэрэмнай намтай мурысэхэ ехэ сэдэр шарайтай, сэмсэгэр гоё бэетэй басаган байгаа. Харин бэшэниинь ямар гэшэб гэжэ бодооб. Иүүдэн тэрээнгээ ехэ нүхэсшөө нэмди, тэрэ басаган Яхадые түлөөлһэн ехэ зохиод зантай басаган байба.

«Бэе бээдэ мурысэгшэд муу ханаагүйн» гэгээн асуудалда «юу хэлээ гэшэбта, булта нүхэсэһэнэй удаа арай гэжэ уйлаадан тараа бэлэйди. «Мисс Дружба» гэгээн конкурсно бидэ оһөдөө эгээл сэдэр хабаадашье шэлээ нэмди. Бэе бээдэ муураар хандадаг наа, нимэ конкурсно болохогүй лэн. Урда Корейн эгээл зохидохон басагыг бидэ шэлээ нэмди, - гэжэ Алена «Информ-полис» газетын хуудалһануудта хоороо лэн. Харин «Одон» гэгээн хүүгэдэй журнал соомнай эдир басагадта, фото-модель, топ-модель болохоёо хүсэдэг залуушуудда нимэ зүбшэл заабаринуудыг «Вице-мисс Центр Азин-99», «Алтан дангина» үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэһэн Алена Албашеева хооронһон байна.

Нэн түрүүн урдаа ехэ зорилго таһиха, бэлгэ талаангаа хүгжөөхэ хэрэгтэй. Хатарха, дуулаха, уран бэлгээ тайзан дээрэ харуулжа нураха шухала. Хоёрдохоор, оортоо этгэгэхэ хэрэгтэй. Хажуудатнай сэгэн, бэрхэ аха, эгэнь нүхэр, хүтэлбэрлэлэгшэ байба, золтонг. Намда Софья Петровнагай наидамтай үгшүүд ехэ туһалдаг. Гурбадахаяр, үдэр бүрийн физзарядка, гимнастика, тамарала бэчин хүжэлтэдэ ехэ һайн үлөөтэй гэжэ бу мартагы. Дүрбэдхээр, витаминуудтай хоол, таргалхагүйн тула диетэ хэрэглэхэ шухала. Табадахаяр, хари хэлэнүүдыг, илангаяа англи, француз

хэлэнүүдыг хургуулиһаа эхилээд, гүнзэгыгээр шудалха хэрэгтэй.

1999 оной эртэн намар Буряад орондоннай анха түрүүшынхые үлгэрэгдэһэн «Краса Бурятия-99» гэгээн регионууд хоорондын конкурсно баһал Алена Албашеева уран бэлгэгэрэе гоё найханаараа, сэдэр сэмсэгэр бээрээ, гүн бодоороо илажа, эрхимэй эрхим - «Краса Бурятия-99» гэгээн конкурсын (1-дэхи хуури) лауреат болоһон алдартай юм гэжэ уншагшадтаа һануулаа.

Тингэжэ түрэл Буряадаа аяар холын Москвада, «Краса России-99» гэгээн Бүхэроссин конкурсно зуугаад дангинанарай дунда түлөөлжэ, баһал шалгаржа, үндэр 4-дэхи хуури эзэлжэ, бэлгэ сэмсэгэ хүртөө бэлэй. Мүнөө үедэ ВСГТУ-гай экономфагын 3-дахы курсын оюутан болоһон, «Золото Якутии» магазинэй зүүдхэл, һинхэ тухай рекламда буулгууһан Алена хатартаяа хахасагүй заанда Хитадта, Монголдэ бэлгээ харуулаа. Энэ хабар «Утренняя Звезда» гэгээн Бүхэроссин Түбэй телевидендэ «Квартал Дэис» ансамбальтаяа хамта хабаадажа, дипломдо хүртэжэ ерһэн габыяатай.

Зоя Ользоновна хүтлэн эжын, Константин Андаевич үбгэн абань оюутадай үдэшнүүдыг хүтэлдэг Алена, тэрэнэй дүү Оюуна ашанарайнгаа Түбэй телевиденээр хатархыень хаража баясаа, анханашье эхэ, эсэгэдэе туһатай, нягта нарин, гэрээ сэдэрлэхэ дуратай Алена ашаараа омогорходог, амжалтадань баясадаг байна. «Квартал Дэис» ансамбальда эгээл одхон дүүн 12-той Вероникаһ баһал бэрхээр хатардаг юм.

Саашанхи хуби заяагаа олзын хэрэг эрхилэхэ сагта ганса фотомоделдин бэлэй, мүн экономист-бухгалтерай мэргэжэлтэн холбохо зорилготой, Наран Гоохон болохо дүүрэн эрхэтэй, «Тананс» студийн «нюур», «Лора-модель» фото-модель болоһон Алены одото харгыда һайн хурган хүмүүжүүлэгшэд, наидамтай наһанай хани нүхэр ушарха (мүнөө ушараад байгаа аалам?!!) бэээ, этгэгшэди. Даруу, зохиод занган, урин мнээрлэтэй, үндэр наринхан бэетэй, хатарха дуратай алтан дангинада үшөө ехэ амжалта, һайн найханын хүсэе! Бэлгэма ОРБОДОЕВА.

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Телеканал "Доброе утро"
Новости
"Семейные узы". Сериал
Леонид Харитонов в комедии...

РОССИЯ

07.40 Утро Бурятии
08.00 - 10.45 "Доброе утро, Россия!"
10.45 Адриано Челентано в х/ф...

ТИВИКОМ

07.00 "Сейчас". Прогноз погоды.
Гороскоп
07.30 "Лоск"
08.00 Т/с "Пауэр реинджерс..."

10.20 Состав преступлений
10.35 Т/с "Направляясь на юг", 4 с.
11.35 Ене закона
12.05 Свободное время
12.15 Новости

20.30 Детали. Жизнь в подробностях
20.50 Детали. Жизнь Улан-Удэ в
подробностях
21.00 Т/с "Агентство НЛС"

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Телеканал "Доброе утро"
Новости
"Семейные узы". Сериал
Независимое расследование...

РОССИЯ

07.40 Утро Бурятии.
08.00 - 10.45 "Доброе утро, Россия!"
10.45 Т/с "Тайга"

22.00 РЕСТИ
22.35 "Рести - Бурятия"
22.45 Прогноз погоды и рек-тайм -
время Рашей рекламы!

ТИВИКОМ

07.00 "Сейчас". "Лоск". Погода.
Гороскоп
08.00 Т/с "Пауэр реинджерс, или
Могучие рейнджеры"

АРИГ УС

08.00 Новости Спорт. Погода
08.40 Формула успеха
08.50 М/с "Гарфилд и его друзья". 67 с.

НТВ

07.40 Утро Бурятии
08.00 "Сегодня"
08.10 Утро на НТР
08.30 "Сегодня"

ОАО «Улан-Удэнское приборостроительное производственное объединение»
Магазин «Промышленные товары»
Новое поступление зимней одежды:

ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР «БАЙКАЛ»

Table with columns for items (e.g., Бельевой трикотаж, Колготки), prices, and contact info.

АРИГ УС

08.00 Грани
08.25 Есть мнение
08.30 Роточный экспресс
08.45 Спорт. Погода

НТВ

07.40 Утро Бурятии
08.00 "Сегодня"
08.10 Утро на НТР
08.30 "Сегодня"

СТС - БАЙГАЛ

07.00 Телеканал "Доброе утро"
10.00 Новости
10.15 "Семейные узы". Сериал
11.05 Кремль-9 "Дворцовые тайны времен Леонида Брежнева". Фильм 1-й
11.50 "Ералаш"
12.05 "Фабрика звезд"
12.40 Дисней-клуб: "Ллойд в космосе"
13.00 Новости
13.15 Возвращение Коломбо. Детектив "Синица в руках"
15.00 Телеканал "Новый день". "Море сокровищ"
15.30 Телеканал "Новый день". "Искусство делать деньги"
16.00 Новости
16.15 "Фабрика звезд"
16.50 Т/с "Ледниковый период". 2-я серия
18.00 "Большая стирка"
19.00 Вечерние новости
19.20 Смехопанорама Евгения Петросяна
20.00 "Семейные узы". Сериал
21.00 "Русская рулетка"
22.00 Время
22.40 Т/с "Ледниковый период". 3-я серия
23.45 Кремль-9. "Дворцовые тайны времен Леонида Брежнева". Фильм 2-й
00.30 "Фабрика звезд"
01.00 Ночное "Время"
01.20 Телеканал "Новый день". "Идолы". Мерилин Монро. 1-я серия
01.50 "Апология"
02.20 Телеканал "Новый день". "Гении и злодеи". Гюстав Эйфель
02.50 "Апология"

РОССИЯ

07.40 Утро Бурятии
10.45 "Доброе утро, Россия!"
10.45 Т/с "Тайга"
11.40 Т/с "Марш Турецкого-2. Просроченная виза"
12.45 РЕСТИ ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
13.00 РЕСТИ
13.20 Ток-шоу "Цена успеха"
14.15 "Комиссар Рекс". Т/с

15.15 "Экспертиза"
15.30 "Москва-Минск"
15.45 РЕСТИ-МОСКРА
16.00 РЕСТИ
16.20 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой
17.20 Т/с "Ризит к Минотавр"
18.45 РЕСТИ ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
19.00 РЕСТИ

БГТРК

19.20 Детское время. М/ф
19.25 Детское время. "Бамбахай"
19.45 Слово депутату Государственной Думы РФ (фракция "Яблоко")
19.55 Гороскоп
20.00 Байгал". Инф. программа
20.15 Прогноз погоды и рек-тайм - время Вашей рекламы!
20.20 Спортивная программа "Тамир"
20.40 "Толи". Экология буддизма. Прямой эфир
21.15 Спокойной ночи, малыши!
21.30 Республиканские новости
21.50 Прогноз погоды и рек-тайм - время Вашей рекламы!
21.55 Зурхай

РОССИЯ

21.50 Спокойной ночи, малыши!
22.00 РЕСТИ
22.35 "Рести - Бурятия"
22.45 Прогноз погоды и рек-тайм
22.55 Т/с "Тайга"
23.50 Т/с "Марш Турецкого-2. Последний маршал"
00.55 РЕСТИ ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
01.15 РЕСТИ
01.25 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Х/ф "Мордашка". 1990 г.
03.20 "Дорожный патруль"
03.30 "Горячая десятка"

ТИВИКОМ

07.00 "Сейчас". Погода. Гороскоп. "Лоск"
08.00 Т/с "Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры"
08.30 М/с "Джим Баттон"
09.00 М/с "Человек-паук"
09.30 "Большие деньги"
10.30 "24"
10.45 Погода
10.50 Х/ф "Егольче эхо"
13.00 "Лоск". Гороскоп. Погода
13.30 Т/с "Яго, темная страсть"

14.30 "24"
14.45 Погода
14.50 "Очевидец"
15.20 Т/с "Кобра"
16.35 М/с "Человек-паук"
17.05 М/с "Джим Баттон"
17.35 Т/с "Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры"
18.05 М/с "Мир Бобби"
18.25 Муз. поздравления
18.50 Ток-шоу "Семейные страсти"
20.00 "Сейчас". Погода. Гороскоп. "Лоск"
20.55 Т/с "Кобра"
22.05 "Симпсоны"
22.30 "Сейчас". Погода. Гороскоп. "Лоск"
23.00 "Кино". "Каратэ Кид-2"
01.40 "24"
02.05 "Иллюзион". Драма "Гранд-отель"

АРИГ УС

08.00 Грани
08.25 Есть мнение
08.30 Восточный экспресс
08.45 Спорт. Погода
08.50 Жизнь без риска
08.55 Формула успеха
09.05 М/с "Гарфилд и его друзья". 68 с.
09.30 Сто чудес света: "Песнь пустыни"
10.30 Без протокола
11.25 Т/с "Направляясь на юг", 6 с.
12.20 Автопрограмма "АБС"
12.25 Есть мнение
12.30 Новости
12.35 Паутина
12.45 Новости
12.50 Тушите свет
13.00 Новости. Спорт. Погода
13.15 Х/ф "Криминальный талант". 2 с.
Перерыв до 17.00
17.00 Новости
17.25 Публичные люди
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 Музыкальный подарок
18.40 Рысый свет
18.55 Состав преступлений
19.10 Т/с "Энн из поместья "Зеленые крыши". 9 с.
19.45 "10 лет, которые потрясли нас: 1999-2000 гг."
20.00 ТК "Ариг Ус" представляет: "Будни"

20.30 Жизнь без риска
20.35 Восточный экспресс
20.50 Формула успеха
21.00 К юбилею Э.Рязанова: А.Абдулов в х/ф "Тихие омуты", 1 с.
22.20 Автопрограмма "АБС"
22.25 Тушите свет
22.40 Т/с "Ахиллесова пята", 2 с.
23.45 Восточный экспресс
00.00 Новости
00.30 Смотрите, кто пришел
00.45 Хвост кометы: А.Рагулин

СТС - БАЙГАЛ

17.00 Т/с "Пляжный патруль"
18.00 Т/с "Друзья"
18.30 Комедийный клуб "Полшестого"
19.00 Ток-шоу "Девичьи слезы"
20.00 "Осторожно, модерн-2"
20.30 Детали. Жизнь в подробностях.
20.50 Детали. Жизнь Улан-Удэ в подробностях
21.00 Т/с "Агентство НЛС"
22.00 Кино на СТС. "Утопия Мону"

НТВ

07.40 Утро Бурятии
08.00 "Сегодня"
08.10 Утро на НТР
08.30 "Сегодня"
08.35 Утро на НТР
09.00 "Сегодня"
09.10 Утро на НТР

ПРОДАЕМ ООО "ВИЗОР"

ПРОГРАММА РЕКЛАМЫ
(Производство Германия-Беларусь)
МАТЕРИАЛ
(в соответствии)
СВЕТА, ЧИСТОТЫ
(400 квт. 1500 кв. м. напряжение 6000 В - 2 шт.)
ЗАУВАЖИТЕ СЕБЕ
(Лицензия № 055 1753020 лицензия № 020 1753700)
СДЕЛАН В БЕЛАРУСИ
ТРЕБУЮТСЯ РАБОТНИКИ НА ПРОИЗВОДСТВО

Адрес: ул. Нахадова, 2а.
26-29-23 26-10-66

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

СТС - БАЙГАЛ

07.00 Телеканал "Доброе утро"
10.00 Новости
10.15 "Семейные узы". Сериал
11.10 Кремль-9. "Дворцовые тайны времен Леонида Брежнева". Фильм 2-й
11.50 "Ералаш"
12.05 "Фабрика звезд"
12.35 Дисней-клуб: "Черный плащ"
13.00 Новости
13.15 Х/ф "Исполнение желаний"
15.10 Телеканал "Новый день". "Идолы". Мерилин Монро. 1-я серия
16.00 Новости
16.15 "Фабрика звезд"
16.50 Т/с "Ледниковый период". 3-я с.
18.00 "Большая стирка"
19.00 Вечерние новости
19.20 "Сами с усами"
20.00 "Семейные узы". Сериал
21.00 "Слабое звено"
22.00 Время
22.40 Т/с "Ледниковый период". 4-я серия
23.45 Человек и закон
00.30 "Фабрика звезд"
01.00 Ночное "Время"

01.20 Телеканал "Новый день". "Идолы". Мерилин Монро. 2-я серия
01.50 "Апология"
02.20 Телеканал "Новый день". Новые чудеса света. Париж. Квартал "Дефанс"
02.50 "Апология"

РОССИЯ

07.40 Утро Бурятии
08.00 - 10.45 "Доброе утро, Россия!"
10.45 Т/с "Тайга"
11.40 Т/с "Марш Турецкого-2. Последний маршал"
12.45 РЕСТИ ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
13.00 РЕСТИ
13.20 Ток-шоу "Цена успеха"
14.15 "Комиссар Рекс". Т/с
15.15 "Экспертиза"
15.30 "Ряся Россия"
15.45 РЕСТИ-МОСКРА
16.00 РЕСТИ
16.20 "Что хочет женщина". Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой
17.20 Т/с "Ризит к Минотавр"
18.45 РЕСТИ ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
19.00 РЕСТИ

БГТРК

19.20 Детское время. Мультфильм
19.25 "3,4..."
19.50 Дорога. Родитель. Пешеход

19.55 Гороскоп
20.00 Байгал. Инф. программа
20.15 Прогноз погоды и рек-тайм - время Вашей рекламы!
20.20 Интерактивная игра "Твой шанс". Прямой эфир
20.30 Мунхэ зула
20.55 "Рестреча". Народный художник Андрей Хомяков
21.15 Спокойной ночи, малыши!
21.30 Республиканские новости
21.50 Прогноз погоды и рек-тайм - время Вашей рекламы!
21.55 Зурхай

РОССИЯ

22.00 РЕСТИ
22.35 "Рести - Бурятия"
22.45 Прогноз погоды и рек-тайм - время Вашей рекламы!
22.55 Т/с "Тайга"
23.50 Т/с "Марш Турецкого-2. Последний маршал"
00.55 РЕСТИ ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
01.15 РЕСТИ
01.25 Х/ф "Бразилия" (Реликв-британия). 1985 г.
04.10 "Дорожный патруль"

ТИВИКОМ

07.00 "Сейчас". Погода. Гороскоп. "Лоск"
07.40 "Ищу семью"
08.00 Т/с "Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры"
08.30 М/с "Джим Баттон"
09.00 М/с "Человек-паук"
09.30 "Большие деньги"
10.30 "24"
10.45 Погода
10.50 Прикл. фильм "Сын Спартака"
13.00 "Лоск". Гороскоп. Погода
13.30 Т/с "Яго, темная страсть"
14.30 "24"
14.45 Погода
14.50 Д/ф "Проклятый космос"
15.20 Т/с "Кобра"
16.35 М/с "Человек-паук"
17.05 М/с "Джим Баттон"
17.35 Т/с "Пауэр рейнджеры, или Могучие рейнджеры"
18.05 М/с "Мир Бобби"
18.25 Муз. поздравления
18.50 Ток-шоу "Семейные страсти"
19.55 "Лоск"

20.00 "Сейчас". Погода
20.20 "Радар-спорт"
20.55 Т/с "Кобра"
22.05 "Симпсоны"
22.30 "Сейчас". Погода. Гороскоп
"Лоск"
23.00 Х/ф "Паспорт"
01.20 "24"
01.45 "Иллюзион". "Асфальтовые джунгли"

АРИГ УС

08.00 Грани
08.25 Есть мнение
08.30 Восточный экспресс
08.45 Спорт. Погода
08.55 Жизнь без риска
09.00 Формула успеха
09.10 М/с "Гарфилд и его друзья". 69 с.
09.35 Сто чудес света: "Рысь"
10.35 Без протокола
11.25 Т/с "Направляясь на юг", 7 с.
12.30 Новости
12.35 Паутина
12.45 Новости
12.50 Тушите свет
13.00 Новости. Спорт. Погода
12.35 Л.Полищук в детективе "Презумпция невиновности"

Перерыв до 17.00

17.00 Новости
17.25 Публичные люди
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 Музыкальный подарок
18.45 Рысый свет
19.00 Состав преступлений
19.15 Т/с "Энн из поместья "Зеленые крыши". 10 с.
19.45 "10 лет, которые потрясли нас: 2000-2001 гг."
20.00 Новости
20.25 Жизнь без риска
20.30 Восточный экспресс
20.45 Формула успеха
20.55 К 10-летию ТК "Ариг Ус": "Бурятия в Москве" (2001 г.)
21.15 Х/ф "Тихие омуты", 2 с.
22.30 Тушите свет
22.45 Т/с "Ахиллесова пята", 3 с.
23.50 Восточный экспресс
00.00 Новости
00.30 Смотрите, кто пришел
00.45 Дачники

СТС - БАЙГАЛ

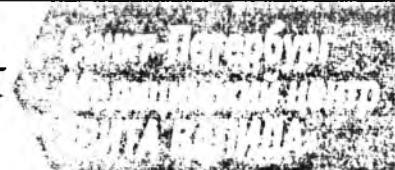
17.00 Т/с "Пляжный патруль"
18.00 Музыкальные поздравления программе "MUSIC CLUB"
18.30 Комедийный клуб "Полшестого"
19.00 Ток-шоу "Девичьи слезы"
20.00 "Осторожно, модерн-2"
20.30 Детали. Жизнь в подробностях
20.50 Детали. Жизнь Улан-Удэ в подробностях
21.00 Т/с "Агентство НЛС"
22.00 Кино на СТС. "Неистребимый шпион"

НТВ

07.40 Утро Бурятии
08.00 "Сегодня"
08.10 Утро на НТР
08.30 "Сегодня"
08.35 Утро на НТР
09.00 "Сегодня"
09.10 Утро на НТР
09.30 "Сегодня"
09.40 Утро на НТР
10.00 "Шоу Елены Степаненко"
10.50 Погода на завтра
11.00 "Сегодня утром"
11.20 Чистосердечное признание
12.00 "Сегодня"
12.05 Т/с "Скорая помощь-5"
13.00 "Сегодня"
13.05 Шэрон Стоун в триллер "Там, где скрыта тайна"
15.00, 16.00, 17.00 "Сегодня"
15.05 Романтический сериал "Третий лишний"
15.40 Детектив "Она написала убийство"
16.45 Служебный роман Ток-шоу "Принцип домино"
18.00, 19.00 "Сегодня"
18.05 Сериал "На углу. Патриарших-2"
19.20 Док. драма "Преступление наказание"
20.00 "Сегодня"
20.30 Детектив "Крот-2", 7 серия
21.45 Экстремальное шоу "Факты страха"
22.35 Криминал
23.00 "Сегодня вечером"
23.35 Х/ф "Неоконченная повесть"
01.30 Гордон
02.35 "Кома"
03.10 Дневник Лиги чемпионов

Who wants to lick? LIZUNEЦ?
Важным фактором при выращивании скота является обеспечение животных необходимым количеством соли и минералов
Соль-лизунец стимулирует пищеварение и усвоение организмом питательных веществ. Недостаток соли вызывает потерю аппетита, веса, снижение удоюв, а также являет за собой осложнения при воспроизводстве потомства, уменьшение прироста поголовья и снижение естественного иммунитета.

Акупунктурное программирование ИЗЛИШНИЙ ВЕС АЛКОГОЛИЗМ ТАБАКОКУРЕНИЕ

Автор лечебных методик врач-психотерапевт С.П. Семенов.

ПОБЕДА НАД ПЬЯНСТВОМ

Вы решили лечиться от алкоголизма! Имеете в виду, что он неизлечим. Как неизлечим? Алкоголизм - тяжелое хроническое заболевание, и неизлечим он в том смысле, что нельзя сделать алкоголика «нормально пьющим» человеком. Единственный выход из ситуации - полный отказ от спиртного. Но даже сознавая это, алкоголик не может удержаться: его хватает только на малый срок. В этой беде и может помочь акупунктурное программирование (АП), которое мобилизует нервно-психологические резервы человека. Вы сумеете отказаться от спиртного в любых ситуациях, в любой компании. АП - свобода от своего пристрастия к алкоголю на весь срок действия программы (от 1 года до 5 лет). Но сеанс может быть эффективным только в том случае, если решение принято вполне самостоятельно. Важно, чтобы обращение было своевременным, ибо, чем больше запущено заболевание, тем меньше остается внутренних резервов. Решить же, подходит ли вам АП, Вы сможете самостоятельно - предварительно проконсультировавшись у специалиста МЦ «РИТА РАЛИДА». Перед сеансом АП в организме не должно быть следов алкоголя или продуктов его распада, поэтому необходимо воздержаться от употребления спиртного не менее 10 дней. Сеанс продлится 4-5 часов и состоит из двух частей: психотерапии и иглоукалывания. И еще один совет: никогда не надо отчаиваться, замыкаться в самом себе. Многие в ваших силах! Впрочем, лучше всего об этом расскажут заключительные строки из письма Михаила Г. из И-олы. «... Знакомый посоветовал обратиться в МЦ «Рита Ралида», где я узнал про АП и решил попробовать. И вот уже 2,5 года вообще не беру спиртного в рот и даже не тянет. Бросил курить. Чувствую себя полноценным человеком. Стал энергичным, появились новые интересы. Жена радуется, говорит, что наконец-то зажили как люди!».

Консультация и запись на лечение по телефону: 65-30-11. Часы работы: с 11.00 до 18.00 часов, кроме воскресенья. Адрес: ул. Моголова, 1, детская городская больница №2. Аллергоцентр, 2 этаж.

Лицензия № 78-030397 от 29 01 2002

21.00 "Раше право". Ответы на вопросы телеаукцион
21.10 Радио для всех
21.15 Сложной ночью, малыши!
21.30 Республика: актуальные новости
21.50 Прогноз погоды и рек-тайм
21.55 Зурхай

"РОССИЯ"

22.00 ВЕСТИ
22.35 "Вести - Бурятия
22.45 Прогноз погоды и рек-тайм
22.50 Юбилейный концерт "Первый продюсерский центр"
02.25 Телеигра "Ставки"
03.00 Х/ф "Ночная погоня" (США)
04.55 "Дорожный патруль"

ТИВИКОМ

07.00 "Сейчас" Погода Гороскоп "Лоск"
"Радий-спорт"
08.00 Т/с Пауэр реинджерс, или Молчаливые реинджеры
08.30 М/с "Джим Баттон"
09.00 М/с "Человек-паук"
09.30 "Большие деньги"
10.30 "24"
10.45 Погода
10.50 Х/ф "Паспорт"
13.00 "Лоск" Гороскоп Погода
13.30 Т/с "Яго, темная страсть"
14.30 "24"
14.45 Погода
14.50 Д/ф "О чем шептались короли"
15.20 Т/с "Кобра"
16.35 М/с "Человек-паук"
17.05 М/с "Джим Баттон"
17.35 Т/с "Пауэр реинджерс, или Молчаливые реинджеры"
18.05 М/с "Мир Бобби"
18.25 "Муз. поздравления"
18.50 Ток-шоу "Семейные истории"
20.00 "Сейчас" Погода "Лоск"
20.25 "Микс"
20.55 Т/с "Кобра"
22.05 "Самолеты"
22.30 Погода Гороскоп "Лоск"
23.00 "Кино" "Взрывная сила"
01.05 "Метро"
01.20 "Кино" Драма "Код неизвестен"

АРИГ УС

08.00 Грант
08.25 Есть мнение
08.30 Восточный экспресс
08.45 Погода Спорт
08.55 Жизнь без риска
09.00 Формула успеха
09.10 М/с "Тарифный друг" 70с
09.35 Сто чудес света "Кондор, койот и человек"
10.35 Без протокола
11.30 Т/с "Направляясь на юг", 9с

12.30 Новости
12.35 Паулина
12.45 Новости
12.50 Тушите свет
13.00 Новости Погода Спорт
13.15 Е. Жариков и А. Збруев в х/ф "Семь часов до белизны"
Перерыв до 17.00
17.00 Новости
17.25 Публикные люди
17.45 Победносный голос верующего
18.15 Музыкальный подарок
18.40 Вышний свет
18.55 Состав преступлений
19.10 Т/с "Энни поместя" "Зеленые крыши"
19.40 К 10-летию ТК "Ариг Ус" "Дар" (1999 г.)
20.00 Новости
20.25 Жизнь без риска
20.30 Восточный экспресс
20.45 Формула успеха
20.55 Х/ф "Небеса обетованные"
23.15 Автопрограмма "АБС"
23.20 Тушите свет
23.30 Смотрите, кто пришел
23.45 Восточный экспресс
00.00 Новости
00.30 Х/ф "Макарева"

СТС - БАЙКАЛ

17.00 Т/с "Полуживотный"
18.00 Музыкальные поздравления в программе "MUSIC CLUB"
18.30 Комедийный клуб "Полшесть"
19.00 Ток-шоу "Девятый след"
20.00 Осторожно, модерн-2"
20.30 Детали Жизнь в подробностях
21.00 Кино
21.55 Программа Арины Родионовой "ДЕФИЛЕ от салона "ИТАЛМОДА"
22.00 Кино на СТС
00.00 "Осторожно, модерн-2"
00.30 Детали Жизнь в подробностях
01.00 Т/с "Убойная сила-2"
02.10 Кино на СТС

НТВ

07.40 Утро Бурятии
08.00 "Сегодня"
08.10 Утро на НТВ
08.30 "Сегодня"
08.35 Утро на НТВ
09.00 "Сегодня"
09.10 Утро на НТВ

09.30 "Сегодня"
09.40 Утро на НТВ
10.00 "Квартирный вопрос. Первые шаги"
10.50 Погода на завтра
11.00 "Сегодня утром"
11.20 "Преступление и наказание"
12.00 "Сегодня"
12.05 Т/с "Скорая помощь-5"
13.00 "Сегодня"
13.05 Х/ф "Дети Дон Кихота"
14.40 Кино
15.00 16.00 17.00 "Сегодня"
15.05 Т/с "Третий лишний"
15.40 Детектив "Она написала убийство"
16.45 Ясновидение Очевидное и невероятное Ток-шоу "Принцип домино"
18.00 19.00 "Сегодня"
18.05 Сериал "На углу у Патриарших-2"
19.20 Одна ставка
20.00 "Сегодня"
20.35 Т/с "Агент национальной безопасности" "Шантаж"
21.40 Х/ф "Тапо над пропастью" 1-2 серии
00.35 "Рос-спазм" Ночные развлечения
01.15 Кино не для всех Фильм Ринчензо Натали "Куб"

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Суббота, 16

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Новости
Мультисеанс: "Как львенок и ланка пели песню"
Т/с "Флиппер"
Утренняя звезда
Слово пастыря
Здоровье
Новости
"Смак"
"Путешествия натуралиста"
Смехопанорама Евгения
Х/ф "Мой любимый клоун"
Дисней-клуб: "Базз и его друзья"
Новости (с субтитрами)
"Чтобы помнили..." Иван
"Р мире животных"
Комедия "Налево от лифта"
Песня года. Осень
Вечерние новости
Песня года. Осень.
"Кто хочет стать миллионером?"

20.55 "Последний герой-2". "Тигры"
22.00 Время
22.30 Комедия "За бортом"
00.40 Роберт де Ниро и Шерон Стоун в криминальной драме "Казино"
03.50 Реальная музыка

"РОССИЯ"

08.20 Х/ф "Женатый холостяк"
09.40 "Студия "Здоровье"
10.10 "Дракоша и компания". Детский сериал
10.35 "Золотой ключ"
11.00 "Военная программа" Александра Сладкова
11.20 "Два рояля"
12.20 "Сам себе режиссер"
13.20 "Сто к одному". Телеигра
14.15 ПРЕМЬЕРА. "Р поисках приключений"
15.10 "Клуб сенаторов"

БГТРК

16.00 Детское время. Х/ф "Приключение Травки"
17.10 "Толи". Худ. публ. программа
17.45 Гороскоп
17.50 "О времени и о себе Эксклюзив". Народный артист РФ Дмитрий Певцов
18.20 Рек-тайм - время вашей

рекламы!
18.25 Зурхай
18.30 Примите поздравления
"РОССИЯ"
20.00 "Комната смеха"
20.50 Т/с "Бригада"
22.00 ВЕСТИ
22.25 "Зеркало"
22.50 Т/с "Бригада"
00.00 ПРЕМЬЕРА. "Стань звездой"
01.00 МИРОВОЕ КИНО. Эдди Мерфи в комедии "Бумеранг" (США). 1992 г.
03.20 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Кифер Сазерленд в остросюжетном фильме "Шаманы пустыни". 2001 г.

ТИВИКОМ

08.00 "Лоск". "Сейчас". Погода
08.30 Д/ф "Дикая планета"
09.30 М/с "Деннис-непоседа"
10.00 М/с "Флинт - детектив во времени"
10.25 М/с "Хитклиф"
10.50 М/с "Футурама"
11.50 Т/с "Редмак"
12.55 Т/с "Тайга"
14.00 Д/ф "Диалог со всем миром"
14.30 "Лоск". Погода
14.50 "1/52". Спортобзорение
15.05 Х/ф "Три женщины и мужчина"
17.00 "5 минут до развода"
17.30 Муз. поздравления
18.05 М/с "Непобедимый Спай-дермен"
18.30 "Ищу семью". "Лоск". Погода
19.00 "Такая профессия"
19.25 Х/ф "Троих надо убить"
21.30 "Военная тайна"
22.00 Т/с "Тайга"
23.05 Х/ф "Я знаю, что вы сделали прошлым летом"
01.10 "24"
01.40 Т/с "24 часа"

АРИГ УС

09.00 Новости
09.35 М/с "Гарфилд и его друзья", 71 с.
10.00 Формула успеха
10.10 Б. Чирков в х/ф "Пятеро с неба"
11.55 Состав преступлений

12.10 Т/с "Направляясь на юг", 9с.
13.15 Сто чудес света. "Сети паукообразной обезьяны"
14.15 Забытый полк
15.15 Состав преступлений
15.25 Путеводитель
16.00 Новости Погода
16.30 Автомобильная программа "АБС"
17.00 К 10-летию ТК "Ариг Ус": детский проект "Клево!" (1999 г.)
17.20 Жизнь в Слове
17.50 Смотрите, кто пришел
18.05 Музыкальный подарок
18.40 Вышний свет
18.55 "Страсти по Нобелю", 2с.
20.00 ТК "Ариг Ус" представляет: "На ночь глядя"
20.45 В. Полунин и Т. Друбич в х/ф "Привет, дурали!"
22.55 Формула успеха
23.05 Тушите свет
23.20 Х/ф "Тайны Ниро Вульфа": "Смерть содержанки", 1-2ч.
01.20 Свободное время

СТС - БАЙКАЛ

09.00 Т/с "Зак и секретные материалы"
09.30 Программа мультфильмов
10.00 "Табалуга"
10.30 "Флиппер и Лопак"
11.00 "Алекс и Алексис"
11.30 "Пучини"
11.45 Ник и Перри
12.00 "Скрытая камера"
13.00 "Альф"
13.30 Кино на СТС
16.00 Музыкальные поздравления в программе "MUSIC CLUB"
17.00 Черное и белое
18.00 "Афиша"
18.30 Комедийный клуб "Полшесть"
19.30 "Убойная сила - 2"
20.45 Т/с "Убойная сила - 3"
21.55 Программа Арины Родионовой "ДЕФИЛЕ от салона "ИТАЛМОДА"
22.00 Кино на СТС
00.00 "Осторожно, модерн-2"
00.30 "Рая ин да хаус"

01.30 Т/с "Убойная сила-2"
02.40 Кино на СТС

НТВ

07.55 Детское утро на НТВ "Гостя из будущего", 5 серия, заключительная
09.00 "Сегодня"
09.05 Борис Андреев. Петр Алейников и Марк Бернес в фильме "Большая жизнь", 1 серия
10.40 "Путешествия натуралиста"
11.00 "Сегодня"
11.05 "Кулинарный поединок"
12.00 "Сегодня"
12.05 "Квартирный вопрос. Романтический интерьер"
13.00 "Сегодня"
13.05 Профессия-репортер. "Бешеные гонки"
13.25 Премьера. Дэннис Кузид в боевике "Сердце дракона" (США)
14.00 "СЕГОДНЯ"
14.05 Премьера. Дэннис Кузид в боевике "Сердце дракона" (США)
15.50 Вкусные истории
16.00 "Сегодня"
16.05 Своя игра
17.00 "Сегодня"
17.20 Алина Кабаева. "Женский взгляд" Оксаны Пушкиной
18.00 "Сегодня"
18.05 "Шоу Елены Степаненко". Юмористическая программа
19.00 "Сегодня"
19.05 Экстремальное шоу "Фактор страха"
20.00 "Сегодня вечером"
20.25 "Свобода слова" с Савиком Шустером
21.50 Мэл Гибсон и Дэнни Гловер в боевике "Смертельное оружие" (США)
00.10 Профессиональный бокс. Лучшие боксеры мира. Рой Джонс против Рирджила Хилла
00.40 Ким Бэсингер и Микки Рурк в эротическом фильме "9 1/2 недель" (США)
03.10 Фантастический боевик "Бессмертный" (Реликвиритания-Канада)
04.15 Окончание трансляции

Семья, верность, традиции. Соки, нектары и напитки. Фруктовый сад Африка. Тонус Лимбо. Фрустант Джаффа. Фрутояня Swell. Моя семья Молдавские соки. Чемпион Гутта. Бэбшка Двонпон. Курортная серия Мин. вода "Кука".

ШИН ТАГАЛ

08.00 Новости
08.10 Мультсериал: "Мальчик из Неаполя"
08.30 Гус Флиппер
09.20 Армянский магазин
09.45 Дисней-клуб: "Тимон и Пумба"
10.10 Док-шоу
11.00 Новости
11.10 "Непутевые заметки" с Дм Крыловым
11.30 Пока все дома
12.10 "Еластелин вкуса"
13.00 Х/ф "Ключи от неба"
14.30 Дисней-клуб: "Утиные истории"
15.00 Новости (с субтитрами)
15.15 Умницы и умники
15.40 "Клуб путешественников"
16.25 Большие родители
16.55 Спикатели. Экстренный вызов
17.25 Воскресный "Ералаш"
17.55 Живая природа. "Следы невиданных зверей", "Операция "Жук"
19.00 Времена
20.05 КРН-2002. Первый полуфинал
22.20 Х/ф "Крепкий орешек-3"
00.40 Бокс. Бой сильнейших профессионалов мира. Владимир Кличко (Украина) - Крис Берд (США)
01.40 Линия кино "Честь семьи Прицци"

РОССИЯ

08.20 Х/ф "Друг мой, Колька!"
09.45 "Дракоша и компания". Детский сериал
10.10 "Русское лото"
11.00 "ТР Бинго шоу"
11.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ РЕСТИ-МОСКРА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ
12.15 "Утренняя почта"
12.50 "Городок". Дайджест
13.15 ПАРАД КОМЕДИИ. Жан-Поль Бельмондо и Бурвиль в фильме "Мозг" (Франция-Италия). 1969 г.
15.10 "Парламентский час"
16.00 РЕСТИ
16.20 "Моя семья"
17.05 "Аншлаг"

17.55 Александр Ширвиндт, Геннадий Хазанов, Людмила Гурченко, Валентин Гафт и Лия Ахеджакова в капустнике, посвященном юбилею Эльдара Рязанова
20.00 ПРЕМЬЕРА Бэтт Мидлер, Даиана Китон, Голди Хоун и Сара Джессика Паркер в комедии "Клуб первых жен"
21.50 "Р" "Городке"
22.00 РЕСТИ НЕДЕЛИ
23.10 "Специальный корреспондент"
23.35 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. К ЮБИЛЕЮ ЭЛЬДАРА РЯЗАНОВА. Комедия "Тихие омуты". 2000 г.
02.25 Футбол. Чемпионат России. "Динамо" (Москва) - "Локомотив" (Москва). Трансляция со стадиона "Динамо"
04.30 "Спорт за неделю"

ГИВИКОМ

08.00 "Лоск". Погода
08.30 Д/ф "Дикая планета"
09.30 М/с "Деннис-непоседа"
10.00 М/с "Флинт - детектив во времени"
10.25 "Миксер"
11.00 М/с "Симпсоны"
11.50 Т/с "Редьмак"
12.55 Т/с "Тайга"
14.00 "Российская тайна"
14.30 "Лоск". Погода
14.50 "Лотерея АвтоРА2а"
15.00 Триллер "Двойник"
16.40 "Муз. поздравления"
17.00 Х/ф "Русский счет"
18.55 Т/с "Ровочка"
19.30 Т/с "Таига"
20.30 "Лоск". Погода
20.40 Школьное ТР
21.00 Футбол. "Сатурн-REN TV" (Моск. обл.) - ЦСКА (Москва)
23.00 Х/ф "Человек эпохи Возрождения"
01.50 "24"
02.10 "Секретные материалы"
03.10 "Последний холостяк"

АРИГ УС

09.00 Новости Спорт. Погода
09.45 ТРК "Ариг Ус" представляет "С утра пораньше"
10.15 Х.ф "Молодая жена"
12.05 "Один день" с К.Набутовым

12.35 Формула успеха
12.45 Бесплатный сыр - программа Р Шендеровича
13.20 ТК "Ариг Ус" представляет: "Откровение"
13.50 Музыкальное шоу "Земля-воздух"
15.25 Мои сумасшедшие друзья
16.00 Детская развлекательная передача "Страна чудес"
17.25 Благая весть
17.55 М/ф "Гуси-лебеди"
18.15 Музыкальный подарок
18.45 Интернет-программа "Большая паутина"
19.15 Р.Басов-мл. и Л.Гузеева в детективе "Чужие здесь не ходят"
20.45 Ры здоробы
21.05 Бизнес-экспресс
21.20 Р нашу гавань заходили корабли
22.20 Формула успеха
22.30 "Криминальная Россия": "Факультет убиц". 1 с.
23.00 О.Басилашвили и И.Жаков в фильме "Предсказание"
01.10 Рне закона

СТС - БАЙКАЛ

09.00 Т/с "Зак и секретные материалы"
09.30 Программа мультфильмов
10.00 Лапиш - маленький башмачник
10.30 Флиппер и Лопака
11.00 Просто Норман
11.30 Пучини
11.45 Ник и Перри
12.00 "Полшестого" представляет: "ОСП-студия"
13.00 "Альф"
14.00 Кино на СТС
16.00 Свидание вслепую
17.30 Скрытая камера
18.00 Афиша
18.30 КРН (лучшие игры)
20.45 "Последний герой-2", супершоу
22.00 Кино на СТС
00.00 "Осторожно, модерн - 2"
00.30 Черное и белое
01.30 Кино на СТС

НТВ

08.15 Детское утро на НТР "Голубое

дерево" (Аргентина)
09.00 "Сегодня"
09.05 Х/ф "Большая жизнь". 2 с.
10.30 "Без рецепта". Доктор Бранд
11.00 "Сегодня"
11.05 Экстремальное шоу "Фактор страха"
12.00 "Сегодня"
12.05 Игорь Бугман в программе Павла Лобкова "Растительная жизнь".
12.40 "Ры будете смеяться!"
13.00 "Сегодня"
13.05 "Спасите наши души!". Профессия-репортер
13.25 "Служба спасения"
14.00 "Сегодня"
14.05 Николай Рыбников, Юрий Белов, Эраст Гарин и Зоя Федорова в лирической комедии "Девушка без адреса"
15.50 Ркусные истории
16.00 "Сегодня"
16.05 Своя игра

"Сегодня"
17.20 Премьера. НТР представляет "Истории охотника за крокодилами"
17.45 Хорошего человека должно быть много. Ток-шоу "Принцип домино"
18.00 "Сегодня"
18.05 Хорошего человека должно быть много. Ток-шоу "Принцип домино" (продолжение)
19.00 "Сегодня"
19.05 Премьера. Новейшая история "Женщина цвета танго. Эвита Перон" в комедии "Свидание вслепую" (США)
22.00 "Намедни" с Леонидом Падхеновым
23.30 Сериал "Клан Сопрано" в серии (США)
00.30 "Куклы"
00.45 Ник Нолт и Мелани Гриффит в детективе "Скала Малхолланд" (США)
03.05 Журнал Лиги чемпионов

Открытое акционерное общество «Улан-Удэнское приборостроительное производственное объединение» ПРЕДЛАГАЕТ
Электромассажер «Бодрость-М»
Массажер электрический вибрационный предназначен для косметического, профилактического массажа в бытовых условиях. Работает в двух частотных режимах. Комплектуется шестью сменными насадками.
Массажер «Бодрость-М» поможет вам:
• восстановить жизненную энергию в организме после нервной перегрузки, неправильного питания и после травм;
• усилить функциональную деятельность мышц, нервов, кровеносных сосудов;
• способствовать повышению работоспособности всего организма;
• увеличить защитные свойства кожи, ее дыхательные функции;
• снять напряжение мышечной деятельности, восстановить кровообращение;
• снять усталость, боли и отеки в ногах;
• снять головную боль;
• поможет спортсменам разогреть мышцы до спортивных упражнений и снять напряжение после.
Электромассажер «Бодрость-М» - уникальный прибор, идеальное дополнение к другим методам восстановления организма.
«БОДРОСТЬ-М» прекрасный способ снять стресс и усталость без таблеток. Крепкого вам здоровья!
670034, г. Улан-Удэ, ул. Х. Намсараева, 7, тел.: 44-69-73, факс: 44-88-17. E-mail: uuppo@bumet.ru
Электромассажер «БОДРОСТЬ-М» можно также приобрести в магазинах города.

"Радио Бурятия - радио для всех!" Тел.: 21-41-84.

Бурятское радио

(с 11 по 17 ноября 2002 г.)

11, понедельник

6.10 КОНЦЕРТ ДЛЯ ТРУЖЕНИКОВ СЕЛА
6.37 7.00 АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ.
7.10 ОБЪЯВЛЕНИЯ.
7.20 "АНФАС". Продолж. темы обеспечения школьников учебной литературой. Интервью вед. спец. Гос. библиотеки О.Н. Бурлаковой.
7.40 8.00 Радиостудия "БИРАКАН". В передаче принимает участие Президент АКМИС Р.Б. А.И. Найзанчина.
13.00-13.10 Дневной выпуск новостей "КОРОТКОЙ СТРОКОЙ".
19.10-РЕСП. ИЗРЕСТИЯ (на бур. яз.).
19.27- ОБЪЯВЛЕНИЯ. 19.30-РЕСП. ИЗРЕСТИЯ (на рус. яз.).
19.45-20.00 "У МИКРОФОНА" - УЧИТЕЛЬ.

12, вторник

6.10 7.00 Программа "УТРО БУРЯТИИ"
7.10 НОВОСТИ, СПРАКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА.
7.30 БЕСЕДА С МИНИСТРОМ ТРУДА И СОЦИАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ Р.Б. С.Г. ЕФИМОВЫМ.
7.45 8.00 "ОРБЕЛ" - "ЕРШИНА". Тема: Пулевая стрельба.
13.00-13.10 Дневной выпуск новостей "КОРОТКОЙ СТРОКОЙ".
19.10-РЕСП. ИЗРЕСТИЯ (на бур. яз.).
19.27- ОБЪЯВЛЕНИЯ.
19.30-РЕСП. ИЗРЕСТИЯ (на рус. яз.).
19.45-20.00 "РАДИОБИБЛИОТЕКА". Новые стихи Ц.Найданова.

13, среда

6.10 7.00 Программа "УТРО БУРЯТИИ"
7.10 НОВОСТИ, СПРАКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА.
7.30 - Программа "РЫБОР". Малыш бизнес: проблемы поддержки и развития.
7.45 8.00 "ТООНТО НЮТАГ".
13.00-13.10 Дневной выпуск новостей "КОРОТКОЙ СТРОКОЙ".
19.10-РЕСП. ИЗРЕСТИЯ (на бур. яз.).
19.27- ОБЪЯВЛЕНИЯ.
19.30-РЕСП. ИЗРЕСТИЯ (на рус. яз.).
19.45-20.00 - АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ (на бур. яз.).

14, четверг

6.10 - 7.00 - Программа "УТРО БУРЯТИИ"
7.10 - НОВОСТИ, СПРАКИ,

ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА
7.30 - Передача "РАДИО-ГОРОД" - об Улан-Удэ для улан-удэнцев
7.40 - Вторая передача из цикла "ДОНОР" СИМЕОЛ МИЛОСЕРДИЯ
7.50 - 8.00 Православная программа "БЛАГОРЕС"
13.00-13.10 Дневной выпуск новостей "КОРОТКОЙ СТРОКОЙ"
19.10-РЕСП. ИЗРЕСТИЯ (на бур. яз.).
19.27- ОБЪЯВЛЕНИЯ.
19.30-РЕСП. ИЗРЕСТИЯ (на рус. яз.).
19.45-20.00 - ПЕРЕДАЧА ИЗ ФОНДОР РАДИО.

15, пятница

6.10 - 7.00 - Программа "УТРО БУРЯТИИ"
7.10 - НОВОСТИ, СПРАКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА
7.30 - Программа "РСТРЕЧИ": К 200-летию МРД России.
7.45 - 8.00 "ГУЛАМТА".
13.00- Дневной выпуск новостей "КОРОТКОЙ СТРОКОЙ"
13.10-14.00 "ЧАС РАШЕГО ПИСЬМА". Муз. программа по заявкам радиослушателей.
19.10-20.00 Инф. программа "РЧЕРА СЕГОДНЯ. ЗАТРА", ОБЪЯВЛЕНИЯ.

16, суббота

7.10 8.00 "РЧЕРА СЕГОДНЯ ЗАТРА" Инф. программа.
ОБЪЯВЛЕНИЯ.
9.10 - "МЭНДЭ АМАР МИНИИ БУРЯД ОРОН" - "УТРО БУРЯТИИ"
9.45 - 10.00 Передача для детей "РОДНИЧКИ"
13.10-14.00 МУЗ РОЛНА РАДИО БУРЯТИИ: Лит.-худ. программа "Содьхалзи жэгуур" - "Едохновение". Передача из цикла "Вам слово маэстро!" с участием худ. рук. Бур. театра оперы и балета, дирижера Р.Рылова.
19.10-20.00 Радиожурнал "СТЕПНЫЕ МЕЛОДИИ".

17, воскресенье

7.10 - СПРАКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА
7.20 - 8.00 - Программа "СЛЫШУ ПЕСНИ, СКАЗКИ, ЛЕГЕНДЫ".
9.10 - 10.00 - Канал для школьников "ЭДИРШУУЛ": "Старшеклассник", "Анда нухад".
11.10 - 12.00 - Лит.-худ. программа "АЛТАРГАНА".
13.00 - 14.00 - Инф. муз. канал для молодежи "РОСКРЕСНЫЙ ПОЛДЕНЬ".

ВАКАНСИИ ТРЕБУЮТСЯ

Служащие. Зарплата маленькая, директор "злой" Тел.: 22-39-02.
Продавцы киосков. Тел.: 22-24-35.
Административно-кадровая работа. Тел.: 25-67-95.
Срочно ищу водителя с маршрутом на м/а "РАФ". Тел. 42-31-70.
Офисные сотрудники. Тел. 45-14-60

УСЛУГИ

СУПЕРПОХУДЕНИЕ. Тел. 22-44-07. (Лиц. № 510).
Химчистка ковров на дому. Тел.: 42-28-41 (Ж-12575).
Есть попутный груз до Новосибирска. Тел.: 37-92-59.
Филленчатые двери, остекление балконов. Тел.: 22-48-50 (Св-во Ю-6814).
Обучаю английскому, немецким языкам. Тел.: 42-76-73. (Св-во 531-938 от 26.04.02 г).
Дома на вывоз. Полный пакет документов. Тел.: 26-36-82 (Ю- 9383).
Организация изготовит окна, двери. Тел.: 44-27-59 (Ю № 9755).
ТАКСИ. "Автомаяк". Тел. 21-17-17. (Лиц. ЛСС-03000032 от 18.02.02 г. БОРТИ)
Иностранные языки. Практика, переводы. Тел.: 27-21-20.
Изготовление металлических дверей. Тел.: 22-40-90, 42-58-94. (С-3520).
Городской центр культуры. Подготовка к школе с 3 до 7 лет. Тел. 44-27-96, после 17.00
Внимание! Новинка! Впервые в нашем городе открылась фирменная химчистка "Чистая волна" - крупнейшее предприятие европейского качества. К вашим услугам: химчистка текстиля, высококачественная химчистка и покраска всех изделий из кожи, замши, дубленок, восстановление покрытия на дубленки ("Канзас"), покраска кресла, ковров, водо-грязеотталкивающие пропитки и многое другое ждет вас по адресу: ул. Геологическая, 13. Тел.: 23-32-18. Фирменная химчистка "Чистая Волна".

АВТО ПРОДАЮ

А/м "Урал-4320". Тел.: 22-87-95.
А/м "РА2-21099", 2002 г/в. Тел.: 21-47-33.

Действующие скидки по промокоду с 01.11.02 г - 8%

С 1 декабря действуют скидки от суммы покупки:

Table with 3 columns: sum range, discount percentage. 4,000 - 10,000 руб. - 1%, 10,000 - 15,000 руб. - 2%, 15,000 - 25,000 руб. - 3%, 25,000 - 70,000 руб. - 4%, 70,000 - 100,000 руб. - 5%, 100,000 - 250,000 руб. - 7%, свыше 250,000 руб. - 8%

г.Улан-Удэ, ул.Пирогова 3а, тел./факс: (3012)436-879, 436-633

«Наран Гоохон - 2002» гэхэн конкурсдо

«ОДО МҮШЭДЭЙ» ОРЬЁЛ ӨӨДЭ

айгша оной хуралсалай
гурбан зуугаад гаран
дундаа илгаржа,
эрхим хурагша» гэхэн
ээр ээргэд хүртээн Лена
уева шабитаяа хүндэт
шалаа танилсуулха зорилго
табиһан байнаб.

дэбайнь Хурамша нютагай
бэрхэ Дашидондогой
Хурамхаан нютагһаа
алтай зугааша зулгы
дарай Зоя эжытэй, хоёр
аханартай, уутын алтан
айлай олхон хүүгэн
айнай эрхэхэншье һаа,
хэн даа.

ютагайнгаа «Улаалзай» гэжэ
айн ансамбляда бүри табан
айһаа ябажа эхилһэн Лена
отой байхадаа, «Веселый
доскоп» гэжэ хүүгэдэй
убликанска фестивалда
хэн» гэжэ хатараа шадмар
ээр гүйсэдхэжэ, харагшадай
лаалда хүртэжэ, 1-дэхи
да гараа бэлэй.

гэжэ дали ургаһан
араа мэтэ зоригжон, «Эдир
аина-2000», «Эдир Дангина-
» гэхэн районийнгоо
урсуулта эрхимээр хатаржа,
ажа, арадайнгаа ёһо заншал,
арбалаа мэдэхэ байһанаа
улжа эхилэһэн.

жэлэй Сагаан харын найр

нааданда «Эдир Дангина-2002»
гэхэн республикын конкурсдо
Лена басагахамнай хабаадсажа,
гуша гаран эдир хөөрхөн
дангинанар сооһоо шангахан
тулалдаанай хүүлээр 4 басагадай
тоодо шэлэгдэн абтажа, финалда
гараа юм. Эндэл илдам зохилхон,
ирагуу найхан хоолойтой, уян
нугархай, оюун бэлнгтэй
«одохоннай» шэхэнэй шэмэг,
нюдэнэй хужар, сээжын баяр
болохоор буряад арадайнгаа
хатар наада, аялга дуу гүйсэдхэжэ,
уг удамаа утаһа татан дурдажа,
уран гархануудаараа гээгэ
гүрэлгөөр ба бууза хумилгаар
шалгаржа, конкурсын дипломант

болохо, 2-дохи хуурида гараха аза
талаантай байгаал даа.

Мүн баһа апрель хатарай
«Уянга» гэжэ хатарай
республикын конкурсдо энэдхэг
арадай хатар уярма найханаар
харуулжа, 1-дэхи шагын
дипломдо хүртөө һэн.

Хамаг юмэндэ ухамай
һонюуша басаган энэ хабар район
дотор үнгэргэгдэһэн «Планета-
Океан» гэхэн конкурсдо
нютагайнгаа домто аршаан тухай
һонирхолтой найруулга зохёошо,
1-дэхи хуури эзэлэ.

Пүүлдэнэ энэ намарай райондо
болон хургуулида сонсохгодоһон
«Би Буряад ороной хүмби» гэхэн
мүрьсөөндэ гоё найхан зураг
эльгээжэ, баһал шагнал бэлэгтэ
хүртэбэл даа.

Хүгжэм дуунда шуналтай Лена
басаган гитара, пианино, иочин
гэх мэтэ инструментүүд дээрэсхэ
оролдосотой наадажа хурадаг юм.

Заяанайһини зам, оюун
бэлгншини, аза талааншини
залирангүй, зула мэтэ бадаржа,
«одо мүшэдэй» орьёл өөдэ тэгүүдэг
лэ, бишэн жэлтэй, бишыхан
дангинанар, ялагархан «одохон»,
Ленаһинай!

Дарима НИМАЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лена Бардеева
Байгал далайн эрьедэ «Сэжхэн»
хагараа гүйсэдхэнэ.

На конкурс «Наран-Гоохон-2002»

ПРИТЯЖЕНИЕ БАЙКАЛА

Дарима, словно околдованная,
прит в безбрежную озерную
Кажется, она - одно целое с
оужающей ее природой. К
ладу приходит в любое время
и, делится с ним самыми
оветильными мечтами, черпает в
воду, которая ей очень нужна.
зовут эту девушку Дарима
первенец в счастливой семье
ашла и Ирины Коштакowych,
иных в самом живописном и
нем уголке северного Байкала -
Байкальское. Это было поздней
ию 1977 года.

Дарима летит. Казалось бы, еще
но она бегала босоногой
шкой на ближнюю бухту за
и и ягодой... А теперь она
ельный человек, строительный
ер треста НАТС в г.
обайкальске. «Я люблю свою,
рит Дарима, - самую пузатую
ую профессию - строителя.
то может быть лучше и
нее, когда знаешь, что
шь дома для людей, ждущих
о многие годы».

Дарима еще очень молода, но все,
и, отмечают ее упрямый
стер. Поставила цель -
ить учбу с отличием. Все
е года в Иркутском
е же строительства и
икутуры училась хорошо. В
тате получила красный

диплом. Сейчас она также
надеется с отличием завершить
учебу в Братском техническом
университете.

Ее называют на работе «наше
солнышко». Ведь бывают люди,
которые так и светятся от своей
доброты: кажется, что у них
несметный запас внутреннего
света, которым они щедро делятся
с окружающими. От Даримы идет
этот покоряющий добротой луч
жизнерадостности, что, поговори
с ней, хочется пить, любить жизнь
и вообще думать только хорошее
людям. Красива она и внешне.
Многие тянутся к ней не только за
советом, но и чтобы просто
пообщаться, посмотреть ее

зарисовки. Дарима пишет стихи,
перечитывает классиков, очень
любит животных. Она часто
ходит со своими собаками по лесу,
где каждый раз открывает уголки
родной природы.

А если вы будете в Подмоскowie,
в Алабушево, то на пути к дачному
поселку обязательно увидите
Даримкин пруд. Да, да, пруд,
названный в честь Даримы
Коштаковой. Дело в том, что там
жили ее бабушка и дедушка. В этом
искусственном пруду, вроде чистом
и светлом, никто не купался.
Дарима же, не вытерпев жару,
уговорила местных ребятшек и с
того дня там и стар и млад
плецутся себе в удовольствие.

Еще она занимается спортом, в
частности, серьезно играет в
волейбол, входит в спортивную команду.
Выручает свою организацию на всех
командных соревнованиях. Играет
в настольный теннис.

Вот такая девушка живет на
северном берегу славного моря.
Учась далеко от дома, тоже на
Байкале, но на другом его конце,
Дарима скучала по своему озеру-
мору. Это было притяжение
Байкала, от которого вряд ли
можно уехать...

Тонирма ЭРДЫНЕЕВА.

НА СНИМКЕ: Дарима
Коштакова с отцом.
Северобайкальский район.

Уласхоорондын харилсаан
АЛИШ ТЭЭНЭЭ АША
ҮРЭТЭЙ

Буряадай Гүрэнэй университетэй Үндэһэтэнэй гуманитарна институт
болон Монголой Улсын багшийн их сургуулийн гадаад хэлний дээд сургууль
хоёрой холбоо барисаан тухай «Буряад үнэн» сониний хууданууд дээр
саг үргэлжэ бэшгэдэжэ байдаг.

Тиин гурбан эсэл үлүүтэй үргэлжэжэ байһан энэ харилсаанай ямар
үрэ дүнгүүдтэй ябажа байһан тухай һонирхохоор саг тулажа эрээ гэжэ
һанагдана.

Энэ ушарһаа Улаан-Баатарта монгол хэлэнэй практика гарижэ ерһэн
оюутайда хандожа, һанамжанууд, дурадхалуудынь шагнабади.

Доржиева Марина, V курсын оюутан:

- Би тус хэлсээнэй баталагдаһаар, түрүүшын бүлгэмэй бүридэлдэ
Улсын багшийн их сургуульда хуралсажа ерһэн байнаб. Энэ практика
гараһанай ашаар ярянаай монгол хэлэн дээрэ яламартгүйгөөр харилсалай
болоһондоо, мүн хуушан монгол бэшгээй нюусануудыс уудалан, эрдэм
мэдэсхэ улам гүнзэгыгүүлһэндээ, монгол уласай түүхэ, уран зохёол тухай
юрэнхыншье һаань, мэдэсэ бүридүүлһэндээ баяртайб.

Буряад болон монгол хэлэнүүдэй нэгэ уг үндэһэтэй, түрэл байһан
ушарһаа монгол хэлэ шудалһан энэ хэрэгни саашанхи хүдэлмэридэмни
нилээдгүй туһатай гэжэ тоолохо байнаб.

Эрдынеева Сарюна, IV курсын оюутан:

- Нэн түрүүн, Монгол гүрэн хаража ерһэндээ баяртайб. Юуб гэбэл,
урдын гайхамшагта түүхэ болоод, мүнөө үсын эрдэм техникын
туйлалтануудыс нэгэдүүлэн шэнгээһэн Улаан-Баатар хотодо ажаһууа
аза туддаа.

Мүн эрдэмэй гүнзэгы мэдэснүүдыс бидэндэ дамжуулжа шадалан
бэлгэ түгэс багшанартаа баяр баясхалангыс сониний хуудан дээрэ
хүргэхыемни зүбшөөхэ гэжэ найданаб.

Би хадаа Улаан-Баатарта ажаһуугаа сагтаа номой сангуудта яһала
аша үрэтэйгөөр ажаллааб. Тиин суглуулһан материалнууд дээрэ
үндэһэлэн, 2001 ондо «Үрэл бат орших болтугай» гэхэн темэдэ элдхэл
бэшжэ, эрдэмэй - практическа конференцидэ хабаадаа һэм. Эндэ түрүү
хуури эзэлжэ, ажални тусхай сборник соо хэлбэгдээ бэлэй.

Чимитов Амгалан, V курсын оюутан:

- Хамаһаа үлүүгээр, шэнэ газар хаража ерһэндээ ба Монгол найза
нүхэдтэй болоһондоо омогорхоноб. Тэрэһинээ гадуур монгол хэлээр
бата мэдэснүүдээр бээ шэмээб. Энэмни 4-дохи курсда хурахадаа,
багшалхы практика гарахадамни, илацагатай туһатай һэн. Хуушан монгол
бэшгээр, монголой түүхээр һонин баримтануудыс хэн элнүүдтэй
хэрэглэхэдэмни, үхибүүд ехэтэ анхардаг, һонирходог бэлэй.

Очиржапова Оксана, V курсын оюутан:

- Саашадаа хуби заяагаа эрдэм шэнжэлгын хүдэлмэритэй холбохоор
хараалнаб. Мүнөө дээрэ буряад хэлээр «Хубисхалай урлахи монгол
шэнжэлэгшэдэй хүдэлмэринүүд соо буряад хэлэ шэнжэлгын асууланууд»
гэхэн темэдэ дипломно хүдэлмэри бэшжэ эхилэнхэйб. Энэни соо оо
шэнжэлэгдэггүй хуушан материалнуудыс ашаглахадамни, хуушан
монголоор минин мэдэсэ, шадбарни ехэ туһатай байха гэжэ һанал дана.

Доржиев Владислав, III курсын оюутан:

- Саг үргэлжэ урданай байдалай баримтата зүйлнүүд олодо,
мүнөөнэй эрдэм шэнжэлгын хүгжэлтэдэ нүлөөлжэ байдаг гээд элдэ.
Тиимһээ бишье хээсэ нэгэтэ ямаршьеб сэнтэй зүйл оложо, гайхамшаг
нээлтэ хэжэ магадгүйб. Эгээл тиихэдээ урданай бэһнэг тайлбарилжа
шадха болоһонни ашатай байха.

Энэһинээ гадуур, би барилдаагаар бээ хоридог һэн тула, монгол
барилдаагаар ехэтэ һонирхооб. Тэндэ элдэб хэмжээнэй мүрьсөөнүүдыс
үзэхэ азатай һэм. Монгол залуу бүхэшүүлтэй бээ туршаадшье үзөөб,
нүхэд ёһоной харилсаа тогтоогооб.

Игээжэ оюутайдай һанамжануудыс шагнаад байхадаа, алиш тээһээ
аша үрэтэй үйлэ хэрэг эмхидхэгдэнэ хи гэжэ элрүүлбэди. Мүн саашадаа
энэ холбоо харилсаан улам дээдэ хэмжээндэ гараха, батамжи ехэтэ
этигэ!

ЕРЭЭДҮЙН СЭРЭГШЭДЭЙ
ТОБ ГЭМЭ ТҮРҮҮШЫН
АЛХАМУУД

Һаяхан Хакас Республикын шилсэл Абаканда сэрэгэй албанла
абгха һаа гүйсөөгүй залуушуудай спартакиада үнгэрбэ.

Эндэ манай республикыс түлөөлхэ эрхэ Улаан-Үдын Железнодорожно
районной командада сентябрь һарын 13-16-да үнгэрһэн республиканска
мүрьсөөнүүдтэ илаһанайн түлөө олгогдоһон юм. Тус командыс хүүлэй
хэдэн жэлнүүдтэ Буряадай үндэһэтэнэй нэгэдэхи лицей-интернадай
хурагшад бүридүүлнэ гэжэ мүн лэ тэмдэглэлтэй.

Тиин Сибирини Федеральна тойрогто ородог регионууд хоорондын
мүрьсөөнүүдтэ хабааһан тус командын ударидагша, нэгэдэхи лицей
интернадай багша Юрий Александрович Степанов ингэжэ хөөрэнэ:
«Эндэ хабааһан арбан нэгэн команданууд сооһоо бидэ наймадхи
хуурида гараабди, харин энээнэ би тиимэ муу дүн гэжэ тоолохогүй
байнаб, юуб гэхэдэ, бидэ түрүүшынхис инмэ хэмжээнэй мүрьсөөнүүдтэ
хабаадабади. Үшөө нэгэ шалтаган гэхэдэ, хогын бассейнуудтэ халуун
уһан байгаагүй ушарһаа тамаралгаар һорилго хээгүимнай болоно.
Зүгөөр буудалга, сэрэгшын жагсаалай бэлдэхэл мэтын мүрьсөөнүүдтэ
түрүү хууригшуудта гараһанаараа омогорхонобди. Саашадаа инмэ
хэмжээ ябуулгануудта хабаадажа, амжалт туйлахади гэжэ найдуулая!»

Тус мүрьсөөндэ хабаадаха хэрэгтэй Буряад Республикын эрдэм
болбосоролой министерство мүнгэ һомолоо гээд хэлэлтэй.

Даша-Доржо БОЛОТОВ.

Нэгдэх бүлэг

МАКСАРАЙ БАЯР

Халхын Сайн ноён хаан аймагай Үлзытэ нуурин. Эндэ монгол мориин сэрэгэй түбхишээн байра мүн. Хүхын дуунай богонихон хүнин хойгуураа эрьсэе толоромсоор, улаан шаргал наран гараха болзорһоо үлэжэ ябаһанда, ехэ яаралтан зүдхэжэ, Саста орьёлон оронгоор заха үзүүрээ бултайган, тугаага сасарууһаар харагдахадань, энэ лагерь дотор бэшүүр бүрэн ин дохёо үгэһэн хонгёо абьян үглөөнэй сууряанда холуур эдэлэн соностоод, сэрэгшдые амтархан унтаһан нойрһоонь, нэрэжэ, хүл хөөрсэг бодхоожо захалба. Агшан зуура сошормогтон бодоһон сэрэгшдын урагша хойшоо гүйдэхэнь, улам түргэдэһөөр байтараа, удангүй сэрэгэй дүримэй ёһо журам сахигдан, тэндэшье хон жон болошоно. Гансал дарганаран огсом солгёон захиралтанууд сэлгээн агаарта эли тодо соностоһоор заидаа үлэн.

Сэрэгшэд лагерини талманн шугам дээрэ зэргэлэн жагсахан байһанаа, дары шамдуугаар хойно хойноһоо хубарилдан дахасалдажа, хуралсалайнгаа мэргэжэл шадабари улам дэшээлүүдэн дабтахаяа хүдөө тала гаража, тоһоо булхатар гүйдэхөөр таршабад. Олон тоото мориин сэрэгшэдэй багтажа суглараад байһан талмайшы тэрэ дороо сүлөөршөө һэн. Эдэнэр Сайн ноён хаан аймагай нэгдэхн хорооной сэрэгшэд мүн.

Энэ хорооной штаб болгодоһон һундалдуулан залгажа баряатай хоёр һэсэ гэр жагсаалай талманн хойто захада харагдана. Энэ штабан шэнэ сагаан гэр соһоо хороон дарга Бата үүдээр бултайга:

- Сэрэгшэ Зориг, наашаа ерэгты, - гэжэ ооголоод, албан хэрэгэй түлөө зараса сэрэгшын дүтэлэн ерэжэ, ёһолон элдхэмсээр, - намда нэгдэхн сомоной сэрэгшэ Баатарые дары дуудагты, - гэжэ, захиралта үгэбэ.

- Ёсотой! - гэжэ тэрэн ёһолон харюусаад, эгсэ эрьсэдэн бушуу гаража ябашоо һэн.

Удангүй тэрэ албан сэрэгшэ арадаа нэгэ сэрэгшые дахуулаад гэртэ орожо ерэбэ. Дуудалгаар ерһэн сэрэгшые харахада, наһаар залуухан, үхибүүнтэй жэшээлэн сасуулаар. Тэрэнэй бэнь үндэршые һаа, нарихан хургааг мэтэ гүлмэрхэнөөр үзэгдэнэ, гэбшые, тэрэ хүбүүн тодо шанга хоолойгоор:

- Дарга-аа, танай захиралтаар сэрэгшэн Баатар ерэбэ, - гэжэ тоб байса элдхээдхнэ.

- Бэрхэш, Баатар, - Бата нууриһаа бодожо, орогшо хүбүүнэй хоёр гарынь золгожо байһанда шанга адхан хам барижа мэндэшээлээ, - наашаа гаража хуу, шамтай хөөрэдэхэ хэрэг гараа, - гэжэ, тэрэнн халуунаар утган, урин зоолэхэнөөр хандажа, харин албан сэрэгшэе сүлөөлэн, газаа тээшэн табиба.

- Үгы, та хэлэгты, би зогсоһон

С.НОРЖИМАЕВАЙ «Гурбан ногоон» гэнэн трилогиин гурбадахи «Тэмсэлэй дүлэн соогуур» гэжэ номойнь «Магсарай баяр» нэрэтэй бүлэгһөө богонихон таһаламжа хэһэг толилхомнай.

Трилогиин гурбан геройнуудай нэгэн болохо Магсар нэрэтэй халха хүбүүн залуудаа Буряад орон ерээд байхадаа, Долгормаа гэжэ басагантай дүтөөр танилсаад, бэе бээдээ дурлалсаа һэн. Теэд Магсар нютагай баяшуулай хардалгада орожо, дүтынгөө нүхэр болохо Бата гэжэ буряад хүбүүнтэй хамта нютагаа орхижо, зугадаха баатай болоһон юм.

Тэрэ гэнээр Магсар Долгормаа хоёр дахин уулзажа шадаагүй. Гэбшые, Долгормаагай Магсарһаа олоһон Баатар хүбүүниинь хорёод наһандаа дүтэлжэ, бээе хүсэхэдөө, эсэгээ бэдэржэ, Халха ороно. Тэндэ шэнээр байгуулагдаһан монгол сэрэгэй дарга болоһон эсэгэтээ тэрэнэй яжа уулзаһан тухайнь доро толилһон хэһэг соо хэлэгдэнэ.

ТЭМСЭЛЭЙ ДҮЛЭН СООГУУР

шэгтэ шагнаһууб, - гэжэ нүгөөдөн даргатаа адли болошоод хуухаяа аягуирхэжэ, журам сахидат сэрэгшэ байһанаа гэршэлэн, ноёнонгоо уряалһаа арсаад, бодоһон заидаа үлэн.

- Заи, тингэбэл, хүбүүни, шагна, шамда дуулгаха ехэ һонин мэдээсэл абтаад байна.

- Соносоноб.

- Түбэдтэ шэнээр би болгоһон сэрэг хургахаяа уряалаар тиншээ ошоһон абашини Далай ламын сэлтэдэ оролсожо, Бээжэн хото мордоһон аад, мүнөө тэндэһээ наашаа шотагаа бусааар гараба гэнэн дохёо тэмдэг абтаба, - гэжэ, Бата Баатарые анхаралтайгаар шэртэн хараад абана. Залуу хүбүүнэй сээжэ соо эдэ үгнүүдһэнь ямар сэдхэл бодол түрээжэ байна ха гэжэ Бата тэрэнн харана ха юм. Теэд Баатар хүбүүн тингэридэ элэ татаһан олон үншэн һолонго хараһанда зосоогоо сэдхэл дүүрэн хүхижэ баясабашы, тэрэнэ даргадаа мэдүүлхэгүйн тула бээе шангалан барихаяа оролдоһонинь эли таахаар байгаа һэн. Баатаран бэсн түхэл, ноур шарангаараа эсэгдэ адлишы һаа, сэдхэл бодоһоороо эхэе һажаһан, даруу номгон зантай, шэгжүүн зосоохигой хүбүүнэй ургажэ ябахые хажуудаһын тухайлажа абана ха.

- Эндэ ерэхэ гү, хээсэ ерэхэб гэжэ мэдээ һаа болохо гү? - гэжэ Баатар тэбдэһэн сэдхэлээ даран асууба.

- Эндэ ерэхэ байха. Сайн ноён хаан аймагай засаг Намнансүрэн гуайтай уулзаад лэ наашаа гараха ёһотон. Арбаад хонюг үшөө хонюулан хүлэжэ болохобди.

- Теэд, яахаб, хүлэһэнл бээбди, энэ болотор хүлэһэн лэ хадаа, - гэжэ, Баатар мэгдэнгүй харюусаа һэн.

- Тингэбэл, залуу нүхэрин, шагна, бишини шамдаа нэгэ хүхиюутэй зүбшөөл хэлээ һаа гэжэ шийдээд байнаб. Зүбшөөрхэ, болохо - шинни дуран, буруушаагагүй һаашини, энэ хэлэгшээрни болоод, һүүлдэн хүхидаһэ, энээдхэбди.

- Соносоноб.

- Абыншини ерэхэдэ, шамайе эндэ ерээд байна гэжэ хэлэхэгүйбди, өөрөө танитарынь, һүүлдэн ехэ һонин зугаа, энээдэ наадан гараха бэшэ аал?

Баатар зогсоһон шэгтэ дотороо бодожо үзөөд:

- Теэд абамни намайе наһаараа үзөөгүй хүн аад, хэр зэргэ таниха гэшгэб? - гэбэ ха.

- Таниха бээ, зүрхэниинь таниха байха. Хэрбээ танихаар бэшэ байгаа һаань, хэдыхэн үдэр зобоод гээд, хэлэнэ бээбди.

- Ойлгосотой, би арсанагүйб, абые би танина бээб, гэбшые мэдүүлхэгүйб, харин аба намайе яагаад танихань һэм, ехэ һонин байха гэшэ аабза, - гэжэ Баатар хүхиюунээр мийһэрэ һэн.

- Тингэбэл шинни абынгаа нодэндэ ходо харагдажа, дайрадажа ябахышын түлөө би энэ үдэрһөө шамайе хажуудаа асаржа, минни алба гүйсэдхэдэг албан сэрэгшэ болгожо абахам, ойлгосотой гү?

- Зүгөөр, дарга аа.

Энэ хөөрэдөөн Бата ба тэрэнэй нютаг хүбүүн болохо, Долгормаагай гаргаһан, Магсаран түрэнн хүбүүн Баатар хоёрой хоорондо үнгэрбэ гэжэ ойлгожо ядахаар бэшэ ха юм.

Эдэ хоёр нютагайхидай Буряад оронһоо гаража, Үлзытэ нютагта түхээрэгдэн монгол сэрэгэй байра ерһэн саһаань хойшо жэлһээ үлүүхэн болоод байгаа һэн...

Дивизидэ ерэмсээрээ, Магсар хороон дарганараа орлогшоннуудтайнь суглуулжа, сэрэгэй нюуса шугалгаа хэхээр Батада дуулгаба. Тинхэдэн Бата энэ үедэ албан сэрэгшын тушаал дүүргэжэ байгаа Баатарые дуудажэ ерүүлэбэ ха. Тэрэн гэртэ оромсоороо Магсар тээшэ хаража:

- Жанжан аха, хороон даргада хандахыени зүбшөөгты! - гэжэ дүримэй ёһоор дээдэ зэргэтэ дарга Магсарһаа зүбшөөрэл гуйгаа һэн.

- Болохо, болохо, - гэжэ харюусаха зуураа Магсар тэрэ суурагаар тэгшэ бээтэй залуу сэрэгшын яб байса ёһолон Батада: «Дарга аа, танай захиралтаар ерээб!» - гэжэ элдхэхэдэн хараад, «Энэ яагаа таниһан шарайтай хүбүүн шэнгиб?» гэнэн бодол халта түрээбшые, саашань хананхатан сэдхэлээ гүйлгөөгүй бээлэй. Магсар Баатар хүбүүгээ танибагүй.

- Та энэ бэээрэ дивизини һахиул даргада ошожо, хороон дарганарые, орлогшоннуудтайнь, мүн штабай дарганартай дары эндэ сугларха гэжэ орлогшо жанжанай захиралта бушуу дуулгаад ерэгты! - гэжэ Бата сэрэгшэдэ захирхадаа, халта мийһэрһэн шарай харуулаа һэн.

- Ёсотой! - гэжэ харюусахадаа, Баатар Батын урдаһаа баһал мийһэрхэдэл гээд, эгсэ эрьсэдэн, гаража ябашана ха. Эдэ дарга сэрэгшэ хоёрой хоорондохн хани харилсаата хандажа хаража байһан Магсар гайхан татабашы, тэрээндэн анхаралаа табибагүй.

Удангүй дивизини дарганарые Батын тогтомол болгодоһон журамта хорооной хүрэгдэнгэн гэртэ суглараад һэн.

- Дарганар аа, энэ шугаламан дээрэ минни элдхэлэй тон нюуса байхыень таанад нэн түрүүн ойлгожо абаха ёһотон. Мүнөө хэлэгдэхэ зүйлэй нюуса ушарынь юунһээб гэхэдэ... - гэжэ Магсар үгээ эхилээд, саашань үргэлжэлэн, ехэ һонин түрэн турин ба уласхоорондын мэдээсэлүүдые суглаарагшадтаа соносхоо һэн. Түбэдтэ байһанһаа эхилэн, Хитад болон Дотор Монголоор ябахандаа, юу мэдэжэ хаража, юу хэлэжэ, бүтээжэ ерһэнэ тэрэ гүйсэд хөөрөжэ үгэбэ. Магсарай хэлэһэни һонирхон шагнагша дивизини хороон дарганарай дотор элдзын бодолнууд түрээжэ эхилэбэ ха. Тэдэндэ эли болоһон шухала ойлгосонь гэхэдэ: Хитад гүрэнни мүнөө болотор засаглажа байгаа Манжийн хаашуулай Циг удамай һүүлшын уг залгаламжалагшад энэ дэлхэйһээ нэгэн доро мордожо байсанхай. Гэцдэ хоёр наһатай жаа үхибүүндэ гүрэн түрэ даалгажа, засаг барюулан нэрэ зүүгдээд байна. Тинхэдэн Хитад арад Манжийн дарлаалтаһаа мултарап сүлөөрхын түлөө ехэ хүдэлөөн-буһалаа үсэхээр хүсөө эршэдхэн бээдэнэ гэнэн ехэ нюуса һонин мэдээ болоно. Нимэ ушартан дана-рамдуулан монгол, түбэд арадууд тэдэнһээ үлэнгүй баһа суг бодожо хабсадалсаха ёһотонбди, иланһаа шэнээр тогтоогдоһон сэрэгшынээ бээдхэл улам эршэмтэйгээр ябуулха ажал, тон нагшн даабарт, уялгамнай болоод байна гэжэ элрэхэйлээ һэн.

- Мүнөө нимэ байдалай тудад байхада, бидэ Халха дүрбэн аймагай бүхн сэрэгэй хороонуудые хамтадан нэгдүүлэжэ, нэгэ мэдэлтэй бүгэдэ монголой сэрэг болгохын тула үглөөдэрһөө гэхээр тэрэнээ бээлүүлэхэ зорилго урда табича, ерээдүй сагта арад түмнөө сүлөөлэхэ байлдануудта эршэтэй хабсадалсаха уялгатайбди, - гэжэ

һуугша дарганараа найданг уряалбашы, хэн ямар бодол түрээжэ һууна хаб гэнэнэ бүгэдэнь ноур эмжэлэн шэртэ хараад, үгтэ дүүргэбэ.

Сугларһан дарганарай дүр түрүүн аргааһанаар хөөрэдэн эхилэн аад, дарлаан шагнадаа захиана Тинхэдэн Магсар һууриһаа боложо.

- Энэ шугаламан асуудал гухан үбшн хэлсэлэ болохо хэрбээ арадай сүлөөрэлтэ тэмсэдэ хабсадаха дүрагүй гү, артагүй, үгы бол ондоо бодол хүн таанадай дунда дайрадаа һэн энэ дороо намда мэдүүлэхэ ёһотон тэрэнэй түлөө мүнөө хэншэ нэгшгэдэхгүй, хожом болобо урбагшаһаа бэшээр эли дэхэгүйт, - гэжэ эрид хэлээдхэн - Зүгөөр лэ энэ бээдхэл тон да нюусаар ябуулагдаха зэргэтэ сэрэгэй нюуса ябадалай түлөө харюусагынь мэдэнэт, үш дабтан хануулаб, ойлгосотой бээ?

- Ойлгосотой! - гээдэн, бун зүбшөөржэ, дивизини хороон дарганарай дундаһаа Магсар элдхэл буруушааха хүн олобогшэ - Бата дарга аа, - гэжэ удаалуулан Магсар Бата хандаба. - Энэ хэрэгээ бээлүүлэ эхилэ. Би маргаа үдэртөө Богд Хүрэн гарахам. Бэлэн хэрэг бэшэ, удаашаржа магадби, минни орондо гарнизоной сэрэг толгойлхот. Намтай ябалсажа, хажуудамни хамһалса нүхэр хэрэгтэй, нэгэ сэрэгшэ томилохоор гуйнаб.

- Болоно, болоно, - гэнэн Бата дотороо: «Магсар гэр үзүүрэн ажалынь хэхэ, мори харынь харалсажа яба албан сэрэгшэ хэрэгтэй гээд даа. Банз, хүбүүгээ таниг үрдингүй нүхэрин баһа удаан олохонь гээшэ бээ. Эдэ хоёр саашань зобоонгүй танилсуу саг ерэбэ, теэд ямар арга уулзуулахаб?» гэжэ сэдхэ һуутараа, толгойдонь тааруу бол түрээжэ, ханаанинь амараа һэн.

Үдэһөө хойшо Магсар үглөөдэршынөө ябадала түхээр хэжэ байхадань, Бата тэрэн хандажа:

- Би шамда нэгэ залуу албан сэрэгшые хажуудамни ябалса шээжэ олооб, болохогүй байха - гэбэ ха.

(Үргэлжэлэһын хожом гаргал)

ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭЭР ҮНДЭНЭН ХЭЛЭЭЭ ЗААХА

Республикын буряад хэлэ ба литературын багшанарай 1-дэхи практическая семинарһаа тэмдэглэлүүд

Россин Федерациин Правительство 2001 ондо «Россин эрдэм хуралсалые 2010 он болотор шэнэдхэн найжаруулха» тухай концепци баталан абahan байна. Энэ хадаа Россин «Эрдэм хуралсал тухай», «Дээдэ хургуули ба дээдэ хургуули дүүргэһэнэй удаа мэргэжэлтэ хуралсал тухай» Хуулинуудта элирүүлэгдэһэн гол хараа зорилгонуудые улам гүнзэгьрүүлэн хүгжөөхэ болоно.

1980-яад онуудай эсэстэ, 1990-ээд онуудай эхиндэ манай гүрэндэ болоһон политическэ ба социально-экономическа хубилалтанууд Россин Эрдэм хуралсалда ехээн нүлөө үзүүлэн. Дээдэ хургуулинууд академическэ автономи боложо, элдэб янзын эрдэм хуралсалай эмхинүүд болон хубааржа, шэлэжэ абамаар олон хуралсалай программнууд бии болоо һэн. Тиигэжэ Россин олон яһатанай хургуулинууд ба гүрэндэ бэшэ эрдэм хуралсалай сектор хүгжэлтээ эхилэн юм. Эдэ хэмжээнүүд тухай «Эрдэм хуралсал тухай», «Дээдэ хургуули ба дээдэ хургуули дүүргэһэнэй удаа мэргэжэлтэ эрдэм хуралсал» гэхэн Федеральна Хуулинууд дотор согсологдожо хэлэгдээ һэн.

Тиигэбэшье 1990-ээд онуудта болоһон социально-экономическа бэрхшээлнүүд эдэ найн ху-билалтануудта ехэ хаад хэһэн. Гүрэнэй талаһаа эрдэм хуралсалда анхарал хандуулаг-дахаяа болижо, хургуули өөрөө «амидарха» харгыгаа бэдэрээ.

Тэрэ сагта хүдэлхэн багшанарай габьяа онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Багша бүгдөө өөрынгөө шэлэһэн мэргэжэлдэ үнэн байһанаа харуулаа. Тиигэжэ гүрэндэ нэгэ һалбари болохо эрдэм хуралсал халан хандарангүй үлэһэн.

Хуулиархан ба үлүү ехэ, олон удха оруулһан хургуулиин хуралсал мүнөө дунда хургуули дүүргэгшэдые шэнэ сагай эрдэм хуралсалай стандартта таара мэдээсээр ханганагүй: математика ба информатика (шэнэ мэдээсэл бэдэржэ, олоо шадха шадабари), ород ба хари хэлэнүүд, баазова, социальна ба гуманитарна дисциплинэнүүд: экономика, түүхэ, хуули ёһо – хуралсалай стандартын ридхэлэй шухала предмедууд болоно.

Шанартай, үрэ дүнтэй хуралсал ямаршье шадалтай айл үхибүүдтэ олгуу адли эрхэтэй - энэ Россин Эрдэм хуралсалай политикын гол зорилго юм. Ерээд сагта абьяас бэлигтэй үхибүүдые тодорүүлжа, харгыень залажа, гүрэн түрын тус зон болгохоор түсэблэнэ. Эрхим бэлигтэйшүүл Эхэ ороноо шэнэ харгы руу залуу болно. Россинда боложо байһан эдэ хубилалтануудта Буряад Республикын Эрдэм хуралсалай министерство, Буряадай эрдэм хуралсалай хүдэлмэрилэгшэ мэргэжэл дээшэлүүлгын институт, (БИПКО) бүхы дээдэ хургуулинууд мүн хушбитаа оруулна.

Үнгэрэгшэ долоон хоногой хугасаа соо Захааминай аймагай Енгорбойн, Үлэгшэнэй дунда хургуулинуудта республикын буряад хэлэнэй ба литературын багшанарай нэгэдхэй практическая семинар үнгэрөө. «Үндэһэн хургуулинуудта буряад хэлэ,

бодолхи, бэвэ дагаад ябахэ зон боломоор гэжэ һанагдаа һэн.

1-дэхи лицей-интернадаи багша Янжима Цыдендамбаевна Ивахинова Үлэгшэнэй дунда хургуулид 11-дэхи «б» класса «найруулга – зохёох» аша хэһэн хэшээл үнгэргөө. Мүн да энэ

БАГШЫН АБЬЯАС - БУЛТАНАЙ ДҮРШЭЛДЭ

Наталья Владимировна МАЛЬЖУНОВА, Түхэнэй аймаг:

- Намда, залуу методист мэргэжэлтэндэ, энэ семинар ехэ аша туһатай.

Нэгэдхээр, ондоо аймагта ерээд, тэрэнэй һонирхолтой газарнуудаар тагилсахада, жэгтэй найн даа.

Хоёрдохээр, шэнэ, өөртөө хэрэгтэй юмэ мэдэжэ абаабди. Эндэ нээмэл хэшээлнүүдые үнгэргэһэн багшанар үнэхөөрөө дүй дүршэлтэй, абьяастай багшанар байна. хурагшад мэдээсээ бүхөөр хадуун абалгада, багша бүхэн өөрынгөө «сог зали» бадаража шадана. Валентина Бадимовна Жигжитовагай хэ-шээлдэ зохисотой психологическа найн байдал тогтоогдожо, хурагшад нүдэдэй «галхан» ошотожо байгаа һэн. Хэшээлэй эхиндэ, тэгэндэ, эсэстэ багша «уншалгын минутка» үнгэргэнэ: «шангаар», «һулаар», «шэбэнээд», «нүдөөрөө» уншана. Хэшээлэй бүхы ябаса шадбаритайгаар эрхилбэшье, багша ударидагша өөрынгөө тала шабинартаа дамжуулнагүй. Тэдэнэйнгээ харюунуудые ехэ анхаралтайгаар шагнаад, хэрэгтэй сагтань

- Захааминай аймагай Енгорбойн ба Үлэгшэнэй дунда хургуулинуудай багшанар, нотагай захиргаан, аймагай эрдэм хуралсалай таһагайхид бидэниие ехэ найнаар угтажа абаа. Мүнөө үеын эрилтэдэ тон тааруу, методикын талаар олон түхэлэй

ХИЛЫН ХОЛО ГАЗАР

Захааминай хилэ дээрэ найнаар золгуулжа, ёнгос хидой угтахыда, үлэгшэй оро байабди гэжэ һанамаар байна. Енгорбой нотагай мээр ороо нэмди. Буряадай АССР габьяата багша Аграф

литература заалгын шэнэ асуудалнууд» гэхэн темэтэй семинарта 14 аймагһаа 21 суутай, нэрэ солотой багшанар суглараа. Багшанар дүй дүршэлөөрөө хубалдажа, мүнөө үеын шэнэ эрилтэнүүдтэ харюусамаар ажалаа зохёох тухай хөөрэлдөө.

Михаил Цыбикович Доржиев 5-дахи класса Х.Намсараевай «Үри нэхэбэри» гэжэ расказаар нээмэл хэшээл үнгэргэһэн байна. 5-дахи класса литература тусхай предмет боложо, хурагшад зохёол шэнжэлэн үзэлгын түрүүшын дүршэлтэй, зохёолые бүхэли зандань, контекстээр хадуун абалгын шадбаритай байһанаа гэршэлээ. Багшын асуудалаар үхибүүд харюусахада, текстээ найн мэдэнэ. Уран зохёолшын харуулан үе сагтай, арадай түүхэтэй мүнөө сагые холбуулан, багша хурагшад олонийтын ажабайдал тухай ойлгосыень аашань үргэдхэн, мэдэсыень гүнзэгьрүүлнэ.

хурагшад найн, бэлэдхэл хараадаа абан, уран зохёол уншалга, тэрэниие хадуун абалга, шэнжэлгэ хэлгэ ба тайлбарилга, литературын теори ба түүхын талаар мэдэсэнүүдые багша ойлгуулан үгэнэ. «Һэшхэл», «буян» гэшээ юун гэшээб? Гэхэһээ эхилээд, ороо асуудалнууд дээрэ шабинар бодожо үзэнэ. Иимэ асуудалнуудые тайлбарилжа, бодомжоло хураһан шабинар ажабайдалай ямаршье бэрхшээлдэ бүдэрхэгүй. Ажабайдал ганса энхэ тайбан, амгалан аажам байдаггүй, эрээн-марьян толбонуудтай, элдэб дабалтанууд хүнэй заяанай замда дайралдадаг ха юм даа. Ямаршье хүндэ сагай болоо һаа, эдэ шабинар өөрын

темээр өөрөө ном хэблэжэ гарганхай. Ямаршье хургуулида найруулга бэшэхэ гэшээ ород буряад хэлэ, литературын багшанарай «үбшэнтэй газар» ха юм даа. Текст уншаад, тэрээнээ бэшэмэл хэлээр хөөрөжэ, зохёожо шадха гэшээ бэлэн хэрэг бэшэ.

Энэ ехэ хэрэгһээ сухарингүй, Янжима Цыдендамбаевна теоретическэ асуудалнуудыень бэлдэжэ, маанарта, багшанарта, практическая хэ-шээл харуулаа. хурагшад сочинени бэшэхын урда тээ темээ бодомжолхо, гол бодолоо элирүүлхэ, хэрэглэхэ материаллаа бэлдэжэ, ехэ ажалдаа орохо ёһотой гээд багша тодоор хөөрөжэ үгөө.

Ямар түсэбүүд байдаг бэ, хайшан гэжэ түсэбөө зохёогоо һаа, найн байхаб гэжэ багша ойлгуулаа. Иигэжэ дунда классуудта сочинени найнаар бэшэжэ хураһан шабинар ямаршье шалгалтануудһаа айхагүй.

Гадна Е.Б.Жигжитова «Абһан үгэнүүд», Х.Д.Дампилова «Нютаг үгэ», Мэргэжэлтэдэй үгэ», Н.Ц.Очиров «Поэзиин хэшээл», Л.М.Гуляева «Юрын ба тусхайта юмэнэй нэрэнүүд», Д.А.Цыренжапова «Шубуудай аша туһа» гэхэн нээмэл хэшээлнүүдые үнгэргөө.

заһана. Хэшээлэй эхиндэ багшын проблемнэ ушар байууладань, шабинар хэшээлэй шатаһаа шата бүхэндэ дагуулан, өөһэдөө мэдэсэнүүдээ согсолжо, тобшололдо ерэнэ.

Михаил Цыбикович Доржиевай хэшээлдэ 5-дахи классай хурагшад литературоведческэ шэнжэлэл хэнэ. Гол геройнуудые удхатайгаар тодорхойло шадхаһаа гадна, тэдэнэй муу һаин тальень баримталан, мүнөө үеын хүн зонтой, ондоо зохёолой геройнуудтай зэргэсүүлнэ.

Елена Гармаевна БАЗАРОВА, Улаан-Үдын 3-дахи лингвистическэ гимназиин багша:

ехэ һонин хэшээлнүүдые эдэ хургуулиин багшанар үнгэргэбэ. Хэжэнгын дунда хургуулиин багша Сэсэг Цыреновна Молонова, Улаан-Үдын 1-дэхи үндэһэтэнэй лицей-интернадаи багша Янжима Цыдендамбаевна Ивахинова дээдэ гарай хоёр багшанар мастер-

классай хэ-шээлнүүдые үнгэргэжэ, хурагшад, багшанарай үнэн зүрхэнэй халуун магтаалда хүртэбэ.

ЖАМБУЕВА Жамбалма Дондоковна, Улаан-Үдын 1-дэхи үндэһэтэнэй лицей-интернадаи багша:

- Любовь Матвеевна Гуляевагай хэ-

шээл баһал өөрсэ һонин байгаа. «Юрын ба тусхайта юмэнэй нэрэнүүд» гэхэн юрын лэ темэтэй хэшээл гэжэ һанахада... Угы! Ямар гоёор, хурсаар шабинартаа темээ ойлгуулна гэшээб! Элдэб янзын таблицануудые, карточкануудые, карта хэрэглэхэһээ гадна, классаа бүлэг бүлэгөөр хубаажэ, дифференцированнэ ажал хэнэ. Эндэ багша предметүүдэй хоорондохы холбоодо анхаралаа онсо хандуулна: гүүхэдэ, экологидо, географидэ гэжэ мэтэ. Бүхы энэ хэшээлээ түрэн тоонто Үлэгшэндэ зорюулан байгаа.

Ильинична Айдаева энэ директор юм. 11-дэхи хургуулиин хурагшанар С.Шойжитова, Ренова, Р.Дашиев, 9-дэхи хургуулиин шабинар С.Цыремпилов, С.Цыпилова гэгшэд хургуулиин нотагай домог түүхэ тухай хөөрөө дэлгэгээ.

Ажалша зон арадай баримт нэгэ сезон соо томо гэрэл спортзал, һэеы гэр барилга, Үндэр Хурмаста, Аршаан, Мого гэжэ хадануудай хаяада таг орон - Енгорбой байгаа. Үлэгшэн нотагай байгаа хурагшад өөһэдөө хубсаһые найхашаан, хэ-шээлнүүдыень хаража, тэдэнэ заһанан парикмахернуу омогорхообди.

Семинарай тобшололдо ажалаа заншалта болгон үгтэһэн бүхы хэшээлнүүдые хэблэхэ гэхэн тогтоол аба. Энэ ехэ ажалда холын ажал холо гэнгүй, нэгэ амисхан нэгэ дуугаар сугларһан публикынгаа буряад хуралсалы литература заадаг суутан шабартаа, БГУ-гай педагог эрдэмэй кандидат, доктор С.Г.Ошоровто, Захааминай аймагай захиргаанай эрдэм хуралсалай таһагые доктор Е.М.Бадмаевта, Захааминай зондо сэдхэхэлэй хүргэнэбди.

Х.Г.ЦЫДЕН С.Ж.МАРХА БИПКО Хүдэлмэрилэгшэ СУРАГУУД ДЭЭРЭ: Тундупович Очировай хэ-шээл (Үлэгшэнэй дунда хургуули Енгорбойн угтамжада, Буряад Республикын нотагай музей соо). Авторай фотонууд

АНХАМНАРГАА ПУШКИНАЙ ГЭГЭЭН ДУРАСХААНАА ЗОРЮУЛАГДАА...

Анхамнаргаа гегээн Пушкинай нэрс
эй номой сангууд, гудамжа
музей театрууд Росси дотор
Эдэглэх гадна агуу зохиолын
эдэб хэмжээ ябууланууд мэд
нэгэржэл байдаг. Тийн октябрь харын
20 бологтор Москва хотодо
дэдхэн А.С.Пушкинай нэрэмжэт
ивын IV фестивалда манай Улаан-
БГУ-гай экономикайн болон
гэрийн факультедэй бүтэ; оюутад
иби.

амалта бологон «Оюутад хайртай»
эй оюутад агуу зохиолын «Цыгань»
со хэжэ табиган уяарнаа, тэртэ тус
уу залуу эвалиин эмхидхэлэй бүтэ; тэ
ссентэ дээрэ бнээдэ эльжээ хэн.
хэсэ шоль нарада Москва руу урилга
байна. Тийн БГУ-гай ректорат
Республикын Соёлтой министрество
тууналамжаар шистэл хото Москва
таалин бэлгээтэй гэмээр баталгад

срэн оюутад мэд хаяхан түрэл хургуулидаа
тоосоото наадаа харуулба

Ямар уяарнаа заабол «Цыгань» поэмэ
табиыхыг хүсэжэ байнат гэнэ асуудалда
түжээтэй режиссер Рита Робертовна
Якутова шигэжэ харюусана: «Цыганууд
хадаа сүүлтэ арад гэжэ бутанда мэдэжэ
ааб даа. Мүн буряадуудыг урдын
нүүд шигэжэ үри хадаада хэн хойноо
цыгануудай сүдөөтэ зан абаришын
шадамараар дамжуулаха байха гэнэ хараа
бодолтойгоор түжээтэ табияди. Энэ
найдантай бүрин хүсэлдөө гэлтэй».

Үлхөөрөөшье, тус факультедэй деканай
орюлю, философиин эрдэмт кандидат Р.
Якутовагай найошлын хүсэлдөө, юуб гэхэдэ,
хүтэлбэрилтэн бэлдэжэ түжээгын,
хүмүүжүүлжэ байхан оюутадын яас гэмэ
бэлгээгээ хүсөөр лауреадай нэр зэргэдэ
хүртөө юм.

Даша-Доржо БОЛОТОВ.

«Баатар мэргэн-2002» гэхэн конкурсдо БЭЛИГТЭЙ НҮХЭРӨӨ АМАРШАЛҺУУ

Пая бүтэг хурагшадтаяа Буряадай
түүхын М.Н.Хангаловай нэрэмжэт музейд
түрүүлшынхнэ арадай дарханай, модоор
шинслэл Анатолий Цыденовн
бүтээлиүүдэй выставкэ хаража, хэн
ажалаарнь хужарлажа, сэлхэлэ нэгэжэ
гараабди Гэрнэй хүүдээр баяраа
хубаалдаха гэжэ манай уран дархануудай
пантин найр шэнгн ханаглала.

**Дархануудаар, ангуушадар суурхалд
Дуулимхан Мэлэ шогат,
Гэрнэй жэнэ харуулдаг
Тотя дархан алларгай ябалд,
«Угайм замтай бэлгэ» - гэжэ
Уран гарайм бэлгэ» - гэжэ
Улад зонийнгоо агуу хүсые**

надхнай хүсэн, моридон түбэрөөн
дуудлажа байналдал, шагнал гыт. - Гэр
минин хүтингэ эжынгэ ямар адлинуу юм.

Оо, тоно яһала бүдөө нэм - гэжэ
хөөрлөөошн гайхархан шохонгуу үүрэг
дуудлаадхна юм. Дүгэхэн хаража байхан
Улаан-Удын междоштын 3-дахн курсын
оюутан Буянто Дымбырловн ханамжа,
дуралхал манай Шурга шогатта уран
дарханууд олон юм. Тэдэгэ шье хүн нмэ
выставкэ эмхидхэлүн. Дүгүүр тэ
шадбаритай хадаа нмэ сонгогдэ хүртэн
ха юм. ын өөрөө шүдэ хэдэ техник болохо
юумэб. Модоор нмэ бүтээлиүүдыг
дархалжа үзэхэб. Модоо шинлэхэ, шүдэ хэжэ
баһал адлинуу - намда дүтэ байна.

Урлан сэлхэлхэ түүрээбш. - нмэ
мүрнүүдээр энэ бнээгээ эхилхэ дуран хүртэ.
Халын хүнэй досоохи уужам, ангууша,
дархана хүнэй шэдэн хурса гэжэ хэлээдэг
үгэ зүб лэ даа. Хүн бүхэнэй абарн зан
түрэн тоонто шогатайн шэнжэлээ
дуудыладалыг байжа болоо. Нэн түрүүн
уран гартанай зохион бүтээлиүүдыг
харахалда, буряад арадайнгаа ёшо заншалда
хамаатай, үлгэр домогһоо абанан
дүрнүүд зохиоор бүтээгдэнхэй. Нарин
мэдэрл гэрнэлхэн ажаланууд олон. Дэлхэйс
өөрын модоор харана, бүтээлиүүдээрээ
дамжуулжа шадана. Эгэглэхэ гадна, бусад
бүтээлиүүдын Улаан-Удэ, Хяагта,
Закаменск хотонуудай музейнүүдгэ
халагалаатай, харуулагдажа байдаг гэжэ
онсо тэмдэглэлтэй. Буряалта, Алас-Дурнада,
Сибирини, Москвагай выставкнүүдгэ,
харин ороонуудта амжалтатай аар
хабаадалсажа, оло дахин лауреат бологон
намтартай. Уг удхаа дахаха гэжэ урданай
үгэ минн хэлгэдэ бнэгэ, түрэн эжын
Буряадингаа олон шогатаар арадингаа
дуунуудыг дуудлажа, «дууша Шура» гэжэ
шогатта суутай бологон юм. Буряадай
радиогай алтан жаса соо олон дуулахан
дуунуудын миндаһан дээрэ буулгадал,
халагалаатай байдаг.

Буряадай багшанарай мэргэжэл
дээшлүүдлэг институтдай багша
С.Р.Намжилов баярай бнээг соо нмэ
үгэлиүүдыг бнээжэн байна.

Мэлэ шогатһаа урган гараһан дарханай
бүтээлиүүд үхибүүн гүлмэр шаһан руум
намайс дуудан байһандал, сог түгэлэр зам
тэшиг урялһандал ханагдана, арадан нмэ
бэлгныг дэмжээ хэрэгтэй. Аймагһаа срэнгн
ажалай хэнгэлэй багшанарта бэлгээ
хубаалдажа, модоор шинлэжэ хургана гэжэ
онсолно.

Выставкын ажалыг анхархалда, гансата
буряад арадай бүтээлиүүд гэжэ мэдэрл днэгэ,
тинхэдэ өөрын маягтай, ондоо дархануудай
бүтээлиүүдыг хажалдаггүй. «Сагаан үбгэн»,
«Бөөгэй хатар», «Мори урилдаан», «Хүнэй
шаһан», «Бугын дуун», «Талын уулзалга»,
буряад шатарай дүрэнүүдэн хажууда
хаража байһан зон удаан зогсоно. Нэгэ
бүлэгтэ дүтэлхэдэм, дээдэ хургуулинн
оюутад ха, ехэл анхаралтайгаар «Мори
урилдаан» гэжэ бүтээл хаража, ханамжая
хубаалдана. Сурхарбаанда эгээл нмэ
морсөр урилдаһан юумэб. Гансата

Иинэ олон баярай үгэнүүд зузаан дөбтөр
соо бнээтэй...

Энэ түрүүшын харалгаар Анатолий
нүхэртөө баяр, жаргал гэр бүлднэ хүсөөд,
урагнаа ханаатай хурдан болошнуудын,
шэмэ бүтээлиүүдын хүн зоноо
урмануулжа байг гэжэ үрэгээд, нмэ
мүрнүүдээр бнээгээ дүүргэжүү:

**Угайнаа уран бэлгныгэ
Улад зондоо бэлгэлэжэ,
Хойто балшар үгэлидөө
Хүргэжэ ябахам байхан тэ!
Уран бодол заяагаа
Урматайгаар гэршэлжэ,
Уула үндэр Захаамнаа
Уласай хоймор Улаан-Удэлөө
Үшөө дахин нэрлүүлбш!
Үндэр тоонто Мэлэе
Үшөө дахин үргэбш!
Хожом хойто заяандаа
Ходорхой бэлгээ хурсадхан,
Угсаата нарин бэлгээ
Үргэжэ ябахам болтогой!
Хуби заяанайнгаа бэлгээр
Хуша модыг амидруулаһан
Захаамни Мэлын хубүүндэ
Захагүй амжалта хүсэе!**

**Валерий ЦЫБИКОВ,
Улаан-Удын 37-дохн хургуулинн багша,
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа): Анатолий
Цыденов, Валерий Цыбиков хоёр.**

МАРТАГДАШАГҮЙ УУЛЗАЛГА

Буряадай мэдэжэ уран зохиолшо Цырен Раднаевич Галановай 70 жэлэн онс
байкыннай олонинтэ, уран зохиолшод, нүхэдн, түрэхидн, тэмдэглэн баярлаа
Дингэжэ багшанарай колледжын буряад хэлэнгэй отделениин 234-дэхи бүлэгтэй
Цырен Раднаевичыг урижа, тэбхэр 70 жэлэйн ойгоор амаршалһан байна.

Манай урилгыг хүндэлэн дажа абанан Цырен Раднаевич өөрынгөө намтар болон
суг хураһан нүхэд туханараа ехэ һонирхолтойгоор хөөржэ үгөө. Цырен
Раднаевич Галанов Москвагай Литературна институтта айнахтар ехэ конкурс барижа
байха юм. Россиин сууга зохиолшодгой суг хураха аза талаантай байгаа бшуу.
Удэнь Александр Фадеев Уран зохиолшодгой холбоонтой түрүүлэгшэ байгаа.
Шантин Георгиевич Паустовскиин һонирхолтой лекциүүдыг шагнаһан.

Эдэтэ айлаһанаа урмануулан, зохиолон шүдгүүдыг манай оюутад уншаһан
Саша Самбуев «Дурлааб шамдаа» гэнэ шүдгүүгын уран гоёор уншажа, 18
шүдгүүгэй хануулаа. Бальжид Бальжанова «Эжидэ» гэнэ дууны гүйсэдхэжэ, олоной
сэлхэл доһолуулаһан байна.

Энэ хайхан уулзалга тухай наһан соогоо мартангүй ябахабди даа. Багша болоод,
дүтэ Цырен Галановтай уулзаһанаа, хөөрэдхэнөө хөөржэ, омогорхон
байди.

**Оля ДАРГУЕВА,
Буряадай гэрнэй
багшанарай колледжын
234-дэхи бүлэгтэй оюутан.**

МАГНАЙ ДУУШАД, «МЯНГАТ» ХАТАР ХАРАГШАДЫЕ ХУЖАРПУУПХАП!

харын туршад Солонгос уласай Аньян
хотодо үнгэргэгдэн уласхоорондын
фестивалда хабааджа, халуунаар угтуулаа
бэлэй. Тийн мүнөөшье Хитадай Арадай
Республикын Хүхэ-Хото руу талаан бэлгээ
харуулхаяа зорихонь.

Байгша харын 11-һээ 16 бологтор
эмхидхэгдэхэ тус гастрольнуудай
программада ансамблин гогтошжонгн
репертуарай шэмэг - «Кочевники»,
«Мянгат», «Ёохор» хатарнууд, мүн
шэнэшье хатар бүжнүүд ороно.
Ансамблин магнай дуунда «Ююшнй мир»
гэнэ уласхоорондын эстрада дуундай I
конкурсн дипломант Сээг Сагаева,
«Звездный дождь-2002» гэнэ конкурсн
дипломант Буянто Билктуев гэгшэдэй
олон тоото дуунууд хари гэрнэй
харагшадые хужарлуулха.

Хамта арбан долоон хүнөө бүрлэдэн
бүлэгы БГУ-гай оюутдай профкомой
түрүүлэгшэ Алла Малгатаева ударидаха юм.

**Даша-Доржо БОЛОТОВ,
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буянто Билктуев.**

«Аласай холбоон 2002» гэжэ конкурсно

ХОПО, ОЙГУУР СУУРХУУПЫШ ДАА!

Хэжэнтын лицей-хургуулине 1998 ондо амжалтантайгаар дүүргэжэ, тэрэл ондо оорыгөө бүхы талаана бэрхээр харуулжа, Буряад Республикын Залуушуулай хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй комитедэй шанда хүртэһэн, мүнөө БГУ-гай хари хэлэнүүдэй факультедэй 5-дахи курсын оюутан болоод ябаһан Тания Бимбаева тухай мүнөө хоорэхөө һанаһаб.

Үхибүүн ябаханаа хойшо Тания басагахан бэрхэ, бүхы юумээр һонирходог байгаа. Баһанаа ажаада дуратай, уралша һанаатай, аяг зангаараа шанга байхадань, һуралсалын хүнгэн нэнги байгаа. Тиймэһээ Тания ходел түрүүшүүлэй тоодо оронхой ябаха. Танин ухаан болохы хүжоолгэдэ, түрэл орондоо дуратан боложо хүмүүжэхэдэнь, хургуули шилээд эхэ үүргэ дүүргэе ааб даа.

Танин хургуулида һуража байха сагта баһаан бэрхашаа үгтэһэн бэлиг талааниннь захигүй эхээр задараа, һалбарга гэхэдэ, адуу болохогүй эһотон. Тэрэниһень гэршэлһэн олон тоото шагналнууд бин: грамотанууд, дипломууд үгтэ бэлэгүүд болон багшанарайнь, сугтаа һураһан үхибүүдэйнь зүгһөө бэрхэһэн һайшаалай үгэнүүд.

Танида һуралсалын хүнгэнээр үгтэдэг байгаа гэжэ дабтая. Бүхы предмүүдээрэ һайн үндэр мэдээ харуулаһангаа түлөө медальтайгаар хургуулиа түгэсхөө. Эгээл дуратай предмэнь - англи хэлэн. Аха классуудта һурахадаа, жэл бүри англи хэлээр республиканска олимпиадануудта хабаадажа, һан дунуудыг туйладаг һэн. 9-дхи класста һурахадаа, 2-дохи һуури гэршээ. Удаань 11-дхи класста тэрэл олимпиадада илалта туйлажа, БГУ-гай хари хэлэнүүдэй факультедэ шамалтагунгоор орожо һураха эрхэдэ хүртөө һэн.

Тания Буряадай эгээн бэрхэ һурагшадай тоодо орожо, Америкэдэ һураха эрхэдэ хүртөө юм. Тийгэжэ Мэлстоун хотын газетын шюурта бэрхэгдээд, «долоон хоногой эрхим һурагша» гэхэн значогто хүртэһэн байна. Буряад орон тухайндаа ходел хоорэжэ, гоё

һанхан дуунуудда дуулажа, уян пугархашаар хатаржа, аяар холын америкенецуудыг һонирхуудог байгаа.

Хургуулида һуража ябахандаа, С.С. Цыреновагай хүтэлбэригдэг хүүгэдэй жэшээтэ «Спутник» театрта наадаха дуратай һэн. Тания олон зүжэгүүдтэ наадласаа, түрэл коллективтээ хамта оперо болон баледэй, «Үлгэр» театруудай тайзанууд дээрэ наадаа. Бэшүүрэн аймагай Шэбэртэ шотагта Дуулыгуевай 60 жэлэй ондо зориулагдһан хэмжээ ябуулгада хабаадласаа. Театраа гадна, хатар наадада, шүлэг дуунда дуратай. Шүлэг ушалаар уран шадамар, тайзан дээрэ бэээ зохидоор абажа шададаг байһангаа түлөө оло дахин грамотануудар шагнагдаа. «Уянга» гэхэн арадай хатарнуудай конкурсно тусхан шанда хүртөө һэн.

Тания хаанаше ябаха сагтаа түрүү ябадаг, гансанше ашми хэлэ һайн шудалхыг оролхдог бэрхэ, мүн түрэл буряад хэлээр, литератураараа һонирхдог. Буряадайнаа поэзидэ дуратай. «Буряад үнэн», «Долина Кижинги», «Хэжэнгэ» газетэнүүдэй хууданууд дээрэ оорынгоо бэрхэһэн рецензи, зураглал болон замай тэмдэглэлүүдэ толилуудог юм. Тиймэһээ олон уншагшадай Тания Бимбаевагай зохёолнуудтай танил байжа магад.

Хургуулиа түгэсхөжэ байхандаа, республикынга эгээн бэрхэ гурбан һурагшадай тоодо орожо, РБ-гэй Залуушуулай хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй комитедэй шангай лауреат болоһониһень эхэтэ һайшаагдамаар. Удаань хургуулиа түгэсхөөд, олон тоото оюутадай ажабайдал руу шунгажа ороһониһень мэдээжэ. Тиймэһе һурахадаа, Тания ходел саг үргэлжэ зохёохы замай бэдэрэлгын оршондо байдаг, эршэтэй, буряама ажабайдалда дадашанан ха юм.

Байгша оной июниин 10-һаа августын 24 болотор Америкын Нью-Джерси штадай Пристонскэ һуралсалай түбтэ «США-гай лагерьнуудай вожатанууд» гэхэн программын ёһоор филологическа практикада Тания хабаадласад эрээ.

«Америкэдэ хүүгэдэй амардаг лагерьнууд бүхэли жэл соо хүдэлдэг юм. Программаны аяншалгын, алынизмын эдэб түхэлүүд, канадга аһалга, дэһнэ доошоо гаралган, канонгээр тамаралга гэхэ мэтэ ородог. Түрүүшынь онол аргаар, вожатануудай эрхэ болон уялгануудар, экологээр лекцинууд ба хэһэгэлүүд үнгэрөө. Вожатануудар хүдэлһэн зондо түргэн тунһаламжа үзүүлхын сертификатууд үгтөө. Хүүгэдэй амарха талаар 4 халаан байна, тэдэнь 7 үдэрэй турша соо үнгэрнэ. Үгдэлһэй 8 сагта зарядкаар ажалай үдэр эхилнэ. Тийгээд хоол бариханай удаа эдэб янзын хэмжээ ябууланууд үнгэрэгдэнэ, тэндэ үхибүүд ооһодынгоо бэлиг талаанай шоуануудыг гаргана. Намтай хамта эдэб олон гүрэнүүдэй хүүбүүд, басагад вожатануудар хүдэлөө. Англиһаа, Австралиһаа, Солонгосхоо, Швециһаа болон Замбиһаа.

Хүүшын 5-дахн халаан эгээн һонирхолтой байгаа, тэрэ хоёр 7 хоногой туршада үнгэрөө. 14-15 һаһатай үхибүүд амараа. Энэ программа спортивна-элүүржүүлгын ба һуралсалай шэнжэлтэй һэн. Эдэб спортивна хэмжээ ябуулануудһаа үхибүүд лагерьни байдалда хамаатай оорын проект зохёогоо. Зариман нуурай экологическа байдал шэнжэлэд, тоосоо хээ, нүгөөдүүдэнь тэрэ газарайнгаа ургамалнуудыг шэнжэлээ. Харин бидэһэй бүлэг «Баабгайнар тухай» ном зохёожо, толиһон байна.

«Хоёр һара хахад соо Америкэдэ гараһан практикамы намда саашанхи ажадамни эхэ нүлөө үзүүлэхэ гэжэ һанаһаб», - гээд, Тания хоорөөгөө дүүргээ һэн.

Элэрхэн залуу һанандаа Буряад ороноо түлөөлжэ, Америкэ руу хоёр дахин ошоходоо, имагтал оорыгөө бэрхэ, бүхы түрэл республикагай һайн талаһаань харуулжа тэрэ шадаа гээшэл даа. Ингэжэ Татьяна Бимбаева «Аласай холбооной» алтан хуудананда альганайнгаа сараа нэмэлсээ гэжэ тоолохоор лэ даа!

Б.ДУГАРОВ, Ц.ДОНДОГОЙ.

«Сагаан үбгэн-2002» гэхэн конкурсно

13 МЯНГАН ЧАС СОО АГААРТА...

Туншадань онуудта манай орон дотор авиаци хурдан түргэнөөр хүтжөөгдөжэ байгаа. Түрүүшын гайхамнагта совет лётчигууд Валерий Чкалов, Георгий Байдукон болон Александр Беляков тухай һураг суу арад түмэнэй дунда үргэнөөр тараа һэн. Юрэдөөл, тиймэһээ эдир хүбүүн хүхэ-сэнхир огторгойгоор дүүдэн шидэдэг лётчик болохыг хүсэдэг байжаше болоо. Тийгэжэ түрэнэй бага болон эдир һанан Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай, оройнгоо арадай ажахыг һэргэн хүтжөөлгын хүндэ хүшэр жэлүүдтэ үнгэрөө бэлэй.

Радна Тумуров 1952 ондо Алтан дунда хургуули дүүргээд, Оренбургын областин Бугуруслан хотодохи лётно училищиде һурахага оробо. Эндэ граждан авиацин мэргэжэлтэдэ һургадаг байгаа. 1954 ондо училищиде түгэсхөжэ, Новосибирск эльгээгдээ һэн. СССР-эй Граждан агаарай флотод Баруун Сибириин управлений 116-дахн авиатрэдта ажалайнгаа намтар эхилбэ. Оройнгоо үргэн дэлюун хойто шотагуудар Комин АССР-һээ Номгон далан хүрэтэр аэрофото-буулабаринуудыг хэлгэдэ тэрэ долоон жэл соо хабааһан юм. Самолет дээрһээ гэрэл зурагуудыг тодоор буулгажа абаһанайн ашаар оройнмай сэдбэг хүйтэн хойто шотагуудта мүнөө арадай ажахыг хүтжөөлгэдэ асари эхэ туһа хүтгэжэ байдаг эдэб аһагта малтамалнуудай хэбтэһэнүүд нэгдэһэн, шэнэ һууриг тохоннууд, хото городууд урган бодоһон, томо эхэ предриятинууд, комбинатууд, ГЭС-үүд баригдһан байгаа.

1962 ондо Ульяновск хотодо гурбан һарын туршада мэргэжэлээ дэһшүүлһэнэйгээ һүүлээр Р.Т.Тумуров 204-дэхи авиатрэдтай «ТУ-104» түхэлэй самоледой хоёрдохи шилодоор, удаань агаарай онгосын командираар хүдэлөө һэн. Радна Тумурович Тумуровай хүтэлбэригдэн эжинаж Алас-Дурна зүгэй, Дунда Азиин, Россия Түбэй Хара хүрһэтэ шотагай, СССР-эй Хойто Кавказай, Баруун республикануудай улад зонин хангажа, бүхы Союз соогуур шидэдэг байһан юм.

Граждан авиацин Ленинградтай академин (ЛАГА) заочно таһагта һуража, тэрэнээ 1973 ондо амжалтантайгаар дүүргээ һэн. «ТУ-104», «ТУ-154» түхэлэй самоледуудта түлишэ гаргашалгыг хороодо талаар Радна Тумуровай бэрхэһэн дипломно хүдэлмэри «эрхим» сэглэлтэдэ хүртэһэн байгаа.

Удаһыггүй СССР-эй Граждан авиацин министрствы уряалаар Радна Тумурова Уласхоорондын агаар харилсаанай Москва хотодо Түбэй захиргаанда хүдэлхэ ороо бэлэй.

Р.Т.Тумуров ЦУМВС-Шереметьевын ОАО-гой дохи авиатрэдтай «ТУ-154» самоледой хоёрдохи шилодо Москва - Зүүн Берлин - Москва гэхэн замаар гадаадын түрүүн рейстэ шидэһэн юм. «Тийн шидээд ерэхэнэ бүхы һаба соогоо һанажа ябаһаб», - гээд тэрэ хоорэдэг. Хүүгээр агааран онгосын командир шидэхэдэ, Европын бүршахуу ороонуудар, мүн Африк түбин олон гүрэнүүдээр, тэрэ тоодо Мадагаскар, Индия океан соохн Сеншала аралнууд хүрэтэр шидээ һэн. Гадна КНДР, Корейн Республика болон Хятад руу шидэһэн хүрээ. Тэрэ экватор дэргээр шидэ гаргахаданай, Кениин шисеи Найроби хотодо СССР-Аэрофлотой хүдэлмэригдэһэн дурасхаалай тэмдэгүүд барюульһень «мартагшагүйб», - гэжэ Радна Тумурович урма баяртайга хоорэдэг.

1977 онһоо 1983 он болоод Р.Т.Тумуров СССР-Аэрофлотой түлөөлгөшөө Улаан-Баатар хотодо (МТ) хүдэлһэн байгаа. 1983 онһоо 1987 он болотор Радна Тумуров ЦУМВС-тэ шидэлгыг хангаһан штурманаар хүдэлөөд, 65-тан һананайнгаа амаралтада гэршэ һэн. Тэрэ 13 мянган час соо гэршэ, али жэл хахадһаа дэһшэ соо агаарта таһаггарягүи шидэһэн байха юм. СССР-Граждан авиацин нэгдэһэн классай пилот, Аэрофлотой һанатай ажалай ветеран, Россия авиацин патриот - дунда эрэг хүдэр шамбай бэстэй, соо һайхан, урихан шарайн Тумуров Радна Тумуровын энгэрыг оройн үндэр дэһшэ шагналууд шэмэглэдэг юм.

Бата-Мун ЖИГЖИТ журналы

XVII ЖАРНАЙ УЯН ХАРА МОРИН ЖЭЛ

ҮБЭЛЭЙ ЭХИН САГААГШАН ГАХАЙ НАРА

Table with 8 columns (Buryat/Европын лйтэ, 7-13) and 4 rows (Гараг Нэрэ Үдэр, Үнгэ Үдэр, Мэнгэ, Луудал) listing celestial events and their corresponding days.

Хүхэгшэн тахья, 7 улаан мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, хатуу тарни уншаха...

дасанһаа асууха гэнэ. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, үбшэн хүрэхэ. Гарагай 5-да шэнын 10 (ноябрийн 14). Бадма-Самбаавын үдэр.

эсхэхэ мэтын үйлэнүүд сээртэй. Наһа бараһан хүн тухай, бэри тухай дасанһаа асууха гэнэ. Нохой үдэр хүнэй үһэ абагаргүй. Гарагай 6-да шэнын 11 (ноябрийн 15). Улаагшан гахай, 5 шара мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр.

«Сагаан үбгэн - 2002» гэхэн конкурсно

ХЭНЭН АЖАЛЫНЬ ЕХЭ ДАА...

Эрхүүһээ эхилээд Шэтэ, Улаан-Үдэ дээгүүрээ ябалган болоо юм. Улаан-Үдэдэ зогсолгондоо буухадань, вокзал соогуур бага-сага Цэдэн-Ешын харахадань, таниха буряад тиихэдэ харагдаагүй һэн. Баруулажаа ошожо ябахадань, Польшын газар дээгүүр дэбшалган болоо, тиихэ үедөө Цэдэн-Ешэ Тулмачеевич станциин дежурнаар хүдэлжэ тушаалтай ябадаг байгаа. «Висло-Одерой операци» /зун, 1944 он/, мүн «Львовско-Сандомирска операци» /үбэл, 1945 он/ шанга байдлаануудта Цэдэн-Ешэ Тулмачеевич хабаадалсан байна. Тэрэ сагта станци дээрэ дайсанай самолёдууд ержэ, бомбо хаяхадань, нэгшье поезд байлгахгүй гэжэ оролдохо харюусалгатай даабаритай байгаа.

1953 ОНОЙ СЕНТЯБРЬДА ЦК-гай Пленум боложо, колхоз, совхоздо зонин гаргаһан, 1954 оной ноябрь нарада Молотовой нэрэмжэтэ колхоз ержэ, промышленна ажалһаа хүдөө ажалда хүдэлжэ эхилбэ. Цэдэн-Ешэ Тулмачеевич эндэ парторг боложо ерээ юм. 1957 оной намар совпартийна хургуулида /Улаан-Үдэ/ ошожо, 3 жэлдэ нуража гараад, 1960 онһоо «Победа» колхоздо 2 жэл парторгоор амжалтатайгаар хүдэлөө. Саашадаа тус колхоздоо плановигаар, һүүлээрнэ экономистаар пенсидэ гаратараа ажаллаа. Юрэдөө, богонёор хэлэхэдэ, Коммунист партиин гешүүн ябаһанай ашаар Цэдэн-Ешэ Тулмачеевич хүдэлмэри, ажал бэдэржэ ябаагүй хүн юм. Партиин элгээһэн газарта ошоод э ябаа.

тэрэнэй сээжые гүрэн түрэн дээдэ шагналууд болохо орден, медалинууд яларуулна. Эсгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай орден, «Дайшалхы шэн зоригтой түлөө», «Германиин шаһанай түлөө» гээд олон даа. Цэдэн-Ешэ Тулмачеевич хүдөө бэшэгшэ алдартай юм. «Буряад үнэн», «Ярууна» газетнүүдтэсэ нягта холбоотой бүхы наһаараа ажаллаа. Газетэ ба журналнуудһаа суглуулагданан баян материал 14 патканууд соо төмээрээ хубаарилагданхай. «Ярууна», «Буряад үнэн» газетнүүдтэ 60 гаран статья бэшэжэ, хэблүүлһэн байна. Хажуугаарнэ Цэдэн-Ешэ Тулмачеевич шүлэг ба расказуудые, онтохонууд ба сценкнүүдые зохиодог.

Полина ЭРДЫНЕЕВА, хүдөө бэшэгшэ.

КАКИМ БУДЕТ ФЕСТИВАЛЬ «ЗВЕЗДЫ БЕЛОГО МЕСЯЦА»?

В этом году в дни Сагаалгана пройдет очередной Международный фестиваль эстрадной песни «Звезды Белого месяца». Собирается провести проект команда, которая ранее работала над созданием телевизионного республиканского конкурса «Белый месяц». Телевизионная версия реализовывалась на Бурятском телевидении.

О том, каким будет фестиваль в этом году, мы решили выяснить у одного из организаторов фестиваля Елены ШИРИБОН.

- Каким образом работает Оргкомитет?

- Каждый член команды выбирает свою любимую нишу. В этом, по сути, заключается успех фестиваля. Несколько лет я отвечала за газетные публикации, телевизионные репортажи, проведение пресс-конференций, оформление грамот, бэджиков, пресс-кейсов, написание сценариев. Тогда не знала, как называется моя должность. Оказывается это менеджер фестиваля.

В проекте все играют главные роли, потому как ответственность огромная. Если где-то что-то не получилось, это отразится на всей цепочке.

Координирует весь процесс директор фестиваля Норжима Цыбикова

- Чтобы привести механизм в работу, сколько нужно людей?

- Чтобы проект развивался и не стоял на месте, нужны новые идеи, новые люди, и мы это прекрасно понимаем. Если над сценарием, допустим, работает один человек в течении пяти лет, фестиваль грозит стать «застойным», предсказуемым. Тем более, что хороший сценарий - это не только красивые слова, а концентрация всех информационных потоков и выражение стилевого единства.

Кадры - вот золотая жила проекта. Поэтому мы всегда заинтересованы в привлечении интеллектуального капитала. Каждый год в организационную работу фестиваля вливаются разные люди.

- В республиканских СМИ прошла информация о том, что таланты будете искать в районах республики?

- Принцип отбора до прошлого года оставался традиционным: назначаем время - проводим отборочный тур в городе.

Кто вовремя услышал, увидел, и немаловажный фактор - у кого на данный момент есть деньги - тот приезжает. А кто не успел, то «пролетел».

Эта форма отбора все время вызвала сомнения у команды. Два года назад возникла идея об учебных курсах, где конкурсанты могли бы пройти азы эстрадного мастерства. Нынче, похоже, мечта станет явью. Руководит Школой будет талантливый телевизионный и театральный режиссер Баярма Жалцанова, выпускница известного Питерского (тогда Ленинградского) театрального

вуза - ЛГИТМИК. Когда работала на Бурятском ТВ, ее пятиминутные передачи - ролики, не подпадавшие тогда жанровым характеристикам, переменили сознание. Она положила начало тенденции исчезновения огромных, утомительных часовых каналов.

- Хотелось бы конкретнее узнать, как будет выглядеть процесс отбора?

- Творческая группа поедет в районные центры, куда съедутся представители пяти районов республики (Хоринск, Кяхта, Мухоршибирь, Кырен, Баргузин) Прослушивания, консультации будут проводиться бесплатно. Лучших 15 участников пригласят в Улан-Удэ в Школу эстрадного мастерства, где с нашими конкурсантами дальше будут работать профессионалы - хореографы, стилисты, преподаватели по сценической речи, аранжировщики, и, конечно же, специалисты по вокалу.

- Значит, все желающие смогут участвовать в отборе?

- Да. Вся информация у районных отделов культуры и в республиканской прессе.

- Каков будет призовой фонд фестиваля?

- По словам директора фестиваля Норжимы Цыбиковой, он останется прежним. Когда впервые два года назад она произнесла стоимость Гран-При в 1000 долларов, многие были просто ошарашены. Но мудрое время и уровень фестиваля показали, что такая сумма - норма. И потом, низкооплачиваемая работа - минус предприятию. После нас и другие конкурсы начали поднимать призовую планку.

Но дело не только в деньгах. Концепции прошлых фестивалей, которые проводились ранее, никогда не носили коммерческий характер и любой специалист вам скажет, что такой фестиваль в нашем регионе не прижился бы.

В позапрошлом году проходил восьмой фестиваль эстрадной песни «Белый месяц». Руководство БГТРК пригласило к реализации проекта Норжиму. Все деньги - регистрационные взносы, арендную плату, расходы на полиграфию контролировала бухгалтерия БГТРК. При всем этом «крутилась» собственная реклама на ТВ и радио.

А попробуйте реализовать большой проект самостоятельно! Казалось бы, мелочи - рекламные

перетяжки, «наружка», канцтовары, телефонные переговоры, налаживание любых коммуникационных каналов, гвозди, шурупы, ДВП для сцены, бензин - это большие деньги. Кстати, тот восьмой фестиваль был последним «Белым месяцем» для Норжимы Цыбиковой, Жанны Дымчиковой, Баярмы Жалцановой, Соёлы Байминовой, Ани Бадмаевой и меня в том числе.

До восьми лет по буддийским канонам человек - еще ребенок. А дальше он садится на коня и становится взрослым.

Для нас фестиваль перерос до «Звезд Белого месяца». Тогда Норжима вывела республиканский уровень на Международный, Баярма в соавторстве с талантливым художником оформила в абсолютно новом стиле сцену. В этом году я была в Монголии на суперпроекте Бухы Ургоо в Улан-Баторе, где выступали все звезды монгольской сцены и видела нечто подобное.

Возвращаясь к концепции скажу, что в этом году она носит социальный характер. Те ребята, которые будут участвовать на фестивале, обязательно внесут свой качественный вклад в развитие музыкального искусства Бурятии.

- Говорят, в этом году фестиваль «Белый месяц» будет проводить и БГТРК. Не будет ли двух хозяек на одной кухне?

- Да, мы такое слышали. БГТРК собирается проводить свой фестиваль и на роль директора приглашен Зорикто Тогочиев. Последние его концерты с индийскими песнями привлекли большое внимание.

Александр Варфоломеев - генеральный директор БГТРК - талантливый тактик, у телерадиокомпании неплохая техническая команда. Фестиваль «Белый месяц» станет новым полем для возможностей конкурсантов. В этом смысле - мы союзники.

Подготовила Ж.ДАШИЕВА.

Амаршалга

Хүнгэтэ Бата ба Жанна!

Та хоёрой айл бүлэ боложо байһангатнай аргагүй баяраг байһанаа мэдүүлэбди. Энэ баяраар үнэн зүрхэнһөө хамтар амаршалааг, «ганса сусал гал болохогүй, ганса хүн хүн боло гэнгэдэ, ходоогоо бэе бээгээ тунгалжа, юрэнхыгөө шууд боложо ябагты.

Гэртэтнай наранай толон ходоогоо загаржа, Сэдьхэлдэтнай бэлгэй толон хэтээгээ багараг лэ. Зөөлэн зүрхэтэй, зохидохон зантай, хүндэмүүшэ, зангилааг загаршагүй бүхэ айл боложо нуугым даа! Түрэлхидын.

Түнхэнэй нотагаархидай «Саяан» эблэл Саяан хормойһоо уг гарбалтай хүн зоние ноябриин 7-ной һайндэрөөр амаршалааг, элүүр энхэ, амгалан байдал хүсэнэ.

Амаршалга

Эхэ эсэгэ хоёрто алтанһаа үнэтэй юумэн үхибүүд болодог гэшэ ааб даа. Байгша оной ноябриин 6-ной Цыремпилова Оюуна басагамни 19 наһатай болон Түрэн үдэрөөрн Оюуна басагааяа үнэн зүрхэнһөө амаршэ хын тэгшэ жаргал хүсөөд, ингэжэ үрэнэб:

Түби энэ дэлхэйдэ
Түгэс жаргал эдлэжэ,
Зон нүхэдтөө хүндэтэй,
Золтой хубитай ябаарай!
Үнэр жаргал эдлэн,
Үетэн соогоо хүндэтэй,
Үгэтэ дэлхэйн шарайе
Үзэн ябахай болтогой!
Ухаан бодол һонор
Урагшаа дабишаха үедөө
Эхэ, эсэгын захяе
Эрдэнэ мэтэ һанаарай!

Эжы.

ТА БИДЭ ХОЁР ТАНИЛСАЯ

125. 36 наһатай багша мэргэжэлтэй эхэнэр бата найдамт хүнтэй танилсаха хүсэлтэй.

126. 36-летний мужчина желает познакомиться с женщиной своего возраста. О себе: не пью, не судим, жильем обеспечен. Подробности при встрече. Адрес в редакции.

127. Желая познакомиться с мужчиной 40-50 лет, живущей материально обеспеченным. О себе: в/о, жилищно обеспечен, имею 2-х дочерей.

128. Дүшөөд наһатай, өөрын гэр байратай, эд зөөритэй, нотагта ажаһуудаг эрэ хүн гэр бүлэ байгуулха хүсэлтэйгөөр эхэнэртэй танилсаха байна.

Дорогие читатели! Обращаясь в нашу рубрику, не забудьте в письме указать свой адрес, телефон. Если нет телефона, в письме вложите чистый конверт.

Все адреса абонентов находятся в редакции. Интересующимся вопросам вы можете обращаться по телефону с 11 до 13 ч. по телефону: 21-54-93, спросить у Наш адрес: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 23, каб. Служба знакомств.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директор - ахамад редактор А.ЛАНГАРХАЕВ.
Редактор Г.Х.ДАШЕЕВА.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, И.Б.ДАГБАЕВ (Буряад Республикын Правительство), Ф.П.БОТОНОВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Б.М.Ж.БАЛДАНОВ (генеральна директорэй нэгдэхи орлогшо-ахамад редакторэй орлогшо), Б.В.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (секретариатые хүгэлбэрлэгшэ-генеральна директорэй орлогшо), Д.Д.ЭРДЫННОВА (харюусалгата секретарь), таһагуудые даагшад: П.Д.НАМСАРАЕВ, Л.Л.Н.ГЕРГЕНОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, Н.А.ГОПЧИКОВА, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Хэблэлэй байшанай телефонууд: генеральна директорэй-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54 (факс), ген. директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, редакторай орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариатдай - 21-50-52; таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86, соёлой болон түүхын - 21-60-21, «Морин хуур», «Вершинны» журналы, «Буряад Республикын Хуулига шийдхэбэринүүдэй суглуулбарини» редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюутгадай ажабайдалай болон олонийтын хүдэмэрини, «Одон» журналай редакци - 21-55-97; мэдээлэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламнын - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерини - 21-23-67.

Редакция ороһон материалууд шүүмжлэгдэдэггүй, мүн авторнуудтань бусаагдадаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүний, нотагай нэрнүүдэй бэшхэлдэ хатагайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин һанамжтай авторайхитай иди бэшэ байжа магад.